

Dergisi

ŞALOM

EKİM 2012 SAYI:16 5TL

KAZAK DEĞİL,
YAŞAM TARZI
SATIN ALMAK

ORHAN VELİ'nin
ilham kaynağı

BELLA
ESKENAZI

Tuhafliklarla dolu
MADAGASKAR

MICHEL KICHKA
ve babasına
söyle(ye)medikleri

AYNAYA
BAKIN

*kendinizi
görebilecek misiniz?*

ABD'li gruptan
BALKAN
ezgilerinde
hüzün ve
neşe

SONBAHAR
MODASININ
TREND
PUÇLARI

*Doğum gününün
kutlu olsun...*

WINEHOUSE

SEN, BEN, O
HEPİMİZ TÖRPİLLİYİZ
ESRA B. & AYKUT OĞUT

TITANIC
RESORTS & HOTELS

MUTLULUK.

GÖZDEM FİRENGİ

ANTALYA

Titanic Beach Resort Hotel Lara
2013 Titanic Golf Resort Hotel Belek

İSTANBUL

Titanic Business Hotel Europe
Titanic Business Hotel Asia
Titanic Port Hotel Bakırköy
Titanic City Hotel Taksim
Titanic Comfort Hotel Şişli
Anadolu Titanic Comfort Hotel

BERLIN

Titanic Comfort Hotel Mitte
2013 Titanic City Hotel Mitte
2013 Titanic City Hotel Gendarmenmarkt

TITANIC-HOTELS.COM

96-101

içindekiler

70

44-54

6-8

36-42

SÖYLEŞİ

36-42 KICHKA İLE
'İKİNCİ KUŞAK BABAMA
SÖYLEMEDİKLERİM'

Şalom çizeri İzel Rozental, Cartooning For Peace üyesi Michel Kichka ile söyleşti.

İNCELEME

70-76 BAKIN AYNAYA,
KENDİNİZİ GÖREBİLECEK
MİSİNİZ?

KİM, NEREDE?...

6-8 DOĞUM GÜNÜN KUTLU
OLSUN AMY WINEHOUSE

AKTÜEL

14-18 SADECE BİR KAZAK DEĞİL,
BİR YAŞAM TARZI SATIN ALMAK

KONSER

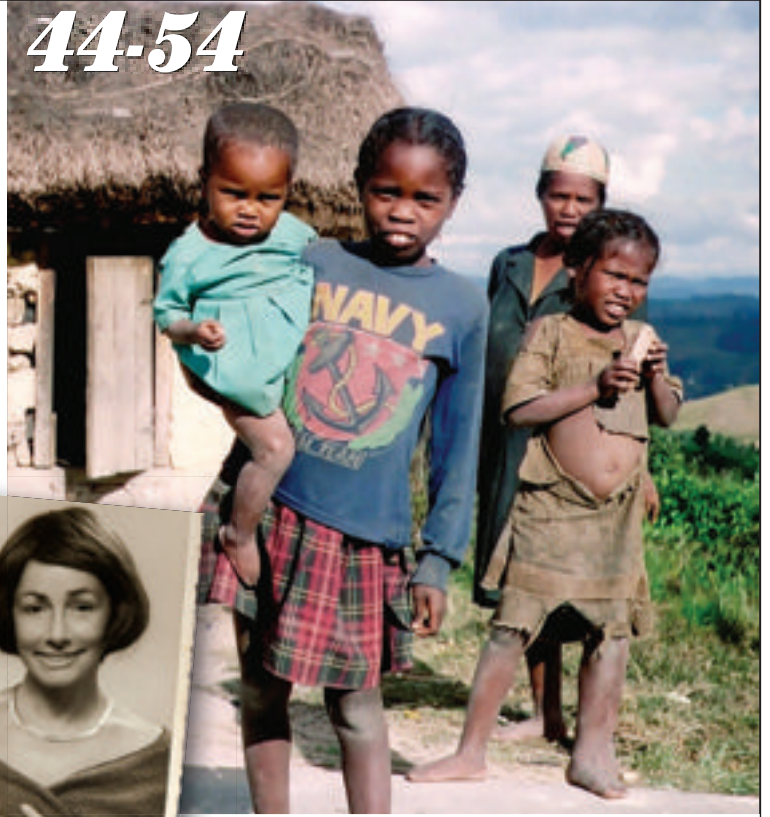
82-83 İSTANBUL'DA BALKAN
ESİNTİSİ... HEM DE AMERİKALI
BİR SESTEN...

56-69

44-54

82-83

104-106

GEZİ

44-54 Tuhafliklarla Dopdolu
MADAGASKAR'IN
ASSOLİSTLERİ "LEMURLAR"

SANAT

20-24 ORYANTALİZM VE
YAHUDİLER

Les Juifs dans l'Orientalisme
sergisinde ziyaretçilere,
1832 ile 1929 yılları arası-
nda Oryantalizm akımında
Yahudilerin temsili oldukça
ilginç bir parkurla sunuldu.

NOSTALJİ

84-90 "BANA
KARDEŞ GELİYOR..."

MÜZİK

80-81 NADİR'İN
MEMLEKETİ

NİTELİK-KİTAPLIK

78-79 "BİR KARDEŞ
SAYFAMIZ OLDU..!"

SAĞLIK

92-94 RAFİNE ŞEKER
FELAKETİ

Şekerin hayatımızdaki yeri nedir, hangi
türünden uzak durmalıyız, hangisini
kullanmalıyız?

PORTRE

26-34

BELLA ESKENAZI
DÜŞES

MODA

96-101

SONBAHAR-KIŞ
SEZONU KULLANMA
KILAVUZU

SANAT

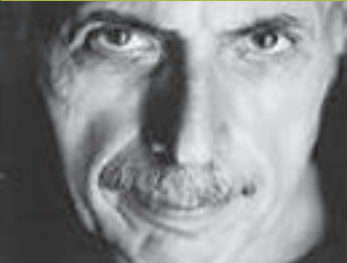
AJANDASI

102-105

SÖYLEŞİ

10-12 SANATÇI, YAZAR,
GAZETECİ BİR HEKİM
PROF. DR. SELÇUK EREZ

56-69

SEN, BEN, O HEPİMİZ
TORPİLLİYİZ AYKUT &
ESRA B. OĞUT

ŞALOM Dergi

Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın
A.Ş. adına sahibi

Av. Yakup Barokas

Genel Yayın Yönetmeni

İvo Molinas

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Işık Sivil Karakoç

Yan Yayınlar Koordinatörü ve Editör

Nelly Barokas

Reklam Planlama Koordinatörü

İsak Behar

Sayfa Tasarımı

Semra Öner

Bella Parlakşimşek

Kapak Tasarımı

Bella Parlakşimşek

Yazı Kurulu

Nelly Barokas, Gila Erbeş,
Tilda Levi, Tuna Saylağ,
Aylin Yengin

Yönetim Yeri

Atiye Sok. Polar Apt. 12/6

Teşvikiye - İstanbul

T: (0212) 231 92 82 - 240 41 44

F: (0212) 231 92 83

www.salom.com.tr

Basıldığı Yer

Dünya Yayıncılık A.Ş.

"Globus" Dünya Basınevi
100. Yıl Mh. 34440 Bağcılar - İST.

T: (0212) 629 08 08

Yayın Türü:

Yaygın - Süreli

ŞALOM GAZETESİ'NİN EKİDİR
ABONELERE ÜCRETSİZDİR

Editörden...

16. sayısı ile karşınızda olan Şalom Dergi bu güne dek bayağı yol kat ettiyse de, uzun soluklu bir dergi olarak nitelendirilebilmek için halen işin başında sayılır. Abonelerimize ücretsiz ulaştırılan, birkaç aydır büyük kitapçılarda satışa çıkarılan Şalom Dergi farklı çevrelerden olumlu not almaya devam ediyor.

Geçen ayki barış temalı Eylül ayı dergimiz, Tarih Vakfının inisiyatifinde İstanbul'da gerçekleşen uluslararası 'Cartooning for Peace' platformunda boy gösterdi, ilgi ile karşılandı. 'Cartooning for Peace'in 18-19 ve 20 Eylül tarihlerinde dünyanın ünlü çizerlerinin katılımı ile gerçekleşen sergi, konferans ve panel gibi etkinliklerinde dağıtılan Şalom Dergi beğeni topladı, hatta dergimizin kuruluşa yer verdiği-miz sayfaları bu barışçıl kuruluşun web sitesine alındı.

Barışın karşıtı savaşın ortaya çıkmasının nedenlerinden biri de ötekileştirme değil midir? Max Frisch'in 'Andorra' eserinden yola çıkarak ötekileştirme ve ayrımcılığın konu edildiği, "Bakın aynaya, kendinizi görebilecek misiniz?" adlı yazının ilginizi çekeceğini umuyorum.

Bu sayımızda, çizgi romanı 'İkinci Kuşak' Gözlem tarafından yayınlanan, aynı zamanda 'Cartooning for Peace' üyesi, gerçek bir barış savaşçısı Michel Kichka söyleşine yer verdik. Dergimizde iki önemli söyleşi daha var: Prof. Dr. Selçuk Erez'i ayrıca Esra B. & Aykut Oğut çiftini sayfalarımıza konuk ediyoruz.

Ünlü şair Orhan Veli'ye "Sere Serpe" şiirini yazarken ilham kaynağı olan Bella Eskenazi'nin yaşamını yansıtan "Düşes" başlıklı yazıyı kaçırmayın, muhakkak okuyun derim.

Bu sayıdan itibaren dergimizde "kitaplık" başlığı altında bir sayfa oluşturduk; bundan böyle Dr.Robert Schild okurlara her ay nitelikli kitaplar önerecek.

Bu ayki yazımız Madagaskar... Bu yazı, bizlerden çok uzak bir dünyaya, tuhafliklarla dolu çok değişik bir dünyaya ışık tutmakta... Oxford üniversitesi öğretim üyesi Dr. Laurent Mignon'un "Nadir'in memleketi" yazısı ise pek bilmediğimiz bir konuya parmak basıyor.

Müzik, sanat, moda, sağlık ve aktüel konulardaki yazılarımızın yanı sıra; "Oryantalizm ve Yahudiler" başlıklı Oryantalizm akımda Yahudilerin nasıl temsil edildiğini irdeleyen yazıyı özellikle öneririm.

Sevgili okurlar, elinizde tuttuğunuz Şalom Dergi'yi sağlık ve huzur içinde okumanızı dilerken, son zamanlarda hepimizi derin üzüntüye boğan şehit haberlerinin son bulacağı günlerin umudunu taşıyoruz.

Nelly BAROKAS

nellybarokas@gmail.com

İRVİN'in kaleminden

İRVİN MANDEL

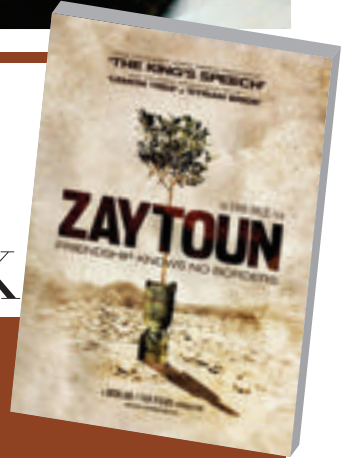

Winehouse ailesi, ünlü şarkıcının doğum tarihi olan 14 Eylül'de kızlarının 29.

doğum gününü kutlayacağına, Amy Winehouse anısına oluşturulan vakfın kuruluşunun birinci yılını kutladı. Bu vakfın amacı mağdur gençlere el uzatmak... Evsiz barsız gençlere her gün sıcak yemek çıkarma yönünde çalışan New Horizon Youth Centre'a maddi kaynak oluşturmak üzere bağışlar toplandı. Amy adına kurulan vakıf daha birçok yardım kuruluşuna destek sağlıyor; örneğin alkol ve uyuşturucu bağımlısı gençler için danışma üniteleri, ruh ve akıl hastalarının barınakları. Ayrıca vakıf, Amy Winehouse'un yetiştiği Sylvia Young Theatre School'dan yetenekli gençlere eğitim bursu veriyor. Bütün bu yardım faaliyetleri için bağış toplama yönünde çaba harcayan Amy'nin babası Mitch Winehouse, Twitter'a şöyle yazdı: "Doğum günün kutlu olsun sevgili Amy. Hepimiz seni çok seviyoruz. Baban"

'ZAYTOUN' KENDİNDEN SÖZ ETTİRECEK

Bu yıl İngiltere'de kasım ayında gerçekleşecek Yahudi Film Festivalinde, İngiltere-İsrail ortak yapımı Zaytoun adlı film de yer alacak.Yönetmenliğini Eran Riklis'in yaptığı film, Lübnan savaşı döneminde, Filistinli bir çocukla İsraili bir savaş pilotunun arasındaki dostluğu konu ediniyor. Filistinli çocuk rolünü Abdallah El Akal canlandırdı. Festival başkanı Judy Ironside, Stephen Dorff'un başrolünü oynadığı film hakkında; "Büyük bir heyecanla gerçekleştirilen bu film çok kişisel bir ilişkiye odaklanıp duygusal bir konuya parmak basıyor" dedi. Zaytoun'un yapımcılığını "The King's Speech"i'n yapımcısı Gareth Unwin üstlendi. Bu yıl 16.'sı düzenlenen Yahudi Film Festivali 1-18 Kasım tarihleri arasında Manchester, Londra, Leeds, Liverpool ve Glasgow'da gerçekleşecek.

METİN ARDİTİ VE TURQUETTO

İsviçreli yazar Metin Arditi, Turquetto adlı kitabının tanıtımı için Türkiye'ye geldi. Ağustos ayı başında Can Yayınları'ndan çıkan 'Turquetto' ile Türk okurun ilk kez buluştuğu Metin Arditi, aynı zamanda dünyaca ünlü Suisse Romande Orkestrasının yöneticiliğini de yapıyor. Türkiye doğumlu Arditi, yedinci romanı olan 'Turquetto'yla prestijli bir edebiyat ödülü olan Jean-Giono ödülünü aldı. Metin Arditi, 4 Eylül'de Pera Müzesinde gerçekleşen '16. yüzyılda İstanbul, Venedik ve Turquetto'nun inanılmaz öyküsü' adlı etkinliğe konuk oldu. Etkinlikte yazar Arditi, '3 Hürel' müzik grubundan sanat tarihi öğretim görevlisi Haldun Hürel ile konuştu.

Marvin Hamlisch ile Barbra Streisand

Metin Arditi

Müzik dünyasından bir yıldız kaydı

68 yaşındaki ünlü besteci Marvin Hamlisch, Los Angeles'te yaşama veda etti. Ani ölümü ile sevdiklerini şaşkırtan ve yılbaşı gecesi New York Philharmonic'i yönetme hazırlıkları yapan Hamlisch, Facebook'taki sayfasında kısa vadeli projelerinden heyecanla söz ediyordu.

Pasadena Symphony ile üç yıllık bir kontratı yeni imzalayan Marvin Hamlisch, Liberace hakkında yapılacak bir filmin müzik projesine de başlamak üzereydi. Pittsburgh Symphony, Milwaukee Symphony, Dallas Symphony, Seattle Symphony ve San Diego Symphony orkestralarının şefliğini yapan Marvin Hamlisch'in öncelikli yeteneği besteciliğiydi. "The Way We Were", "Sophie's Choice", "Ordinary People", "Ice Castles" ve son olarak "The Informant" film müzikleri ona ödüller kazandırmıştı. Hamlisch; üç Oscar, dört Grammy, dört Emmy ve Pulitzer ödüllere sahipti.

Yılın komedyeni

Cohen
Sacha Baron

Sacha Baron Cohen, GQ Magazin tarafından Yılın En İyi Komedyeni seçildi. Bu yıl Cohen, Diktatör adlı filmde, hayal ürünü Kuzey Afrika Cumhuriyeti Wadiya'nın lideri General Haffaz Aladeen rolündeki performansı ile dikkatleri üzerine çekti. Daha önce canlandırdığı Borat ve Bruno tiplerleriyle ünlü Sacha Baron Cohen ödül törenine ebeveynleri ile geldi. Ödülünü aktör Rob Brydon'dan alan Sacha Baron Cohen, yaptığı konuşmada canlandırdığı rollerin niteliğinden dolayı aldığı ölüm tehditlerini nükteli bir şekilde dile getirdi.

DOHERTY'DEN GÖZLÜK TANITIMI

Adını 'Beverly Hills 90210' (Evimiz Hollywood'da) adlı dizideki Brenda Walsh rolü ile duyuran Shannen Doherty, Erroca gözlüklerinin tanıtımı için gittiği İsrail'de bol bol humus yedi. Annesi Rosa Doherty ile beş gün boyunca kaldığı İsrail'de Beverly Hills Polo Club'ün Erroca marka güneş gözlüklerini tanıttı. İsrail'e gideceğini duyurduktan ve yediği humusun çok lezzetli olduğunu yazdıktan sonra twitter'de İsrail karşıtı tweet'ler alan Shannen Doherty, bu reklam gezisi sırasında hayranları ile sık sık fotoğraf çekti. 'Beverly Hills 90210' (Evimiz Hollywood'da) dizisi ile ünlünen Doherty, bu diziden Playboy dergisine verdiği pozlar yüzünden atılmıştı.

YUNAN DİRENİŞÇİYE ONURLANDIRMA

1944 yılının Temmuz ayında tutuklanmasından iki ay sonra Almanlar tarafından öldürülen Yunan direnişçi Lela Karayanni, Yad Vašem Holokost Merkezi tarafından Uluslararası Dürüst olarak onurlandırıldı.

Lela Karayanni'nin işgal altındaki Atina'dan daha güvenli yerlere kaçırıp hayatlarını kurtardığı Yahudiler bu cesur kadın hakkında tanıklıklarını Yad Vašem Merkezine iletiler. Lela Karayanni karşılığında hiçbir şey

beklemeksizin bazı Yahudileri kentin güvenli yerlerinde gizledi. 1941 yılında Lela Karayanni 43 yaşında, yedi çocuk annesi, suya sabuna dokunmayan bir kadındı. Karayanni'nin direnişçi olarak eyleme geçmesi, istihbarat ve sabotaj amacıyla Yunanistan'da bulunan İngiliz askerlerini koruması altına almasıyla başladı.

Kral, İngiltere Yahudilerine hitap edecek

Ürdün Kralı II. Abdullah, İngiltere Yahudi Cemaati'nin Temsilciler Meclisi'nin kasım ayında gerçekleşecek yıllık akşam yemeğine katılarak bir konuşma yapacak. Jewish Chronicle gazetesinin verdiği habere göre, bu etkinliğin temasını kültürler ve dinler arası diyalog ile dünya barışı oluşturacak. Kral II. Abdullah'ın babası Kral Hüseyin de geçmişte İngiltere Yahudi Cemaati'nin yıllık olağan yemeğine katılmıştı. İngiltere Yahudi Cemaati'nin temsilcileri geçtiğimiz haziran ayında Kral II. Abdullah ile buluşmuş, kendisini davet etmişlerdi.

Penti

Penti Kış Filesi

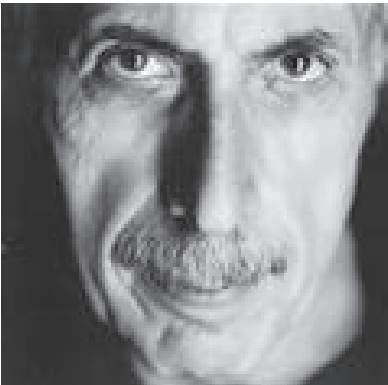

Online alışveriş:
penti.com

Sanatçı, yazar, gazeteci bir hekim

Prof. Dr. SELÇUK EREZ

Uzun yıllardır tanıdığım, herhangi bir konu hakkında zaman zaman danıştığım çok yönlü hocam, jinekoloji uzmanı Prof. Dr. Selçuk Erez, "çok kaliteli bir dergi" olarak tanımladığı Şalom Dergi'ye konuk oldu.

Kendisi ile söyleşi yapma teklifimi memnuniyetle kabul eden Prof. Dr. Selçuk Erez, edebiyat ve sanatla ilgili sorularımızı yanıtlarken son olarak gerçekleştirdiği projelerden söz etti.

Tıp doktoru ve jinekoloji dalında profesörsünüz. Bir hekim olarak güvenilir olmanın önemi sizce nedir?

Hekimseniz karşınızdaki hasta açısından güvenilir olmayı amaçlamak, her şeyden önce bir demokrasi ve insan haklarına saygı gereğidir. Size bunu öğreten bir eğitim, bir terbiye görmüşseniz güvenilir olmak için bazı konuları önemsersiniz. Meslek bilginizin sürekli olarak yenilenmesi ve güncel olması gerekir. Hastaya, hastalığı konusunda eksiksiz bilgi vermek ve durumuyla ilgili tedavinin alternatiflerini açıklamak, sizin bu alternatifler içinde belli bir tedaviyi niçin önerdiğinizi belirtmek için yeterli zaman ayırmanızın neden gerekli olduğunu da bilmeniz gerekir. Kendinizi hastanın

yerine koymak ve onun endişelerini gidermek, onun size sormadığı soruları da kendinize – onun adına – sorup cevaplandırmakta da yükümlü olduğunuzu bilmelisiniz.

Sanatla da ilgilisiniz. On dört kitabınız var, Cumhuriyet gazetesinde köşe yazarısınız. Bu konularla ilginizi nasıl açıklıyorsunuz?

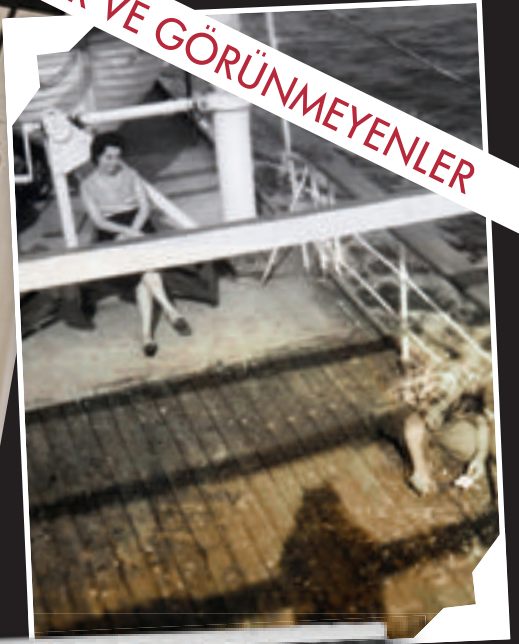
Asıl mesleğimiz ne olursa olsun sanatın hemen her dalının bizi bütünlendiği, kişiliğimizi geliştirdiği kesindir.

Sadece insanların değil ülkelerin de gelişmiş olup olmadığını yansıtan en doğru kriterin o ülkenin sanattaki düzeyi olduğunu hatırlamamız gerekir. Rusya'nın bir Avrupa ülkesi olup olmadığı Avrupa'da 16. yüzyıldan bu yana tartışılmış ve 19. yüzyıla gelinceye kadar bu sorunun cevabı, "Hayır, Rusya bir Asya ülkesidir" olmuştu. Rusya ancak 19. yüzyılda Avrupa çapında ressam, yazar ve kompozitör yetiştirdiği zaman bir Avrupa ülkesi sayılmıştı. Rusya'nın ilk önemli sanatçılarına bakarsak bir şey daha öğrenmiş oluruz: Dostoyevski, mühendis okulunu bitirmiştir, Tolstoy hukuk okumuştur, Rimsky Korsakov bahriye subayıdır, Borodin biyokimyacıdır, Çehov meslektaşımızdır, hekimdir. Öyleyse asıl mesleği ne olursa olsun insanlar aynı zamanda sanat dallarına ciddi olarak eğildiklerinde hem kendilerini, hem de ülkelerini yüceltmektedirler.

Çok yönlülüğünüz birçok konu ile ilgilenmenize yol açıyor. Bunlardan hangisini en çok önemsiyorsunuz?

Yaşadığım ülkede her bakımdan eksiksiz bir demokrasinin varlığı için çalışmayı çok önemsiyorum. Cumhuriyet gazetesinde pazar günleri yayımlanan köşemde bu konudaki eksikleri, rahmetli ABD'li yazar Art Buchwald stilinde mizahı yararlanıp vurgulamamın nedeni budur. Bu ülkede tıp konusundaki eksiklikler de, sanata verilen önemin yetersizliği de demokrasideki eksiklikten kaynaklanmaktadır.

GÖRÜNENLER VE GÖRÜNMEYENLER

(...) Fotoğraflar Osmanlı'nın son döneminden başlayıp günümüze yakın bir zaman dilimini kapsıyor. Kimi sepya, kimi siyah/beyaz, kimi ise renkli veya renklendirilmiş. Gezerken yüzünüzde bir gülümseme beliriyor. Onca resmin arasında birçok tanıdığa rastlıyorsunuz. Onlar aslında gerçek hayatta bildiğiniz kişiler değil. Ama bire bir benzerleri... Örneğin; elinde baston, yeleğinde köstek, gözünde monokl ile poz vermiş orta yaşlı bir bey. Böyle bir fotoğrafa çoğumuz büyükannelerin evlerinin duvarlarında veya albümlerinde rastlamışızdır. Veya o döneme ait bir askerlik hatırası pozu. Hangi büyük amcamızın veya dayımızın evinde yoktu ki. Fotoğrafların hepsi kahverengi paspartu ile çevrelenmiş ve bilinçli olarak görünür şekilde sicimle duvara asılmışlardı. Sergi mekânının girişine bir not düşülmüş: Sergide kendi fotoğrafını görenler, alıp gitmekte özgürdüler. Sergi mekânının ortasına asılmış olan panodaki şu cümleler ilgimi çekti. (...) Nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kimin tarafından çekildiğini bilmediğimiz bu kareler yıllar sonra bir araya geliyor. Bu fotoğrafları bir araya getiren Selçuk Erez'in belirttiği gibi "Çeşitli yollardan sahaflara ulaşmış fotoğraflar arasında en usta fotoğrafçılarınkiyle yarışacakların bulunduğunu anladığım günden beri bunları toplamaya başladım."(...)

Tilda Levi'nin Şalom gazetesinde 22 Şubat 2012 tarihli yazısından Selçuk Erez'in Fotoğraf Koleksiyonu'ndan Görünenler ve Görünmeyenler adlı sergisine ilişkin bir alıntı.

PROF.DR. SELÇUK EREZ KİMDİR?

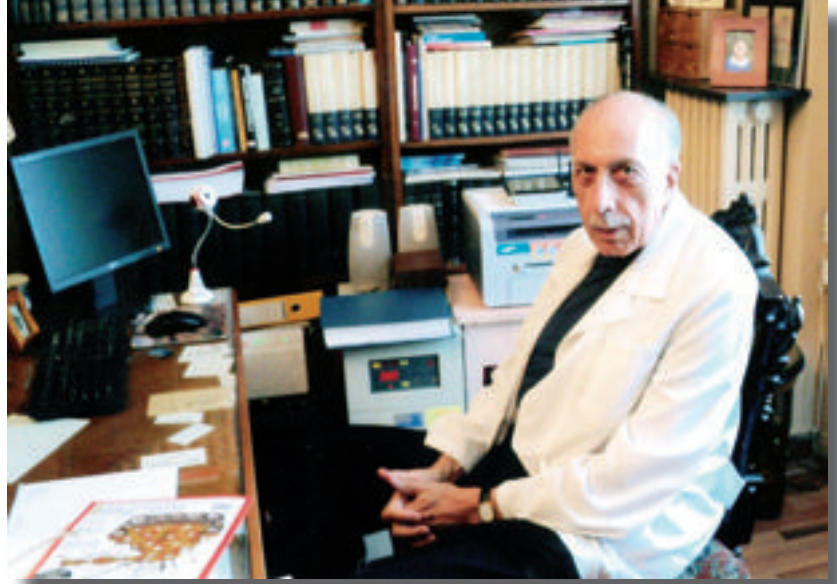
Selçuk Erez, 1936 yılında İstanbul'da doğdu. Jinekolog Ord. Prof. Naşit Erez'in oğlu, Türkiye'nin eski Paris büyükelçisi İsmail Erez'in kuzenidir. İlk ve ortaöğrenimini Nişantaşı İngiliz Erkek Lisesi'nde, yükseköğrenimini İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde tamamladıktan sonra New York'ta Columbia Üniversitesi Presbyterian Tıp Merkezi'nde Kadın-Doğum ihtisası ve Houston'da Baylor Üniversitesi Tıp Okulu'nda Jinekolojik Onkoloji (Kanser) leri ihtisası yaptı. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde profesör oldu. Şimdi, özel muayenehanesinde kadın hastalıkları ve doğum olgularına bakmakta, çeşitli hastanelerde hastalarını izleyip doğurtmakta ve ameliyat yapmaktadır. Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanlığıdır. Güneydoğu Avrupa (Balkanlar)'da Demokrasi ve Uzlaşma (Center for Democracy and Reconciliation in Southeast Europe) adlı uluslararası kuruluşun yönetim kurulu üyesidir. Prof. Dr. Erez, 1981'de Güneş gazetesinde başladığı köşe yazarlığını Cumhuriyet gazetesinde sürdürmektedir. Kendi internet sitesinde (www.selcukerez.com) kadın sağlığıyla ilgili konuları kadın hakları açısından incelemektedir.

Bu yıl açtığınız nostaljik fotoğraf sergisi nasıl oluştu?

Mesleğimin dışında ilgi duyduğum asıl konu edebiyattır. Yirmi küsur yıldır Cumhuriyet'te köşe yazarlığı yapmam dışında bugüne kadar dördü roman, diğerleri öykü ve makaleler olmak üzere on dört kitap yazdım. Son romanım "Eldebran'a gideyim mi?" bu yıl yayınlandı. Edebiyat ile ilgilenen, kitappeverine sık gider. Özellikle kitap satanların, aynı zamanda dağılmış aile albümlerinden arta kalan fotoğrafları da sergilediklerini, bunları 3-5 liraya sattıklarını bilirsiniz. Bu fotoğrafların aralarında Ara Güler'le yarışabilecek estetik değere sahip olanların da bulunduğunu fark edince bunları toplamaya başladım. Belli bir sayıyı aştıklarında da aralarından seçtiklerimi "Selçuk Erez Fotoğraf Koleksiyonu"ndan Görünenler ve Görünmeyenler" başlığı altında G-ART Galerisi'nde sergiledim.

Arkadaşınız Altan Marçelli ile başladığınız ortak projeden söz eder misiniz?

Edebiyatın konusu yaşamdır. Yaşam konusunda enine boyuna düşünmeden, yaşamla ilgili gözlemler yapmadan, birikimler edinmeden edebiyat yapılmaz. Bu tür gözlemler beni sadece fotoğraflara değil, başka birçok yerlere götürüyor. Bundan uzun yıllar önce Yunanistan'da karşılaştığım John Carswell, Kütahya seramikleri üzerine yazdığını söylemişti. Carswell, Ortadoğu seramikleri üzerine dünya çapında tanınan bir kimsedir. Bana "Tokat seramikleri yeterince incelenmemiştir" deyince kalktım Tokat'a gittim. Tokat şehrini gezerken, orada eskiden seramik üretildiğini ve Türkiye'de İznik, Kütahya ve Çanakkale gibi önemli seramik üretim merkezleri dışında, bu şehirde de yüzyıllardır çok özgün seramiklerin üretildiğini fark ettim. Bu üretimden ilginç örnekler toplayarak döndüm. Değerli dostum Altan Marçelli'nin zengin bir Kütahya seramiği koleksiyonuna ve seramik konusunda geniş bilgiye sahip olduğunu biliyordum. Ona Tokat seramikleri konulu bir kitap yazma-

yı önerdim. 15. yüzyıldan bu yana Anadolu'ya gelmiş yabancı gezginlerin seyahatnamelerini okuyarak Tokat seramikleri ile ilgili gözlemleri saptadık. "Tokat Seramikleri" başlıklı iki dilde yayınlanacak bir kitap yazdık. Kitap sonbaharda yayınlanacak.

Şalom gazetesinin eki olan tümü Ladino lisanında El Amaneser dergisine yazmaktayım. Ladino lisanı konusunda ne düşünüyorsunuz?

15. yüzyıl İspanyolcasından kaynaklanan ama Türkçe, İbranice ve Balkan dillerinden beslenerek zenginleşmiş ve değişmiş olan bu özgün lisanı konuşanların sayıları giderek azalmaktadır. Ladino'yu konuşanların çoğu Osmanlı - Türk topraklarında yaşamışlardır. O zaman, bu dilin yok olmasını önlemek, bu dili konu edinen araştırmalar yapmak bu memleketin üniversitelerinin, kültür kurumlarının görevidir.

Zaza dili de, konuşanlarının çoğunun Türkiye'de yaşadığı ve tıpkı Ladino gibi yok olmakta bir dildir. Bu Hint - Avrupa dil ailesinin İran koluna ait dil konusunda üniversite seminerleri düzenlenmekte, araştırmalar yapılmaktadır. Mardin Ardunlu Üniversitesinden bir grup 28-30 Ekim 2011 tarihlerinde Erivan'da yapılmış Uluslararası Zaza Konferansına katıldı. Bingöl Üniversitesinde de Uluslararası Zaza Konferansı düzenlendi. Ladino dili konusunda aynı şekilde davranılmasını istemek kadar doğal bir şey var mı?

Gelecek için yeni projelerinizden bahsedebilir misiniz?

1995'te yazmış olduğum "İstanköyaltı Bodrum" eski Bodrum'u anlatan bir kitaptı. O kitabı baştan aşağı yeniledim, bugünlerde baskıya girecek. Beşinci romanımı benimle aynı zamanda yaşamış, bu ülkenin hem iyi hem de kötü ve saçma yönlerine şahit olmuş bir adamın romanını "Anastasya'dan önce/ Anastasya'dan sonra" başlığı ile yazmaktayım. ■

Dünya turizmini İzmir'de keşfedin! Explore the world's tourism in İzmir!

06 - 09 Aralık / December 2012

TRAVEL
TURKEY
İZMİR

Turizm Fuar ve Konferansı Tourism Fair & Conference

İzmir Uluslararası Fuar Alanı, Kültürpark
İzmir International Fair Center, Kültürpark

www.travelturkey-expo.com

Partner Ülke
Partner Country

Karadağ Montenegro

Partner İl
Partner City

Kastamonu

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı himayesinde
Under the patronage of Ministry of Culture & Tourism

Organizatörler
Organizers

Tel / Phone: +90 212 259 84 04

Deutsche Messe
Worldwide

Hannover-Messe
International Istanbul Ltd. Şti.

Tel / Phone: +90 212 334 69 00

Tel / Phone: +90 232 497 10 00

Destegi ile
Supported by

Destegi ile
Supported by

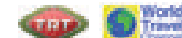
Havayolu Sponsoru
Airline Sponsor

Medya Sponsoru
Media Sponsor

TV Sponsorları
TV Sponsors

Radio Sponsoru
Radio Sponsor

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) İZİNİ İLE DÜZENLENMEKTEDİR
THIS FAIR IS ORGANIZED WITH THE PERMISSION OF THE UNION OF CHAMBERS AND COMMODITY EXCHANGES OF TURKEY IN
ACCORDANCE WITH THE LAW NUMBER 5174

SADECE BİR KAZAK DEĞİL, BİR YAŞAM TARZI ŞATIN ALMAK

Bir ürünü alırken neye göre karar verirsiniz? İhtiyacınız vardır alırsınız, modeli veya rengi sizi kendine çağırır alırsınız, malzemesi hoşunuza gider alırsınız, bir de fiyatına bakar alırsınız. Ya da siz bu kadar basit olduğunu düşünüyorsunuz. Aslında ona dokunduğunuz anda hissettiğiniz duygudur sizi almaya iten. Kendinizi onu kullanırken veya giyerken düşlersiniz. Kendiniz için hayal ettiğiniz 'ideal ben'e daha yakın hissedersiniz. Çevrenizin olumlu tepkilerini de düşler, beğeni dolu bakışlarını hayal edersiniz. İşte böyle hisler uyandıran markalar bugün müşterilerine bir eşya veya giysiden çok daha fazlasını vaat ediyor. Bir stil, imaj, hatta hayat tarzı sunuyor, farklı tasarımlarla dolu geniş dünyalarına katılmanız için sizleri davet ediyor...

Pazarlama dersinin altın kuralı doğru hedef kitlesini tanımlamak, müşteri beklentilerini aşmak ve en önemlisi sadakat yaratmak olarak sıralanabilir. Bir markaya ne kadar bağlı olabilirsiniz demeyin. Bir ürün satın aldığınızda eğer size kalite dışında bir yaşam tarzı da sunabiliyorsa, duygularınıza hitap edip sizi şımartabiliyor ve iyi hissettirebiliyorsa müşteri sadakatini de kazanmayı garantilemiş olur. Aynı fabrikadan, aynı malzeme ve aynı tasarıma sahip bir ürüne 'marka' olduğu için daha fazla ödemeyi kabul etmenin altında yatan ana sebep, bir markayı marka yapan asıl fark da yarattığı bu histe saklı.

BİR MARKAYI LÜKS YAPAN NEDİR?

Louis Vuitton'un eski müdür yardımcısı, aynı gruba ait Fendi'nin CEO'su Pietro Beccari, Louis Vuitton'da ilk işe başladığı gün patronuna "Bir markayı lüks yapan nedir?" diye sormuş. Patronu cevap vermeden sadece ayağa kalkmış, arkasını dönüp ofis camından gözükken muhteşem Paris manzarasını göstermiş; "İşte bunu satıyoruz" demiş adeta. Olağanüstü manzaranın karşısında büyülenen Beccari lüks markayı böyle tanımlıyor; güzel bir şehir manzarası gibi dokunamadığınız ama kalbinizde ve düşüncelerinizde var olandır, hissettiğiniz, duygularınıza hitap edendir.

Yaşam tarzı sunabilen markaların bir geçmişi, tarihi olması müşterinin kendini markayla özleştirmesini sağlıyor. Takip ettiğiniz, beğendiğiniz markanın geleneksel veya modern, eğlenceli veya sade, avangart veya klasik çizgisi bir diğer deyişle markanın geleneği bu sadakati yaratıyor. Markanın ana işlevi ürün kalitesi hakkında önceki deneyimlere dayanarak bilgi vermesi belki ama, marka kullanmak aynı zamanda bir statü göstergesi olarak da kabul ediliyor.

Gucci - Bianchi

Yves Saint Laurent

Bisikletleri kendi dokunuşları ile değiştiren modacılar lüks bisiklet kavramında şart olan teknik özelliklere estetik anlayışını da eklediler.

Gucci

CHANEL

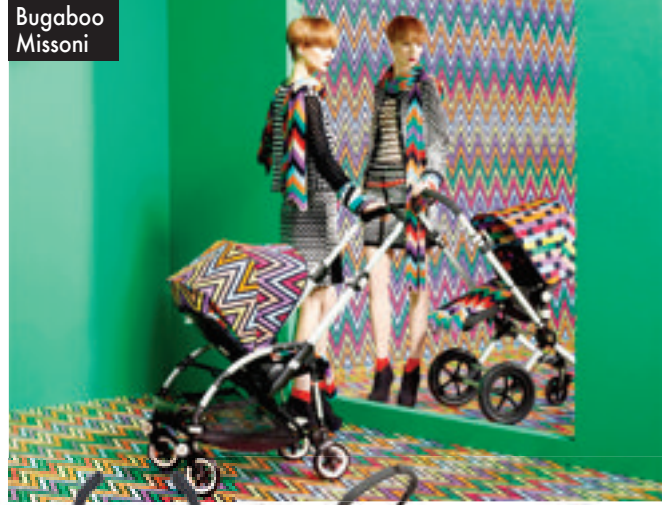
MISSONI FOR TARGET

LÜKS BİSİKLETLER STATÜ GÖSTERGESİ

Wall Street Journal'ın bir haberine göre Çinliler pahalı ve lüks bisikletleri bir statü göstergesi olarak kullanıyorlar. Çinli orta ve üst sınıf, 1950'lerin yani komünist çağın simgesi siyah bisikletler yerine modern, zengin ve farklı olduklarını gösterebilecekleri bisikletleri tercih ediyorlar. Asya Bisiklet Fuarı'nın haziran ayında Çin'in Nanjing kentinde yapılması da bir tesadüf değil. Çin'de büyümeyi hedefleyen Mercedes-Smart, E-bike modeli ile fuarda yerini alırken, fuarın en ilgi çeken bisikleti 44 bin dolarlık el yapımı kişiye özel tasarlanan Pearson marka bisiklet oldu. Çin'de görülmeye başlayan bisiklet butiklerinin önemli bir örneği ise BMW.

8600 Dolara kadar yükselen fiyatlarla satılan BMW marka bisikletlerin en çok tercih edileni 2 bin Dolarlık Cruise modeli. Bu çılgınlık sırf Çin'e özgü sanmayın. Bisikletleri kendi dokunuşları ile değiştiren modacılar lüks bisiklet kavramında şart olan teknik özelliklere estetik anlayışını da eklediler. Chanel, Fendi, Hermes, Trussardi, Louis Vuitton, Ralph Lauren, Kate Spade, Diesel, G-Star, Urban Outfitters bisiklet tasarlayan markalardan bazıları. Gucci, Pekin Olimpiyatları için özel tasarladığı bisikleti sadece Pekin ve Hong Kong'da satışa sunarken, Bianchi by Gucci model bisiklet, 14 bin Dolara Gucci mağazalarında bulunabiliyor.

Bugaboo
Missoni

Marc
Jacobs

Bottega
Veneta
tasarımı
köpek
yatağı

Gucci - Fiat

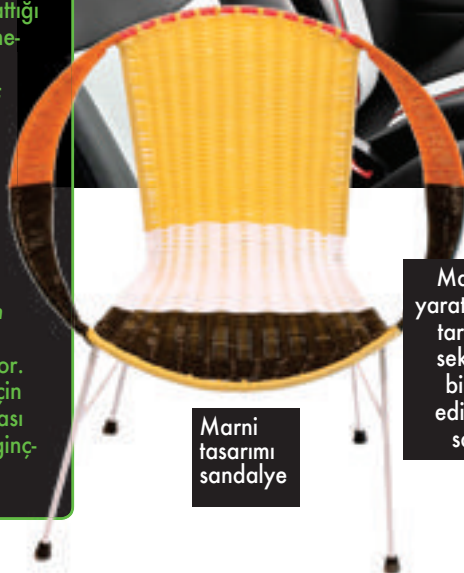
TÜKETİCİNİN LÜKS MARKALARA SADAKATI

• Modacıların giyimden sonra aksesuar, mücevher, parfüm ve kozmetik ürünlerine geçişleri doğal karşılanır. Ancak günümüzde markaların yarattığı yaşam tarzı, farklı sektörlerde bile takip edilmesini sağlıyor. Missoni, Cynthia Rowley, Lulu Guinness, Juicy Couture, Victor&Rolf ve Marc Jacobs tasarımı pusetler ilgi görürken, Dior ve Prada cep telefonları, Marni koltuklar, Bottega Veneta köpek yatağı bu sadakatın boyutlarını gösteriyor.

• Lüks denince akla ilk gelen Louis Vuitton da müşteri ihtiyacına göre özel ürün üretiyor. Araba yedek lastiği için bavul ve nargile çantası özel siparişlerin en ilginçlerinden bazıları.

PRADA

Marni
tasarımı
sandalye

Markaların yarattığı yaşam tarzı, farklı sektörlerde bile takip edilmelerini sağlıyor

Dior

Lacoste

Mini - Diane von Furstenberg

Missoni, Gianfranco Ferre, Versace, Diesel, Agent Provocateur, Calvin Klein, Kenneth Cole, Diane von Furstenberg'in arabalara kattığı estetik ise ciddi farklılıklar yaratıyor.

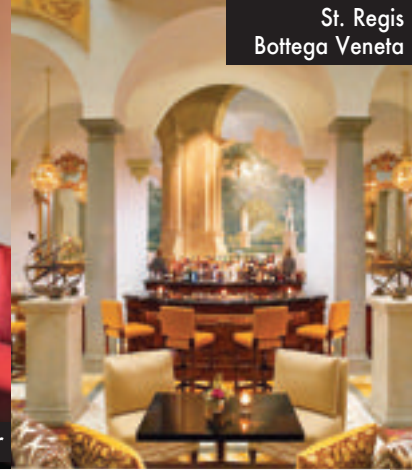
Tasarım ürünler standart ürünlerden daha fazla ilgi çekiyor ve daha pahalıya satılabiliyor. Ancak fiyatlandırmada Gucci örneği olduğu kadar Missoni örneği de var. Amerikan mağazalar zinciri Target ile anlaşan Missoni, 60'ların bisikletini kendi çizgisini yansıtarak yeniden tasarladı. 399 Dolar fiyat etiketi ile satışa çıkan bisiklet birkaç saat içinde tükenirken, eBay'de 1280 Dolar'a kadar yeniden alıcı bulabiliyor.

ÇILGIN TASARIMLAR ARABALARA DA YANSIDI

Araba tasarımında modacı imzası ise 1976 yılında Ford ve General Motors işbirliği ile dikkat çekti. Dönemin önemli dört ismi olan Cartier, Givenchy, Bill Blass ve Pucci standart arabanın iç tasarımını değiştirerek kendi isimlerini ve zevklerini Lincoln-Mercury Mark V Designer Series'e eklediler. 1968'de Cartier kronometrelerin Lincoln Continental'da standart olarak kullanılmaya başlanması, Gucci'nin 1972'de GM Sportabout'ın dış boyasını tasarlaması bu gidişatın ilk ipuçlarıydı. Daha sonraları Pierre Cardin, Levi's, Oleg Cassini, Versace, Ed Hardy, Lacoste, Yves Saint Laurent, Hermes de otomobil üreticilerinin işbirliği yaptığı markalar oldu. 2003 yılından beri Mini, önemli modaevlerinin tasarladığı özel ve sınırlı sayıda aracı AIDS Vakfı yararına satışa sunuyor. Bu projede yer alan Missoni, Gianfranco Ferre, Versace, Diesel, Agent Provocateur, Calvin Klein, Kenneth Cole, Diane von Furstenberg'in arabalara kattığı estetik ise ciddi farklılıklar yaratıyor. Modaevleri ile en ilgi çekici işbirliği ise oteller zincirinde yaşanıyor. Kimi kral dairesini, kimi tüm odaları tasarlarken, bazı oteller adlarını moda devlerinden alıyor. Kalite kadar felsefelerini, zevk ve estetik anlayışlarını geniş bir yaşam alanı ve sonsuz tasarım imkânı sunan otellerde hayata geçiren modacılar şehir, dağ ve yazlık otelleri dokunuşları ile gelenekselden uzaklaştırıyorlar.

Casa Camper

St. Regis
Bottega VenetaRalph Lauren
Round Hill Hotel

ÖZEL TASARIM OTELLER

Dünyanın en yüksek binası olan Burj Khalifa'da yer alan Armani Hotel Dubai, markanın zarif ve sade çizgisini sürdürüyor. Giorgio Armani, tasarladığı oteli 'Armani tarzı yaşamın canlı örneği' olarak tanımlıyor.

Casa Camper, Barcelona'nın La Rambla Caddesinin hemen paralelinde dar bir sokakta bulunuyor. Camper'ın rahat ve doğal tarzı otele de yansımış. Her odanın ekstra bir oturma odası mevcut ve son teknoloji müzik sistemi ile donatılmış. Odalarda bulunan hamak ise Camper'ın güzel bir sürprizi. Otelin girişinde tavana asılmış bisikletler ise müşterilerin kullanımına sunuluyor.

Modacı Christian Lacroix çocukluk hayalini Paris'teki Hotel du Petit Moulin'i tasarlariken gerçekleştirdiğini söylüyor. Eski bir fırının renove edilmesiyle oluşturulan otelde

Lacroix'nun sanatsal ve dramatik tarzı, bir tiyatro dekoru gibi olan odalarda hayat buluyor. Lacroix da "Tiyatro ve modanın bir karışımı" diye özetliyor otel dekorasyonunu.

Versace'nin altın varaklı, görkemli tarzını İtalyan el işçiliği örnekleri ile süslediği Palazzo Versace, sörf meraklılarının uğrak yeri olan Avustralya'nın Gold Coast şehrinde. Zigzaglar, çizgiler ve renkler Missoni'nin tasarladığı Edinburg'daki Hotel Missoni'de karşımıza çıkıyor. Ralph Lauren'in şık ve sade çizgisi Jamaika'daki Round Hill Hotel'de kendini gösteriyor. Ahşap panjurlar ve beyaz renk Ralph Lauren'in İngiliz tarzı rahat ve şık konseptini tamamlıyor. Salvatore Ferragamo ise en çok otel tasarlayan modacılarından. Floransa'daki Hotel Lungarno'yu klasik, Gallery Hotel Art'ı çağdaş, Continentale'yi 1950'ler stilinde dizayn etti. Aynı şehirdeki Villa Le Rose ise balo salonu olan eski bir Rönesans malikanesi. Ferragamo içinde sadece beş odası olan şatoyu dönemine sadık kalarak yeniden tasarladı.

Alberta Ferretti İtalya'da 13. yüzyıla ait bir şatoya yeniden hayat verirken, mücevher markası Bulgari Milano, Bali ve Londra'dan sonra Şangay'da dördüncü otelini açmak üzere. Diane von Furstenberg Londra'da, Diesel Bahia'da, Elie Saab Dubai'de, Karl Lagerfeld Berlin'de, Miss Sixty Riccione'de, Moschino Milano'da, Oscar de la Renta Dominik'te, Louis Vuitton da Fransa'nın Courchevel kayak merkezinde bir oteli tasarladılar. Bottega Veneta ise Floransa'da, Vera Wang Hawai'de, Vivienne Tam Hong

Armani Hotel Dubai

Christian Lacroix
Hotel de Petit Moulin

Halekulani Hotel
Vera Wang Suites

Kong'da kral dairesi tasarlayan modacılar.

Günümüzde 'Modacıların el atmadığı alan kalmadı' diyerek bu durumu basite indirgeyemeyiz. Artık Louis Quinze, Kraliçe Elizabeth dönemi gibi asillerin elinde değil moda. 1960'lar, 1970'ler gibi keskin farklara da sahip değil. Vogue ve Anna Wintour'un egemen olduğu bir dünyada da değiliz artık. Günümüzde tüketici bilinçli ve her tür gelişmeyi takip edebiliyor. Sezon modası yerine rahat ve kendi stiline uygun ürünleri seçiyor. İşte bu noktada modacılar yeniden devreye giriyor.

O DÜNYADA KENDİNİ ÖNEMLİ HİSSETMEK...

Marka artık sadece ürünleriyle değil, güçlü tarihi, yansıttığı duygu, yarattığı dünya ile bir yaşam tarzı sunuyor. Tasarımcılar modanın katı kurallarını belirlemek yerine marka felsefesi, hikâyesi üzerine yoğunlaşıyor, markanın imajını oluştururken müşterilerini de bu yaşam tarzına davet ediyorlar. Böylece kendi imajlarıyla özdeşleşen markaya yakınlık duyan tüketici bu paylaşımı sadece kıyafetle sınırlandırmıyor ve her şeye sahip olmaya çalışıyor. O tasarımcının ayakkabısını, çantasını, parfümünü de seçiyor. Markanın yarattığı dünyada kendini değerli ve ait olduğu yerde hissediyor. Markaların günümüzde yaratmaya çalıştığı duygu da aslında sadece bu. Lüksün de günümüzdeki yeni tanımı bu olsa gerek. ■

**Prof.Dr.M.Levent Erkan Yönetiminde
Göğüs Hastalıkları Kliniğimiz Açılmıştır.**

Zatürre, Astım, Bronşit, Allerji, Koah
Teşhisinde Bronkoskopi Yapılmaktadır.

www.orahayim.com

[www.facebook.com / BalatHastanesi](https://www.facebook.com/BalatHastanesi)

[www.twitter.com / BalatHastanesi](https://www.twitter.com/BalatHastanesi)

0212 491 00 00

114
yıl
or-ahayim
Balat Dr.Ahayan Münevver Hastanesi

FRANSA'DA YAHUDİ AYAK İZLERİ

Oryantalizm ve Yahudiler

Bu yıl Paris'in Yahudi Sanat ve Tarih Müzesinde (*Le Musée d'art et d'histoire du Judaïsme - MAHJ*)- *Les Juifs dans l'Orientalisme* (Oryantalizmde Yahudiler) sergisi gerçekleştirildi. Ziyaretçilere, 1832 ile 1929 yılları arasında Oryantalizm akımında Yahudilerin temsili oldukça ilginç bir parkurla sunuldu.

Bilimsel komite başkanı Nicolas Feuillie'nin fikrinden yola çıkarak oluşturulan *Les Juifs dans l'Orientalisme* sergisi Almanya, ABD, Fransa, İngiltere, İsrail, Hollanda ve Polonya'dan gelen zengin bir koleksiyonu sanatseverlere sundu. Sergide Eugène Delacroix ve Théodore Chassériau'nun yanı sıra Lawrence Alma-Tadema, Gustav Bauernfeind, Alexandre Bida, Alexandre Cabanel, Charles Cordier, Alfred Dehodencq, Wilhelm Gentz, Jean-Léon Gérôme, Maurycy Gottlieb, Nahum Gutman, William Holman Hunt, Jean Lecomte du Nouÿ, Lucien Lévy-Dhurmer, Ephraïm Moses Lilien, Gustave Moreau, Abel Pann, Zeev Raban, David Roberts, Reuven Rubin, Thomas Seddon, James Tissot, Lesser Ury ve Horace Vernet eserlerine yer verildi.

ORYANTALİZM NEDİR?

Sergiye geçmeden önce özellikle resimde Oryantalizm'e bir göz atmakta fayda var. Oryantalizm terimi Avrupalıların Doğu'yu ele aldıkları kültürel, sanatsal, bilimsel, akademik, sosyolojik, tarihi ve ente-

lektüel çalışmaları şekillendiren çok disiplinli bir akım. Doğu coğrafyasının sosyal yapısı, dinleri, medeniyetlerinden tutun, düşünceleri, gelenekleri, giyim stili, hatta mistik atmosferini yansıtmaya kadar uzanır. Avrupalı ressamlar, yazarlar, şairler, fotoğrafçılar, hatta mimarlar ve müzisyenler tarafından paylaşılan bir ilham kaynağı olarak Oryantalizm, Fransız Dil Akademisi sözlüğüne 1838'de kaydedilir, ilk Oryantalistler Kongresi 1873'de Paris'te toplanır. *Oryantalizm Doğu-Batı kültür ayrılıklarından yola çıkarak Batılı sanatçıların Doğu insanı ve yaşam tarzına eğilimleri sonucu ortaya çıkmıştır.*

Özellikle Haçlı Seferlerinin ardından Avrupalı Doğu'yla daha çok ilgilenmeye başlamış, eski Mısır'dan Mezopotamya'ya, Kuzey Afrika'dan İran'a, Arap ve Ortadoğu dünyası ve pek tabii ki Osmanlı toprakları sanatçıları cezbetmiştir. Diplomatların, gezginlerin anıları merakı perçinlemiş, Doğu'nun gizemine kapılan sanatçılar, bu yaşantıyı kendi bakış açıları ile tuvallerine aktarmışlardır. *Batılılara Doğu coğrafyasındaki saraylar, saraydaki haremeler, Doğulu kadınlar, kıymetli eşyalar, hazineler ilham kaynağı olmuştur.*

THÉODORE CHASSÉRIAU
'Interieur juif a Constantine
Constantine'deki Yahudi Evi'

EUGÈNE DELACROIX,
'Femmes d'Alger dans leur interieur - Cezayir Kadınları Evlerinde'

Sanatçıların gözlerini kamaştıran ve eserlerine yansıttıkları Doğu'nun büyümlü havası gerçek ile hayal ürünü arasında gidip gelir çünkü çoğu Oryantalist ressam Doğu'ya hiç seyahat etmemiştir bile...

ORYANTALİZMDE YAHUDİLER

MAHJ'nin müdürü sergiyle ilgili yaptığı basın açıklamasında daha önce açılan Oryantalizm konulu sergilerden farklı olarak MAHJ'nin bu çerçevede üretilen eserlerin içinden özgün bir konu seçmek istediğini belirtir. 1830'lardan başlayarak yüz yıl boyunca Batının 'Orient' dediği özellikle Kuzey Afrika, Mısır, Filistin ve Kutsal Topraklara ilgi en üst seviyededir. 19. yüzyılda Doğu'ya seyahatler Akdeniz kıyılarındaki Yahudi cemaatlerini keşfetmeleri için de bir fırsat sunar. Seyyahlar, yazarlar,

ressamlar Doğu'nun halklarını, toplumsal yapılarını, şehirlerini, geleneklerini, giyimlerini keşfederken beklemedikleri bir toplulukla karşılaşmışlardır: *İslam egemenliğindeki bu topraklarda farklı Yahudiler yaşamaktaydı. Bu Yahudiler Avrupa şehirlerinde yaşayan 'kendi Yahudilerinden' farklıydılar.* Bu beklenmeyen karşılaşma çoğunlukla ziyaret etmeden önce hayal etmekle başlayan Doğu'nun 'kartpostal çekiciliğini' keşfetmelerine imkan tanyordu. Sinagog, mezarlık, Şabat geleneklerinin yanı sıra zenginliği ile hayran bırakan bayramlar, kutlama yemekleri, danslar, kostümler resmedilmiş ama *en ön planda hep düğünler gelmiştir.* Sergide Yahudi figürleri, özellikle kıyafetlerinden yola çıkarak, Türk, Yunan, İranlı kimliğinde şekillenir. Doğu'nun Yahudi halkları Oryantalizmin çeşitliliğine de katkıda bulunmuşlardır. 1830'da Fas'ın

işgaliyle başlayan Fransa-Fas ilişkileri, resmi ziyaretler ve seyahatlerle sürer. Fransız hükümeti, sanatçıları Fas'ı ziyaret etmelerini ve her yıl yapılan fuarlarda eserleri sayesinde ülkeyi tanıtmalarını teşvik eder.

Doğu'nun merkezleri sanatçıları büyük bir misafirperverlikle karşılar. Kahire, çalışabilecekleri atölyeler tahsis eder, Konstantinople (İstanbul) seyyahların buluşma noktası olur.

Çoğu ressam Doğu'da eskizlerini ve suluboyalarını oluşturup Paris'e döndüklerinde kendi atölyelerinde eserlerini tamamlar. Gerçekleri tam yansıtmak amacıyla kroki yerine yeni bir teknik olan fotoğrafları kullananlar da vardır. Ressam Gustave Guillaumet çölde yaşayan fakir halkın günlük hayatını tuvale aktarmak için onların hayatını paylaşır. Kimileri temelli yerleşirler bu egzotik diyarlara...

THÉODORE CHASSÉRIAU
'La Toilette d'Esther
Esther'in banyo keyfi'

ALFRED DEHODENCQ
'Mariée juive au Maroc
Fas'ta Yahudi Gelin'

Jacques Majorelle 1917'de Marakeş'e yaptığı bir seyahatte şehre aşık olur ve yerleşir. Fas'a seyahatleri ertesi Étienne Dinet çölün büyümesine kapılır, Bou-Saada'a yerleşir, Arapça öğrenir, Müslüman olur.

Eugène Delacroix, Eugène Fromentin, Théodore Chassériau ve Gustave Guillaumet gibi sanatçılar Doğu'ya beğeni, hayranlık ve tutkularını resmetmeye başlarlar. Eugène Delacroix Fas'ta, Théodore Chassériau Cezayir'de eskiz defterlerini Yahudi figürlerle doldurur. Bu figürler ardından büyük tuvaleri beslemiştir. *Bu akımın öncüsü Delacroix'nın 1841'de yaptığı 'Noce juive' tablosudur.* Alfred Dehodencq'in özellikle Tanger ve Tétouan tabloları, David Roberts ve Thomas Seddon'un Kudüs görüntüleri bu keşiflere ilgiyi artırır. Yahudi, Müslüman ve Hıristiyan dünyalarının ayak izleri yeni bir dinî resim akımına da yol açar.

Theodor Herzl'in Avrupa'da yükselişe geçen antisemitizm karşısında oluşturduğu siyonist projesi çerçevesinde Filistin'de bir 'Yahudi devleti' fikrinin politik gelişiminin yanısıra kültürel ve sanatsal bir boyut alması fazla uzun sürmez. 1906'da Kudüs'ta açılan *Bezalel Sanat Okulu'nda* ressamlar antik çağla çağdaş doğu arasında bir süreklilik oluşturmaya ve Orient Yahudiliği kimliğiyle tekrar ilişki kurmaya çalışırlar. Günümüz modern İsrail sanatının da kökleri 19. yüzyıl Avrupa Yahudilerine dayanır. Keza Doğu ve Batı Avrupa'da yetişmiş ve Filistin'e göçetmiş Yahudi ressamlar ilk yapı taşlarını atarlar.

THÉODORE CHASSÉRIAU ve BALKONDAKİ YAHUDİ KADINLAR

Ingres'in öğrencisi, ardından Paul Delaroche ve Eugène Delacroix'dan etkilenen *Théodore Chassériau* (1819-1856), 1846'da yaptığı seyahatte Kuzey Afrika'yı keşfeder. 1845'de portresini yaptığı Ali Ben Ahmed'in davetlisi olarak üç ay

boyunca Constantine ve Cezayir'de kalır. Bu seyahat dönüşünde bahsi geçen tabloda olduğu gibi canlı renklere meraklı bir ressam dönüşür. Saint-Domingue'de melez bir anne ve Fransız bir babadan doğan Théodore Chassériau Doğu'nun ruhunu anlamaya meyillidir zaten ama resim ve desenlerindeki Doğu, egzotik bir fantaziyle sınırlı değildir. Fransa'nın sömürgeci politikasına da hassastır. Az sayıda harem tablolarının yanısıra '*Caïd visitant un douar*' (1849) ve '*Combat de cavaliers arabes*' (1856) gibi tablolarında modern savaşı da görüntüler. Théodore Chassériau'un Orient'i iki yönlüdür: Acımasız sömürgecilik bir yanda, etnografik bakış açısı ve özellikle kadının öne çıktığı tabloları diğer yanda... İnsan figürlerinin temsil edilmesini yasaklayan İslam'da Müslümanların krokilerini çizmek tehlikeli olabileceğinden Chassériau özellikle kadın figürlerinde model olarak Yahudileri kullanır. Müslümanlardan farklı olarak Yahudi kadın sokağa peçeli çıkmak zorunda değildi, evine de aralarında ressam olabilecek erkek misafir alabilirdi.

Serginin afişinde kullanılan '*Juives d'Alger au balcon*' tablosunda sırttan görülen iki kadın seramik dekorlu bir kemer altında gölgede muhabbet etmektedirler. Sade profilleri hocası Ingres'in atölyesinde kazandığı neoklasik mirasın açık bir manifestosudur. Kostümleri tipik Doğu Fas tarzıdır. Sağdaki yeşil ipekten çapraz desenli, soldaki bantlı kırmızı ve çiçekli, kolları altın, gümüş ve ipek brodeli, bellerinde mütevazı kemerler, başları süslü fularlar kadınların ev kıyafetlerini yansıtır. Soldaki kadının omuzlarına düşen eşarp, evli olduğunun ispatıdır. Taktıkları yüzük ve bileziklerin sadeliği Chassériau'nun kadınları kendi evlerinde sıradan bir günde gördüğünü gösterir çünkü şatafatlı ve pahalı takılar bayram ve kutlamalar için ayrılırdı. Kadınların, sadece geçenlere parmaklıkların arasında baktıkları bir sarayda değil; iki kadın açık

THÉODORE CHASSÉRIAU, 'Juives d'Alger au balcon- Cezayirli Yahudi Kadınlar Balkonda'

Sağdaki yeşil ipekten çapraz desenli, soldaki bantlı kırmızı ve çiçekli, kolları altın, gümüş ve ipek brodeli, bellerinde mütevazı kemerler, başları süslü fularlar kadınların ev kıyafetlerini yansıtır. Soldaki kadının omuzlarına düşen eşarp, evli olduğunun ispatıdır.

EUGÈNE DELACROIX,
'Noce Juive - Yahudi Düğünü'

balkonda rahatça durmakta, resmin geniş üst kısmındaki masmavi gökyüzü tabloya derinlik katmakta.

EUGÈNE DELACROIX ve FAS'TA YAHUDİ DÜĞÜNÜ

Ferdinand Victor Eugène Delacroix (1798-1863) Fransa'nın en önemli Romantik ressamlarından biridir. Güçlü fırça darbeleri Empresyonistleri, egzotik tutkusu Sembolistleri etkilemiştir. Fransız şair Baudelaire, onu 'Rönesans'ın son büyük ressamı ve modern dönemin ilk büyük ressamı' olarak tanımlar. Pierre-Narcisse Guérin'den neoklasik resim eğitimi almış, Hollandalı ressam Peter Paul Rubens ve Fransız romantik ressam Théodore Géricault'tan etkilenmiştir. 1832 yılında Mornay Kontu Fransa'nın Cezayir işgalinden rahatsız olan Moulay Abd er-Rahman'ı rahatlatmak için Fas'a gönderilecek bir delegasyon oluşturur. O güne kadar hiç seyahat etmemiş olan Delacroix da bu

delegasyona katılır. Fas'a yaptığı bu seyahat ressamı etkileyen en önemli olaylardan biri olur ve tüm hayatı boyunca sanatını besleyecek duygu ve deneyimler edinir. Şehrin Yahudi ileri gelenlerinden Abraham Benchimol ile tanışır, kendisiyle güzel bir arkadaşlık kurar, evine girer, ailesini tanır. Kadınların duru güzelliğinden çok etkilenir. 21 Şubat 1832'de yine Benchimol sayesinde Delacroix Tanca şehrinde bir Yahudi düğününe katılır. Düğünün tüm detaylarını desenlerine aktarır. Renklerden, formlardan ve özellikle Avrupalıların soğuk, mesafeli düğünleriyle oluşan tezattan çok etkilenmiştir. Işık, renk ve gölge üçlüsü sanatçının peşini bırakmayacaktır artık. İzlenimlerini bir kaç yıl sonra 'Noce Juive Au Maroc' tablosuna aktarır. Bugün Louvre Müzesi'nde bulunan bu tablo ressamın anılarından ve desenlerinden oluşturduğu bir kolaj çalışmadır. Fas Yahudi kutlamasını, kolaya kaçmadan farklı tavırları, kostümleri bir mimar kesinliğiyle yatay ve dikey kırmızı ve yeşiller eşliğinde yansıtır. 1832'de Delacroix Cezayir'de yüksek rütbeli bir Türk'ün özel dairesine girebilme ve dört öğleden sonra boyunca eşlerini çizme izni alır. Yoğun bir ışıkla renklenmiş 'Femmes

d'Alger dans leur interieur' tablosunda kadınların vücutları kendilerini çevreleyen dekorla özdeşleşir.

ALFRED DEHODENCQ ve FAS'TA YAHUDİ GELİN

Çağdaşları tarafından romantiklerin sonuncusu olarak nitelendirilen Alfred Dehodencq (1822-1882), Léon Cogniet atölyesinde çalışmış, İspanya'ya yaptığı bir seyahat sırasında 'buradaki herşey resim yapmak için' diye hayranlığını belirtmiştir. Daha çok bohem ve çingene tablolarıyla ünlünen Dehodencq 1853 yılında Tétouan'da gördükleri karşısında hayranlığını 'aklımı kaçıracam' diye belirtmiştir. Tanca'daki Fransa konsolosunun yanında bir yıl boyunca kalan Dehodencq, Cadiz'de evlenip sık sık Tanca'ya giderek 8 yıl daha Fas'ta yaşamış ve tablolarını yapmayı sürdürmüştür. 1863'de Fransa'ya döndüğünde eserleri yeterince ilgi görmez, fakirlik canına tak eder ve 60 yaşında intihar eder.

Özellikle Yahudilerle Müslümanların birlikteliğini resmeden ressam, Delacroix gibi, Tanca'da bir düğüne katılmış, hem düğünü hem de geleneklere göre ayrı bir odada bekleyen Yahudi gelini 1867'de 'Mariée juive au Maroc' tablosuna yansıtmıştır. 20. yy başına kadar Faslı Yahudi gelinlerin giydiği alt sağ köşedeki spiral desenli, geniş kollu, dore bolerolu geleneksel gelin elbisesi berberisca tabloda hayat bulur. Spiral desen yaşam döngüsünü simgeler, aynı motif Tétouan ve Tanca'daki Yahudi mezarlarında da sıkça kullanılmıştır. Gelinle yanındaki zenci yardımcısında iki kadın figürün duruşları kayda değer. Hareket etmeden oturan gelinle ayakta gülümseyen hizmetçinin ten renklerindeki kontrast da oryantalist tablolarla sıklıkla kullanılan bir yöntemdir. Reims'deki Güzel Sanatlar Müzesi'nde bulunan tablo canlı renkleri ve çarpıcı güzelliği ile harikuladedir. ■

Kaynakça: www.mahj.org, *Les Juifs dans l'Orientalisme*: Skira Flammarion, *Histoire des Arts - Culture.fr*

eL Beso

Muhteşem Boğaz
manzarası eşliğinde,
özel anlarınızı ve
davetlerinizi farklı
lezzetler ile
unutulmaz kılın.

El Beso Restaurant & Club

El Beso Restaurant & Club Muallim Naci Cad. No: 64/D Kuruçeşme - İstanbul
T: 0212 287 57 59 - 257 02 93 F: 0212 287 57 69 <http://www.elbeso.com.tr> - elbeso@elbeso.com.tr

BELLA ESKENAZİ**DÜŞES**

Elinde bir kitap, sedire uzanmış genç kız... Sınav yorgunu gözleri bitmek bilmeyen kitap sayfalarını tararken, zihni kâh dersinde, kâh masmavi suların uçsuz bucaksız derinliklerinde... Kendisini dikkatle izlemekte olan şairin pek farkında değil... Şair odanın bir köşesindeki masaya geçer; cebinden çıkardığı kağıda bir şeyler yazar. Az sonra genç kıza yönelir ve elindeki kağıdı uzatır: "Bak, senin için bir şiir yazdım..."

1 946 yılında, yazar ve çevirmen Sabahattin Eyüboğlu'nun Ankara'daki evinde cereyan eder bu konuşma... Genç kız, dışarıdan lise bitirme sınavlarına hazırlanmakta olan Bella Kent'tir... Şair ise, Türk şiirinin mihenk taşlarından Orhan Veli Kanık...

Bella Kent, Büyükkada, 1944-45

SERE SERPE

Uzanıp yatıvermiş, sere serpe;
Entarisi sıyrılmış, hafiften;
Kolunu kaldırmış, koltuğu
görünüyor;
Bir eliyle de göğsünü tutmuş.
İçinde kötülüğü yok, biliyorum;
Yok, benim de yok ama...
Olmaz ki!
Böyle de yatılmaz ki!

ORHAN VELİ KANIK

1930'LU YILLAR: EROL GÜNEY LİSE MEZUNU BİR DELİKANLI...

1930'lu yıllar... 2009 yılında yitirdiğimiz, Şalom Gazetesi'ndeki "İsrail Mektubu" köşesi ile hafızalarımıza yer etmiş gazeteci-yazar-çevirmen Erol Güney, Saint Joseph'ten yeni mezun olmuş gencecik bir delikanlı... Lise son sınıfta felsefe öğretmeni Camille Bergeaud Erol Güney'in (o zamanki adıyla Michel Rottenberg) sözlü sınavdaki başarısından o denli etkilenir ki, üvey oğlunu olgunluk sınavına hazırlaması için kendisinden özel hoca talep eden ünlü avukat Biliotti'ye derhal gözde öğrencisi Erol'u tavsiye eder. Böylelikle Erol Güney, Avukat Biliotti'nin üvey oğlu Aliyoşa'ya ders vermek üzere yazın ailenin Yeniköy'deki yalısına, kışın ise Valikonagı'ndaki dairesine gider...

Erol'un dikkatini "güzel ve değişik tipli" bir genç kız çeker... Ne yapsa da tanışsa...

Haftada iki üç kez Aliyoşa'ya ders vermek üzere Cihangir'deki evinden çıkıp Harbiye'ye yürüyen Erol'un dikkatini, sık sık aynı güzergah üzerinde gördüğü "güzel ve değişik tipli" bir genç kız çeker. Ne yapsa da tanışsa... Erol çekingen mizaçlı... Bundan bir önceki teşebbüsü de hüsrarla sonuçlanmış. Tam nasıl olduğunu hatırlamamakla birlikte, bir yolunu bulup kızla tanışır. Seza Bendavid'dir adı... Alman Lisesi öğrencisidir ve tıpkı Erol gibi o da özel ders verdiği öğrencisine gidip gelmektedir.

O zamanlar Erol'un bir kızla yakınlık kurmak için bildiği tek yol, ona sevdiği şiirleri okumaktır. Ancak, görünen o ki müziğe çok düşkün olan Seza'nın şiirle fazla arası yoktur; üstüne üstlük, anlaşıldığı kadarıyla Erol pek de tipi değildir... Her ikisi de bu ilişkinin arkadaşlıktan öteye gitmeyeceğini anlar. Öte yandan, ablası Dora'nın Erol ile bazı ortak yanları olduğunu düşünen Seza, ikisini tanıştırmak üzere Erol'u evine davet eder... Bunun üzerine Erol da Seza'yı Saint Joseph'ten yakın arkadaşı Benya Rapoport ile tanıştırmayı teklif eder. Böylelikle, iki birlikteliğin ilk temelleri atılır...

Bella, (önden ikinci sıra; soldan birinci)
Alman Lisesi İlköğretim 1. sınıf, 1929

BENDAVID AİLESİNİN ÜÇ KIZI: DORA, SEZA, BELLA

Yaklaşık beşer yaş arayıla üç kız çocuk sahibi olan Sara ve Rafael Bendavid'in mutlu bir yuvaları vardır... Önceleri Bakırköy'de oturan aile, daha sonra Beyoğlu, Kumbaracı Yokuşu'nda yedi odalı ferah bir daireye taşınır. Koridoru, ortanca kızları Seza ile küçük kızları Bella'nın çelik çomak oynayabilecekleri kadar büyüktür. Bay Bendavid ticaretle uğraşır; kazandığını da harcar... Ailesini sanal bir bolluk içinde yaşatır. Kadınların cebinde fazla para olmaz... Alışverişe çıkar; dükkan sahibi fatürayı evin beyine gönderir. Evin kadınları işin maddi tarafı ile hiç ilgilenmezler. Hayat standartları yüksektir; örneğin, Bay Bendavid bir opera izlemek için İtalya'ya gidebilir. Alman kültürüne aşiktir; üç kızının da Alman okulunda okumasına önyak olur.

Rafael Bendavid henüz kırk iki yaşında hayatını kaybeder...

Rafael Bendavid önemsemediği bir yanık nedeniyle mikrop kapıp septisemiden (kan zehirlenmesi) hayatını kaybettiğinde, henüz kırk iki yaşındadır. Sekiz gün içinde cereyan eden bu kayıp Sara Bendavid'i, annesini ve üç kızını zor bir durumda bırakır. İyi dikiş diken Sara Bendavid, gündelik terzi olarak evlere gitmeye başlar... Gizli gizli... Çünkü o dönemde kadınların çalışması pek hoş karşılanmamaktadır. Kızlarının giysilerini de o diker... Yine aynı dönemde Alman okulundan henüz mezun olmuş olan ailenin büyük kızı Dora, üniversiteye gitmek yerine ailesine katkıda bulunmak üzere işe girer. Anneanne de evin bakımını üstlenir. Bu zorlu süreçte beş kadın birbirlerine iyice kenetlenirler.

AİLENİN YENİ SOYADI: "KENT"

Sara Bendavid'in (Asa), Bendavid ailesinin zamanında kendisini istememiş olması nedeniyle, eşinin ailesi ile ilişkileri zayıf olagelmıştır. Bu durum Rafael Bendavid'in vefatı sonrasında benzer bir seyir izlemek-

le birlikte, rahmetli eşin erkek kardeşlerinden bir tanesi yengesine yakınlık gösterir. Hatta, esprili ve hayat dolu bir kız olan ailenin ortanca çocuğu Seza'nın -- en azından bir süreliğine -- amcası ve kırklı yaşlarında evlenmiş olduğu eşi ile birlikte yaşamasını teklif eder. Sara ve Seza Bendavid'in bu teklifi uygun bulması ile Seza belirsiz bir süreliğine amcasının evine taşınır.

Amca ve yenge yeğenlerine, Bella'nın tabiriyle "evlatlık" muamelesi yapmaktadır...

Aradan kısa bir süre geçer... Kızını ara ara ziyarete giden Bayan Bendavid, bulaşıklarla hep Seza'nın yıkadığını, yerleri hep Seza'nın sildiğini görür... Amca ve yenge yeğenlerine, Bella'nın tabiriyle "evlatlık" muamelesi yapmaktadır. Gördükleri karşısında sabrı taşan Bayan Bendavid, kızını kolundan tuttuğu gibi kapıyı çarpıp çıkar... Soyadı kanunu ile de 1934 yılında kendisi ve kızları için "Kent" soyadını alıp, Bendavid ailesi ile kalan son bağına da koparır. Takip eden yıllarda Rapoport ailesinin Seza'ya yaklaşımına şahit olan Bella, ailesindeki kadınların üyesi olmaya aday oldukları aileler tarafından kabul görmemelerinin bir tür "kalıtsal hastalık" olduğunu düşünecektir.

DORA & EROL ANKARA'DA...

Yüksek öğrenimi hedefleyen, ancak Fransa'ya gitme planları vize alamadığı için suya düşen Erol Güney'in imdadına o dönemde açılan İstanbul Üniversitesi yetişir. Öğretim kadrosunda, II. Dünya Savaşı öncesi Türkiye'ye sığınmış, hepsi alanlarında tanınmış uzmanlar olan Alman profesörler yer almaktadır. Bu sayede İstanbul Üniversitesi Avrupa'nın en iyi üniversitelerinden biri olurken, Erol Güney de felsefe, Fransız ve İngiliz Edebiyatı alanlarında dünya çapında uzmanlardan eğitim görür. Erol, can dostu Sabahattin Eyüboğlu ile de burada tanışır; kendisi Erol'un da ders aldığı Romanoloji Bölümü'nde doçenttir. Sınıf arkadaşları arasında Orhan Veli Kanık, Mina Urgan, sonradan Abidin Dino ile evlenecek olan Güzin Dikel, Azra Erhat, ve Sabahattin Eyüboğlu'nun kız kardeşi Nezahat Eyüboğlu vardır.

Erol Güney'in Tercüme Bürosu'na atanması, dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'in onayı ile olur...

Bu dönemde Erol'un Dora ile birlikteliği devam etmektedir... Benya'nın da Seza ile... 1938 yılında İstanbul Üniversitesi'nden mezun olan Erol Güney, Sabahattin Eyüboğlu'nun desteğiyle Ankara'da, o sırada kurulmakta olan Tercüme Bürosu'nda sekreter olarak iş bulur. O zamanlarda devlet memurları arasında gayrimüslim pek yoktur. Erol'un bu göreve getirilmesi, "liberal, geniş görüşlü ve hümanist" bir kişi olarak nitelendirdiği dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'in onayı ile olur.

Hasan Ali Yücel bununla da kalmaz; Dora'yı da Ankara'da Güzel Sanatlar Müdürlüğü'ne tayin ettirir. Dora mükemmel Almancası sayesinde burada çok faydalı olur.

Çeviri bürosunun şefi Nurullah Ataç, yardımcısı ise Sabahattin Eyüboğlu'dur. Ekibin diğer üyeleri arasında Türk edebiyatının seçkin kalemlelerinden Azra Erhat, Orhan Veli Kanık, Melih Cevdet Anday, Oktay Rifat, Vedat Günyol, Necati Cumalı ve Cahit Sıtkı Tarancı yer almaktadır. Çeviri bürosu, olağanüstü bir atılımla Yunan-Latin ve büyük Batı dillerinden 778 klasığı dilimize çevirmeyi başarmıştır.

Evdeki oda sayısının yetersiz olması nedeniyle, küçük kardeş Bella'ya Ankara yolu görünür...

DORA & EROL – SEZA & BENYA

O zamanlar Erol Güney, André Gide'in bir sözünü yaşam düsturu olarak benimsemiştir: "Her şeyde hür olmak lazım." Bu görüşten hareketle, evliliğe ve getirdiği kısıtlamalara "prensipte olarak" karşıdır. Ancak emir yüksek yerden gelir... Bir gün Dora ve Erol'u dedikoduların alıp yürüdüğü konusunda uyarı Hasan Ali Yücel, eğer ayrılmaya niyetleri yoksa, dedikodulara bir son vermek adına evlenmelerini rica eder. Dora zaten isteklidir; ancak Erol inanmadığı bu kuruma kerhen olurunu verir. "Serbest" kalmak kaydıyla... Nikah şahitleri Melih Cevdet Anday ve Necati Cumalı'dır.

Ortanca abla Seza'ya gelince... Seza ile Benya, Erol sayesinde bir baloda tanışır; birbirleri üzerindeki ilk etki Bella'nın tabiriyle "coup de foudre" (yıldırım aşkı) boyutundadır. Bu doludizgin birliktelik evliliğe doğru giderken, İzmir'in kalburüstü ailelerinden Rapoport'ların Seza'yı oğullarına layık görmemeleri nedeniyle sekteye uğrar. Romanya kökenli Rapoport ailesi, oğulları Benya'nın seçeceği eşin kendileri gibi Aşkenaz Yahudisi veya en azından "seçkin" bir Sefarad ailenin kızı olmasını arzu etmektedir. Yazları İstanbul'da geçiren Benya'nın anne ve babası, bu evliliğin gerçekleşmesi için ellerinden geleni yaparlar. Ancak kısa süreli bir ayrılığa dayanamayan Benya ile Seza, Dora'nın bu yöndeki önerisi doğrultusunda gizlice evlenip, Kent ailesinin yaşadığı Hacıpulo Han'daki eve taşınırlar. Bunun üzerine, evdeki oda sayısının yetersiz olması nedeniyle, küçük kardeş Bella'ya Ankara yolu görünür... Rapoport ailesinin, biricik oğulları Benya'nın Seza'dan ayrılması yönündeki dileğine gelince: bu dilek Tanrı katında kabul görecektir; ancak, kaderin bir cilvesi ile, Rapoport ailesinin dahi tercih etmeyeceği, son derece sevimsiz bir senaryonun bir parçası olarak...

BELLA, DORA & EROL'UN ANKARA'DAKİ EVİNDE

Bu dönemde Dora ile Erol'un evine kimler gelmez ki... Sık sık kurulan rakı masasının müdavimleri arasında Orhan Veli, Sabahattin Eyüboğlu, Necati Cumalı, Cahit Sıtkı Tarancı, ve bir de büyük bir yabancı kuruluşta mühendis olarak görevli Georgiadis Miltiadis vardır. Kimi zaman gece yarısı çat kapı Sabahattin Ali gelir; "Kimse var mı?" diye aşağıdan seslenerek... Çok keyifli tartışmalar olur... Ablası Dora ile birlikte yaşayan Bella, tüm konuşmaları can kulağıyla dinler... Liseyi geometriden kaldığı için bitirememiş olan Bella, dışarıdan bitirme sınavlarına hazırlanmaktadır. Bella, Sabahattin Eyüboğlu'nun (ve Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun) kız kardeşi olan yüksek mimar Mualla Eyüboğlu (Anhegger) ile de bu toplantıların birinde tanışır. Türkiye'nin ilk kadın mimarlarından Mualla Eyüboğlu, Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü'nün Yapı Kolu Başkanı'dır. Bella'nun tanımlaması ile çok zevkli bir kadındır... Halk türkülerini de o kadar güzel söyler ki, Bella ondan duyduktan sonra türkülerini sevmeye başlar. Bir gün Sabahattin Eyüboğlu kız kardeşine, "Bella'yı Hasanoğlan'a muhakkak götür" der... Hasanoğlan Köy Enstitüsü Bella'nun hayatında bir dönüm noktası olacaktır...

BELLA & ORHAN VELİ

Bella lise bitirme sınavlarına, Dora ile Erol hangi arkadaşlarının evine davetliyse orada, bir odada çalışır... Bu davetlerde, diğerleri ne yaparsa yapsın, Orhan Veli genellikle Bella'nın yanında durur... Pek fazla konuşmazlar... Kimi zaman Sabahattin Eyüboğlu'nun evindedirler; kimi zaman bu toplantıların bir diğer müdavimi,

Orhan Veli genellikle Bella'nın yanında durur... Pek fazla konuşmazlar...

Orhan Veli'nin yakın dostu Rozsi (Roji) Szabo'nun (Sabo) evinde... Macar olan Rozsi Szabo tanınmış bir hahamın kızıdır; müthiş piyano çalar.

Ünlü Macar besteci Bela Bartok'un da talebesidir. (Ankara Devlet Konservatuvarı'nda piyano profesörü olarak görev yapmış olan Madame Szabo, İdil Biret'in ilk piyano öğretmenidir.) Bella bir köşede çalışırken, Orhan

Veli bir diğer köşede resim yapar veya şiir yazar...

Bir de isim takmıştır Orhan Veli, Bella'ya:

"Düşes"... "Karşı" adlı kitabını

1949'da Bella'ya verir-

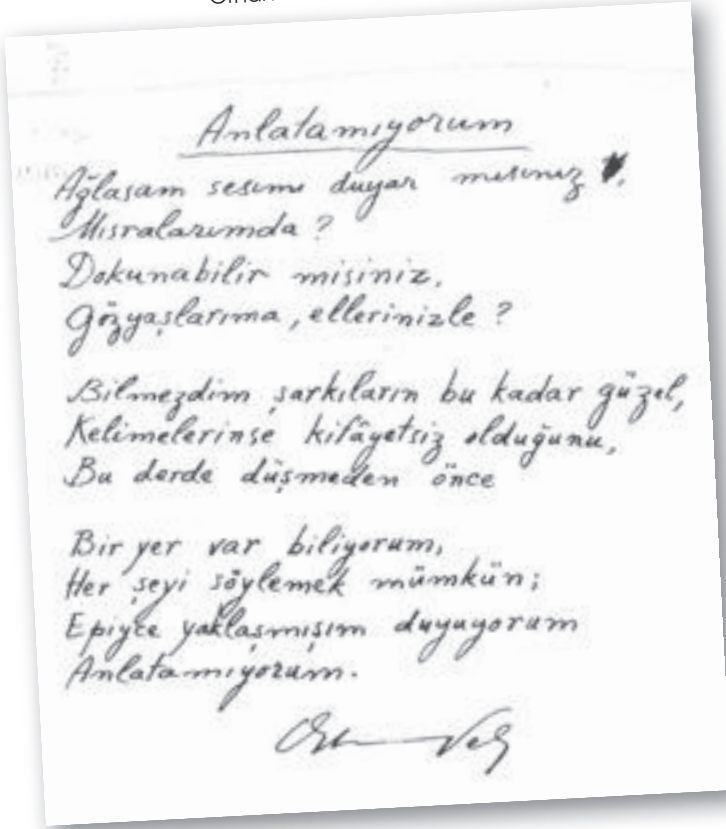

ken, ilk sayfasına "Bu iş böyle yürümez duchesse!" yazar. Acaba böyle yürümeyen şairin platonik aşkı mıdır? Yine bir gün, Erol Güneş'in evinde aşağıdaki mektubu yazar Bella'ya hitaben; sonuna da şöyle bir not düşer: "Bu mektubun bütün cümleleri tesadüfen B ile başladı. Belki de Bella B ile başladığı için."

"Bella,
Bir gazeteci evinde mürekkep bulunmadı.
Bu yüzden mektubumu kursun kalemle
yazmak zorunda kaldım. özür dilerim.
Benim hakkında İSTANBUL gazetesinde
çikan yazıdan dolayı yazdıklarınıza tesekkür
ederim. Bununla beraber beni daha evvel
yazılmış yazılardan daha iyi tanımak
mümkündür. Burada, Seza geldiğinden beri,
çok güzel vakit geçiriyoruz. Birkac defa,
Ralfi'ye [Seza'nın oğlu] Lüks Hayat
operetinden parçalar söyledim. Bugün de
bu noktayı yazmamı isteyen Seza'dır. Bu
hafta Ankara'da at yarışları başlıyor.
Belki de kazanırız. Benimle ortakınız. Bir
vurgun vurursak haber veririz."

Orhan Veli

Orhan Veli'nin el yazısıyla 'Anlatamıyorum' şiiri

Bir diğer gün yüzü çok asıktır Orhan Veli'nin; Bella nedenini sorar: "Neyiniz var Orhan, gemileriniz mi battı?" "Hayır, bir şeyim yok" diye yanıt aldığında Bella, "Ama bir şey var" diye üsteler. Buna karşılık Orhan Veli, "Evet var, biliyorum; anlatamıyorum" diye yanıt verir. Hümeýra'nın çok özel yorumuyla hafızalarımıza yer etmiş "Anlatamıyorum" şarkısının sözleri işte o gün kağıda dökülür: "Ağlasam sesimi duyar mısınız, mısralarımda; Dokunabilir misiniz, gözyaşlarıma, ellerinizle?..." Platonik bir aşktır bu; ve tek taraflıdır...

"EDİBE": TÜRK EDEBİYATININ EN ÜNLÜ KEDİSİ

Erol Güneý ve kedisi 'Edibe'

Erol Güneý'in aile bireyleri arasından Orhan Veli'nin ilgi ve beğenisine yalnızca Bella mı mazhar olmuştur? Hayır... Bir de Edibe vardır; Türk edebiyatının en ünlü kedisi, Erol Güneý'in canı ciğeri Edibe'si... İşte bu, karşılıklı bir aşktır... Orhan Veli Erol Güneý'in evindeyken, Edibe onun kucağından kolay kolay ayrılmaz... Edibe'nin iki tutkusu vardır, Orhan Veli aşkından öte: her gün aynı saatlerde sokaktan geçen ciğercinin sesi -- ki bunu şaşırtıcı bir şekilde herkesten önce duyar -- ve bir de Mart ayına doğru erkek kedilerin göğsüne yükselen yakarıları... İşte bu iki ses geldiğinde, Edibe'nin gözü Orhan Veli'yi dahi görmez... Yurt meselelerine kafa yoran Orhan Veli ise Edibe'nin sınırlı ilgi alanını birkaç mısra ile dile getirir:

Bir erkek kediyle bir parça ciğer;

Dünyadan bütün beklediği.

Ne iyi!

Bir diğer şiir ise, hamileliğinin ileri bir safhasında odanın bir köşesinde dinlenmekte olan Edibe'ye hitaben yazılır:

Çıkar mısın bahar günü sokağa

İşte böyle olursun.

Böyle yattığım yerde

Düşünür düşünür

Durursun.

Edibe, 1956 yılında Erol Güneý'in ifadesiyle "aliya" yapar (İsrail'e göç eder)... Dora Güneý'in yanında... Her gün hasretle yolunu gözlediği ciğercinin Tel Aviv'de yaşadıkları sokağa ne hikmetse bir türlü gelmemesi onu hayal kırıklığına uğrattır mı? Kim bilir! Ancak havası mı yarar suyu mu bilinmez; Edibecik yirmi iki yaşına kadar yaşar -- insan ömründeki karşılığı yüz dört yaştır!

BİR ZAMANLAR ORHAN VELİ...

Zamanla Bella ile Orhan Veli arasındaki samimiyet artar; Orhan Veli İstanbul'a geldiğinde, Bella ve ailesinin oturduğu Hacopulo Han'daki eve gider; annesi Sara ile, ablası Seza ile sohbet eder...

Orhan Veli İstanbul'a geldiğinde, Bella ve ailesinin oturduğu Hacopulo Han'daki eve gider...

Gecenin bir vakti "On dakika işim var; gidip dönerim" der; Lambo diye bir adamı vardır; iki tek atar; döner. Müthiş bir zarafeti vardır Orhan Veli'nin; iki pantolonu, iki ceketi vardır yalnızca, Bella'nın hatırladığı kadarıyla; ama onları o kadar hoş taşır ki... Bir de çok güzel elleri vardır...

1950 yılında beyin kanamasından hayatını kaybettiğinde henüz otuz altı yaşındadır Orhan Veli... Hastaneye götürülürken cankurtaranda yanında olan iki kişiden biri Dora Güneý'dir. 17 Kasım günü, son yolculuğuna Beyazıt Camii'nde mahşeri bir kalabalıkla uğurlanır. Bütün kitapçılar kepenk kapatırlar o gün... "Urumelihisarı'na oturmuşum; Oturmuş da bir türkü tutturmuşum." mısraları vasiyet kabul edilir; naaşı Rumelihisarı'ndaki Aşyan Mezarlığı'nda defnedilir...

Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü ders yılı başlangıcı

KÖY ENSTİTÜLERİ

Köy Enstitüleri, ilkokul öğretmeni yetiştirmek üzere 17 Nisan 1940 tarihli bir yasa ile açılmış okullardır. İsmet İnönü'nün başbakanlığı döneminde, Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel tarafından, İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç'un çabalarıyla kurulan köy enstitülerinde, ilkokul mezunu zeki köy çocuklarının yetiştirilip köylerde öğretmen olarak çalışmaları amaçlanmıştır. Böylelikle, Anadolu'nun ağırlıklı olarak okulsuz ve öğretmensiz olduğu bu dönemde, hedeflenen eğitim hamlesi gerçekleştirilebilecektir. 1940 yılından itibaren, tarıma elverişli geniş arazisi bulunan köylerde veya civarında, toplam 21 bölgede köy enstitüsü kurulmuştur.

Köy enstitüsü modelinde teorik ve pratik eğitim birlikte verilmektedir. Yalnız temel dersler değil, yaşama dair bütün konular bir bütünlük içinde işlenmektedir. Öğrenciler güçlü bir tarih eğitiminin yanı sıra, tarım, el işi ve güzel sanatlar ile yurttaşlık bilinci ve ulusal bilinç kazanırlarken, diğer taraftan dünya klasiklerini okumakta, müzik enstrümanları çalmayı öğrenmekte, tiyatro eserleri sahnelemekte, böylelikle dünya değerleri ile de tanışmaktadırlar.

BELLA HASANOĞLAN KÖY ENSTİTÜSÜ YOLUNDA

Ankara'ya 35 kilometre mesafede yer alan Hasanoğlan Köyü'ne ulaşan Bella, birlikte geldiği Mualla Eyüboğlu'nun köydeki evine hayran kalır. Mualla Eyüboğlu'nun mimarisini bizzat yaptığı ev yamaca oturtulmuştur; yerden çatısına çıkılabilmektedir. Enstitü ise köyden Taksim-Tünel kadar bir mesafededir. Komşu Sıdika Abla'nın evinde hep birlikte, Bella'nın o güne kadar tattığı en lezzetli tavuğu ve kaymağı yedikten sonra, Mualla Eyüboğlu'nun evine dönerler. Köy kadınları ziyaretlerine gelirler; Bella hepsiyle tanışır. Dört şişe yün ören, sifilisten (frengi) dolayı bur-

nunun yarısı olmayan bir kadın, hafızasına yer eder. Ertesi sabah erkenden uyanan Bella Kent ile Mualla Eyüboğlu, çatıda kahvaltı ettikten sonra Enstitü'nün yolunu tutarlar.

Bella Kent Hasanoğlan'a tabiri uygunsuz aşık olur...

Bella Hasanoğlan'a tabiri uygunsuz aşık olur... Her türlü güçlüğü razıdır; yeter ki burada öğretmen olsun; bildiklerini öğretsin... Evet, geometriyle

bir türlü baş edememiş ve yalnızca bu sebepten ötürü lise diplomasını yine alamamıştır; ama dil hakimiyeti çok güçlüdür ve İngilizce, Fransızca ve Almancayı rahatça öğretebilecek durumdadır. Dönüşte Sabahattin Eyüboğlu'na, "Sabahattin Bey, beni oraya hoca yapar mısınız? Para da istemem. Üç dili de öğreteceğim" der. Bunun üzerine Sabahattin Eyüboğlu, Bella'yı İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç'la görüştürür. Bu talebi dikkate alan Tonguç, İsmet Paşa'ya iletceğini, eğer kabul ederse Bella Kent'in Hasanoğlan'da öğretmenliğe başlayabileceğini belirtir.

"Sabahattin Bey, beni oraya hoca yapar mısınız?"

ise "elektrik ve makine teknisyeni" yazmaktadır! Altmış Lira maaş bağlanır Bella'ya; on beş Lira da aynı yardım... Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü'nde her bölümün çok değerli hocaları vardır. Birçok fakülteden, Gazi Eğitim Enstitüsü'nden, Talim Terbiye Kurulu'ndan, Konservatuar'dan haftada bir gün Hasanoğlan'a gelirler; derslere girerler.

BELLA KENT HASANOĞLAN'DA ÖĞRETMEN

İsmet Paşa'nın "olur" yanıtıyla Bella, lise diploması olmadığı için öğretmen kadrosundan değil de kütüphaneci olarak Hasanoğlan'da göreve başlar. Maaş bordrosunda

Bella, İsmet Paşa'nın "olur" yanıtıyla kütüphaneci olarak Hasanoğlan'da göreve başlar...

ise "elektrik ve makine teknisyeni" yazmaktadır! Altmış Lira maaş bağlanır Bella'ya; on beş Lira da aynı yardım... Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü'nde her bölümün çok değerli hocaları vardır. Birçok fakülteden, Gazi Eğitim Enstitüsü'nden, Talim Terbiye Kurulu'ndan, Konservatuar'dan haftada bir gün Hasanoğlan'a gelirler; derslere girerler.

Aralarında İsmail Hakkı Tonguç, Sabahattin Eyüboğlu, Hikmet Birant, Selahattin Batu, Vedat Günyol, İrfan Şahinbaş, Yunus Kazım Köni, Faik Canselen, Hamdi Keskin, Mahir Canova, Ulvi Uraz, Ruhi Su, Aydın Gün ve Mehmet Öztekin'in de bulunduğu birçok değerli hoca ve iyi bir yönetimin sonucu olarak, Hasanoğlan Ankara'nın en gözde okullarından biri olur.

Bella Hasanoğlan'da İngilizce, Fransızca ve Almanca dil eğitiminin yanında, jimnastik ve bazen de coğrafya derslerine girer. Mezuniyet töreninde, William Shakespeare'in "Bir Yaz Gecesi Rüyası", Mahmut Makal'ın "Bizim Köy" adlı eserleri sahneye konulduğunda, öğrencilere canla başla yardımcı olur. Fransızcaya çok yeteneği olan bir öğrenciyse La Fontaine'in "Le Corbeau et le Renard" (Karga ile Tilki) adlı fablını öğretir; öğrenci bu fablı müsamerede başarı ile ezbere okur. Ayrıca, George Bernard Shaw'un "Pygmalion" adlı eserinin iki Hasanoğlan öğrencisi tarafından gerçekleştirilen, Bella'nın editörlüğünü yaptığı İngilizceden Türkçeye çevirisi, İngiltere'de gerçekleştirilen bir çeviri yarışmasına katılacak eserler arasına girmeye layık görülür. Bir diğer gün Bella jimnastik dersi verirken, Hasanoğlan'a aylık ziyaretlerinden birini yapmakta olan İsmet Paşa elini sıkar.

Bella üç yıla yakın bir süre Hasanoğlan'da ders verir...

Bella üç yıla yakın bir süre Hasanoğlan'da ders verir... Bu dönemde başına neler gelmez ki... Birkaç öğretmen aynı lojmanda kalmaktadırlar. Kimi zaman ev arkadaşlarını uyandırmak istemeyen Bella, içeriye kapıdan değil de verandadan odasına açılan pencereden girmektedir. Yine böyle günlerden birinde pencereden içeri girmek için hamle yaparken, bir ayağı içerde, diğeri dışarıda, korkudan kaskatı kesilir. Yatağında yetişkin bir ayı müşil müşil uyumaktadır!

Bir diğer gün Erol Bella'dan, Dil Tarih Fakültesi'nden bir profesör arkadaşının Anita isimli kızına Hasanoğlan'ı göstermesini rica eder... Ancak tren Hasanoğlan'da durmamaktadır; gişedekiler Lalahan'dan Kırıkkale'ye giden tren Hasanoğlan'da yavaşladığında, trenden çakıl taşı kaplı perona atlamalarını önerirler Bella ile Anita'ya... Ama Anita çelimsiz bir kız; Bella'nın tabiriyle "üflesen yıkılacak". Hadi Bella atladı; ya Anita atlayamazsa? Uzun lafın kısısı, Kırıkkale'de inip, in cin top oynayan bir yolda iki saat yürüyüp Hasanoğlan'a ulaşırlar. Dönüşte aynı sıkıntıyı çekmemek için taksi çağırırlar; ancak iki genç hanımın bu kadar uzun mesafeyi taksi ile kat etmesi Hasanoğlan'dakileri düşündürür. Ne olur ne olmaz Bella'nın yanına bir sopa verirler; gerekirse kendini korusun diye! Haklı da çıkarlar... Taksi baraja yaklaştığında, yanında bir de muavin bulunan şoför, "Hocanım, barajın orada birer içki içelim; sonra sizi eve götürürüz; para da vermezsi-

niz" der. Korkan Bella, koltuğun altında duran sopayı sıkıca kavrar. Sonra, olabildiğince kendinden emin ve mesafeli bir ses tonuyla, kendisinin maarif vekaletinde çalıştığını; yanındaki kızın sefarette sekreter, babasının ise sefir olduğunu; geç kalırlarsa büyük bir mesele çıkacağını anlatır. "Ama yarın beni saatin altında bekleyin; belki yalnız gelirim, belki de arkadaşlarımla" diye de ekler. "Söz ama..." derler; ve Bella bu belayı da savuşturur...

KÖY ENSTİTÜLERİ: YARIM KALAN BİR ÖYKÜ

1946 yılında CHP içinden bazı milletvekillerinin başını çektiği bir muhalefet kampanyasıyla, köy enstitülerinin müfredat ve yapılanmasında ku-

Köy enstitülerinde yaratıcılığın ön plana çıktığı eğitim anlayışı, yerini giderek geleneksel, ezberci eğitime bırakır...

şan amaçlarından uzaklaşan değişiklikler yapılır. Takip eden yıllarda da, "iş için iş içinde eğitim" ilkesinden sapma anlamına gelen birtakım adımlar atılır. Yaratıcılığın ön plana çıktığı eğitim anlayışı, yerini giderek gele-

neksel, ezberci eğitime bırakır. Köy enstitüleri hakkında açılan davalar sebebiyle görevinden alınan dönemin ilköğretim müdürü İsmail Hakkı Tonguç, 1946 yılında Talim Terbiye Kurulu üyeliğine getirilir. Dönemin Cumhurbaşkanı İsmet İnönü olağanüstü çabasıyla kendisini takdir etse de, Tonguç ülkenin çeşitli yerlerine sürgün olarak gönderilir. Tüm bu gelişmeler neticesinde, 1954 yılında kendi isteği ile emekli olur; aynı yıl köy enstitüleri kapatılır.

Köy enstitülerinin kapatılması ile sonuçlanan süreçte, Maraş Milletvekili Emin Soysal'ın TBMM'nin 29 Ağustos 1947 tarihli oturumunda, köy enstitülerine ilişkin soruları arasında bir tanesi de Bella'ya yöneliktir: "Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nde henüz liseyi bitirmemiş Bella isminde bir Yahudi kızının İngilizce dersi hocalığı yaparak para aldığı doğru mudur? Ve bu kız kimdir?" Dönemin Milli Eğitim Bakanı Şemsettin Sirer, sözlü cevabında bu soruyu şu şekilde cevaplar: "23 Mart 1945 tarihinde Bellâden (Bella Kent?) isminde birisi Hasanoğlan Köy Enstitüsü'ne elektrik ve makine teknisyeni olarak tayin edilmiş ve orada İngilizce dersi de vermiştir. Bu kimse 1946 yılında vazifesinden ayrılmıştır." Oysa Bella Kent'in Hasanoğlan macerası bir süre daha devam edecektir; neredeyse 1947 yılının bitimine kadar... Enstitü Müdürü Hürrem Arman'dan meşaleyi devralan M. Rauf İnan, Bella'nın Hasanoğlan'daki varlığına sıcak bakmaz. Yalnızca küçük sınıflara yabancı dil desteği vermesine müsamaha gösterilen birkaç aylık bir sürecin ardından, Bella Hasanoğlan defterini kapatmak zorunda kalır.

"Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nde henüz liseyi bitirmemiş Bella isminde bir Yahudi kızının İngilizce dersi hocalığı yaparak para aldığı doğru mudur?"

Bella - Moris Eskenazi, Kinalıada, 1959

SEZA: BELLA'NIN KALBİNDE HİÇ KAPANMAYACAK BİR YARA

Seza ile Benya, Rapoport ailesinin muhalefeti karşısın-

**Seza ile Benya,
Dora'nın önerisiyle
gizlice evlenirler...**

da bir süre ayrı kalırlar. Ancak sonunda aşk galip gelir; Benya dayanamayıp Seza'yı arar... Dora'nın önerisi ile dört-beş

kişinin katıldığı bir resmi nikahla gizlice evlenirler. Bu evliliğin henüz duyulmadığı dönemde Benya'nın babası aniden vefat eder. Bayan Rapoport bu kayıptan, Seza ile birlikteliği nedeniyle babasını üzmüş olduğu gerekçesiyle oğlunu sorumlu tutar. Takip eden yıllarda iki zamansız ölüm, Bayan Rapoport'un bu ithamının yersiz olduğunu kanıtlayacaktır...

Ailenin tek çocuğu olan Benya, kemana çok istidadı olmasına rağmen, babası tarafından aile şirketine çalışacak

şekilde yetiştirilmiştir. 1948 yılında, hamile olan Seza'nın sıtma ve zatülcenp ile hasta yattığı bir dönemde, Benya iş için Amerika'ya gider. Bu zamansız seyahat, birlikteliklerinin de sonu olur... Hala Romanya vatandaşı olan Benya, bu ülkenin artık komünist olması nedeniyle, Türkiye'ye dönüş vizesi alamaz. Amerika'da oturma hakkı da bulunmadığı için, ülkesine iade edilme tehlikesi ile karşı karşıya kalır.

Benya'nın Türkiye'ye geri dönemediği bu dönemde, Sabahattin Eyüboğlu'nun babası Mehmet Rahmi Eyüboğlu (TBMM II. Dönem Trabzon Milletvekili), oğlunun ricasıyla derhal devreye girer. Yakından tanıdığı Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreterliği Hariciye Vakili Mehmet Fuat Carım'a bir mektup yazıp durumu detaylı olarak anlatır. Bedri Rahmi Eyüboğlu eliyle Carım'a iletilen bu mektup işe yarasa da, konu İçişleri Bakanlığı'nda tekrar takılır; bu kez asla çözülemeyecek şekilde...

Oğulları Ralfi'nin doğum haberinin üzerine Benya tarafından Seza'ya hitaben yazılmış coşku dolu mektubu takip eden sessizlik, bir süre sonra Kent ailesinin evine

**Romanya'ya
iade edilmemek
için Amerika'da
evlenmek zorunda
kalmıştır Benya...**

ulaşacak Memphis'ten postalanmış boşanma celbinin habercisidir adeta. Romanya'ya iade edilmemek için Amerika'da evlenmek zorunda kalmıştır Benya... Bu gelişmeyi takiben Bella, yakın arkadaşı -- Yaşar Kemal'in eşi -- Tilda Kemal ile birlikte konsolosluğa başvurarak, boşanma talebine nafaka karşılığında onay verme girişiminde bulunur. Ancak bu girişim herhangi bir sonuç vermez.

Erol Güney'in düşüncesine göre, zeki ve sıcak biri olan Benya, pek güvenilir bir kişi değildir; verdiği sözleri çabuk unuttur. Bella'ya göre ise, Benya iyi niyetli birisidir; ancak Amerika'da parasız, işsiz ve çaresiz kalmıştır. Kim bilir; belki bu değerlendirmelerin her ikisinde de doğruluk payı vardır... Gerçek ne olursa olsun, Seza-Benya birlikteliğine ilişkin yapabileceğimiz belki de tek tarafsız yorum, bu tanışıklığın, yaşamının seyri konusunda daha fazla bilgi sahibi olduğumuz Seza'ya yalnızca kısa bir süre esenlik getirdiğidir.

Benya'nın hayatlarından sessiz sedasız çıkması ile birlikte Seza ve -- Benya'nın henüz görmediği oğlu -- Ralfi, Dora ve Erol Güney'le birlikte yaşamaya başlarlar. Benya'nın Amerika seyahati öncesinde oğlunun evliliğinden haberdar olmuş olan Bayan Rapoport, oğluna geri dönüş yolunun kapanması sonrasında gelini -- ve tek torunu -- ile yakınlık kurmayı dener. Seza'ya maddi yardım, hatta birlikte yaşama teklifinde bulunur... Ancak, uzun yıllardır süregelen aşağılanma ve dışlanma sonucu kalbi tamiri mümkün olmayacak şekilde kırılmış olan Seza, bu girişimi kararlı bir biçimde geri çevirir.

Seza yaşamının geriye kalanını ablası Dora ve eniştesi ile birlikte geçirir. 1955 yılında, Erol Güney'in Agence France Press'te gazetecilik yaptığı dönemde yazdığı bir haberden ötürü casusluk suçlamasıyla tutuklanıp, sonrasında sınır dışı edilmesini takip eden sürecin sonunda, Seza oğlu Ralfi ile birlikte Tel Aviv'e, ablası ile eniştesinin evine yerleşir.

Seza 2000'li yılların başlarında vefat eder... Başarılı bir film yönetmeni olan tek çocuğu Ralfi'yi bir kalp rahatsızlığı nedeniyle kırklı yaşlarında kaybettikten ve yaşama sevincini yitirdikten birkaç yıl sonra... Güney soyadını taşıyan Ralfi, ne yazık ki gerek babasının, gerek büyükbabasının kırklı yaşlarda vefat etmelerine neden olan kalıtsal mirastan nasibini alacaktır...

SABAHATTİN ALİ CİNAYETİ

1948 yılı Nisan ayında, Dora ve Erol Güney'in dostu ve Bella'nın yakın arkadaşı şair yazar Sabahattin Ali bir cinayete kurban gider. Seza'nın ağır hastalıklarla boğuştuğu hamilelik döneminde bir gün Kent ailesinin Hacopulo Han'daki evinin zili çalar. Gelen bir sivil polistir; Sabahattin Ali cinayetini araştırmaktadır. Bella'ya, morga gelip Sabahattin Ali'yi teşhis edip edemeyeceğini sorar. Zaten Seza'nın ağır sağlık sorunları ve Benya'nın geri döneme-yişi nedeniyle sıkıntılı günler geçiren Kent ailesi, bu ziyaretten bir hayli tedirgin olur. Bella, olası bir aramada başına iş açılabileceği endişesi ile, ünlü yazarla tüm yazışmalarını ne yazık ki imha eder...

Bella Eskenazi, Bebek, Mayıs 2012

BELLA & MORİS: MUTLU AŞK ÖYKÜSÜ

Temelde evlilik kurumuna inanmayan bir kişi olan Erol Güney'in, her iki baldızının evlenmesine vesile olması manidardır. Erol'un Saint Joseph'te okuduğu dönemde pek samimi olmadığı bir sınıf arkadaşı olan Moris Eskenazi, Benya'nın yakın arkadaşıdır. Kent ailesinin yazları Büyükdada Maden Caddesi Sırmalı Apartmanı'nda oturduğu dönemde, ailesi ile birlikte Kınalıada'da oturan Moris, Seza'yı ve Ralfi'yi ziyarete gelir. Ralfi'ye hediyeler getirir... Takiben Kent ailesinin Hacopulo Han'daki evine de gelir. Bir ziyaretinde Bella'ya resim dersi almak istediğini söyler. Acaba Bella, yakın arkadaşı Eren Eyüboğlu'ndan kendisine resim dersi vermesini rica eder mi? Peki, Moris Eskenazi gerçekten resim dersi almak istemekte midir? Hayır... Aslında resme pek ilgi duyduğu söylenemez... Yalnızca Bella'yla yakınlık kurmak için fırsat arayışındadır...

Seza-Benya birlikteliğini engellemeye çalışan bazı kişiler, Bella-Moris birlikteliğinde de devreye girerler. Ancak,

Bayan Rapoport'un aksine, Bayan Eskenazi'nin, hayatının aşkını bulmuş oğlunun bu girişimine engel olma gibi bir niyeti yoktur. Hoş böyle bir niyeti olsa da, bu sevgi herhangi bir gücün yörüngesine girmeyecek kadar güçlüdür...

Bu sevgi herhangi bir gücün yörüngesine girmeyecek kadar güçlüdür...

Bella ile Moris 1951 yılında evlenirler... Çiftin tek çocukları, halen Barcelona'da yaşamakta olan Karen, 1953 yılında dünyaya gelir. Bu sevgi ve saygı dolu birliktelik, Moris Eskenazi 1996 yılında hayatını kaybedinceye kadar devam eder.

"İLK GÖZ AĞRISI"...

Orhan Veli'nin vefatı ile "Aşk Resmigeçidi" adlı şiiri yarım kalır ne yazık ki... Kardeşi Adnan Veli, şairin zamansız ölümü sonrası bu şiirin dış fırçasına sarılmış bir sarı ambalaj kağıdı üzerindeki -- fırçadan akmış suyla yer yer silinmiş -- müsveddesini teslim alır; yine şairin üzerinden çıkmış 28 kuruş ve at yarışlarına ait bir program ile birlikte... "İncecik", "dal gibi" bir kızdan bahseder Orhan Veli bu son şiirinin ilk kıtasında... "Tüccar karısı" olup rahata erince, şişmanlamış olabileceğine hükmeder:

*"Birincisi o incecik, o dal gibi kız,
Şimdi galiba bir tüccar karısı.
Ne kadar şişmanlamıştır kim bilir.
Ama yine de görmeyi çok isterim.
Kolay mı? İlk göz ağrısı."*

Şairin söz ettiği "dal gibi" kız Bella olabilir mi acaba? Hayır... Bella Kent, Eskenazi soyadını Orhan Veli'nin vefatından bir yıl geçtikten sonra, 1951 yılında alır... Dahası, "her bahar biraz daha aşık" şairimiz, aşk ateşi ilk kez yüreğine düştüğünde henüz on iki yaşındadır, kardeşi Adnan Veli'ye göre... Sevdiği kız da Beykoz'daki komşularının on yaşındaki kızı Fetanet'tir... Lisede iken ise, Ankara'da Cazibe adında bir başka kızı sever... Acaba sonradan bir "tüccar karısı" olmuş "ilk göz ağrısı" bu iki isimden biri midir? İşte bu, bilgimiz dışında... Halihazırda kışlarını Bebek'te, yazlarını Sedef Adası'nda geçiren ve geçmiş yıllardaki "dal gibi" görünümünü hala koruyan, yazımıza konu olmuş bu "tüccar karısı"na gelince: Boğaz'ın her iki kanadına, herbiri eşsiz birer mücevher gibi sıralanmış yalılar, nasıl geçen yıllar içinde zaman zaman maruz kaldıkları lırçıncı dalgalara karşın asude ve mağrur görünümelerini koruyorlarsa, "Düşes" de yaşamın tüm gelgitlerine karşın, dingin, vakur ve bir o kadar da zarif duruşunu sürdürüyor... ■

Kaynaklar:

Haluk Oral - M. Şeref Özsoy (2005) - Erol Güney'in Ke(n)disi
M. Şeref Özsoy (2001) - KANIK'sadığım biri ORHAN VELİ

Orhan Veli - Bütün Şiirleri
Süleyman Demirel Üniversitesi Köy Enstitüleri Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi - Köy Enstitüleri Hakkında
İbrahim Ortaş (2005) - Ülkemizin Kaçırıldığı En Büyük Eğitim Projesi: Köy Enstitüleri PİVOLKA, 4(17), 3-5.
Erdal Atıcı (Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Başkanı) - Talip Apaydın'la (Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü Mezununu) Söyleşi - Afrodisyas Sanat Dergisi (Mart-Nisan 2011)
www.tbmm.gov.tr - 29 Ağustos 1947 tarihli oturum tutanakları

Gün geçtikçe
daha da büyüyoruz.

En yüksek pazar payımız ve marka bilinirliğimiz,
yeni teknolojiler ve yatırımlarla büyümeye devam ediyor.

KOROPLAST
İçim Rahat

KO

KICHKA

ile 'İkinci Kuşak
Babama
Söylemediklerim'

M

Michel Kichka ile yaklaşık on yılı bulan bir tanışıklığımız var. Onu ilk kez Fransa'daki bir TV programının çekimleri esnasında tanıdım. Daha sonra pek çok uluslararası etkinlikte birlikte olduk. Bir insanı en iyi yolculukta tanırırsınız derler ya, Kichka ile çok sayıda yolculuk yapma bahtına erdim. Hatta bir defasında Japonya'yı boydan boya kat ettik, hem de Filistinli bir meslektaşımızla birlikte. Kichka'nın pozitif kişiliği bulunduğumuz her yerde hemen açığa çıkıyordu.

Kudüs'teki evlerine konuk oldum. Eşi Olivia'yı ve ailesini tanıdım. Birbirlerine son derecede bağlı ve mutlu, örnek bir aile görüntüsü veriyorlardı. Belçika'da yaşayan Michel'in babası

Henri Kichka ise onların gözünde adeta bir kahramandı. İkinci Dünya Savaşı'nın son yıllarında Almanlar tarafından toplama kampına alınmış, Ölüm Yürüyüşü'nü yaşamış, tüm aile bireylerini savaşta yitirmiş, babası kampta kollarında ölmüştü. Michel Kichka, hemen her çiziminin içine Henri Kichka'nın bir karikatürünü yerleştirmeyi ihmal etmiyordu. Babasının kolundaki numarayı ezbere biliyordu. Meğer bu mutlu aile tablosunun arkasında büyük bir dram gizliymiş. Michel Kichka'nın on yıllar boyunca içinde biriktirdiği, bir türlü dışa vuramadığı trajik bir hikâyeye. Ama sonunda patladı Kichka! Üç yıl boyunca yemedi içmedi, oturdu kendi yaşam öyküsünü önce yazdı sonra da çizgiye döktü. İnsanı daha ilk karesinden kavrayan bir öykü ve mükemmel çizgiler; belli ki içinin ta derinliklerinden çıkmış, kâğıdın üzerine öylece dökülürmüşler. Michel Kichka, geçtiğimiz Eylül ortasında Tarih Vakfı ile Cartooning for Peace'in düzenledikleri bir etkinlik nedeniyle İstanbul'daydı. Nisan ayında Fransa'da yayınlanan kitabının ilk çevirisi Türkçe oldu ve bunda da biraz pay sahibiyim. Samimiyetimize sığınarak onunla Şalom Dergi için 'sınır ötesi' bir röportaj gerçekleştirmek istedim. Ancak bu sayıya yetişmesi için ortada bir zaman sorunu vardı. Bunun üzerine sorularımı peyderpey yazılı olarak geçtim, o da hiç üşenmeden her birini anında yanıtladı. Sonra da üzerlerinde biraz tartıştık. Yaşasın iletişim teknolojisi!

“ Doğuştan
Yahüdiyim;
laikim zira
Tanrı var olsaydı
Auschwitz
ölmamalıydı;
İsrailiyim zira
köklerim ve
halkım
İsrail’de. ”

MICHEL KICHKA BASTIRILAMAYAN BİR HESAP SORMA GÜDÜSÜYLE HAYATININ ÇİZGİ ROMANINI YAZDI.

Belçika ekolünden gelen renklendirme ustası diyebileceğim bir çizersin, peki kitabın niçin siyah – beyaz? Kitap elime geçtiğinde çok şaşırdığımı itiraf etmeliyim. Bu kararı alma nedenin nedir?

Başlangıçta ben de renkli tasarlamıştım. Siyah-beyazı geçici bir etap olarak görüyordum. Ancak editörümle birlikte baktığımızda rengin gerçekten gerekli olmadığını sezindik. Referanslarım, elimdeki belgeler, eski aile fotoğraflarımın tamamı siyah-beyazdı, Holokost fotoğrafları da öyle. 60'lı, 70'li yılların atmosferini nakletmek ve öyküyü anlatmak için rengi gerekli görmedik.

"İkinci Kuşak"ta tartışmasız bir şekilde beyazlar ağır basıyor. Oysa çoğu çizgili Soykırım öykülerinde genellikle siyah hâkimdir. Bu senin iyimser yapının ve benimsediğin yaşam felsefesinin bir yansıması mıdır acaba?

Karartmak için karartmak istemedim. Siyahı bir renk olarak kullandım. Gri tonlar için taramalara başvurdum. Benim için oldukça yeni bir yöntemdi ve bu da resimlerimdeki siyahın işlevi konusunda düşünmemi sağladı. Bunu yaparken çok keyif aldım. Beyazı da bir nefes alma aracı olarak kullandım.

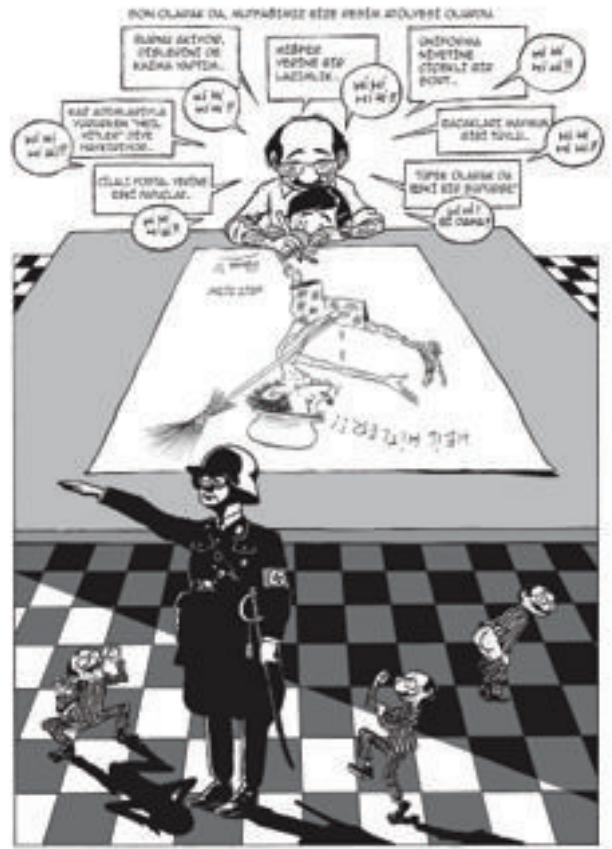
Gelelim kimlik meselesine... "Ebeveynim Yiddiş konuşurdu ve herhalde kim olduğumuzu anlamamızı sağlayacak şeyleri bu dilde söylemiş olmalıydılar" diyorsun. Kimliğine nerede ve nasıl kavuştun? Nasıl tanımlıyorsun onu?

Biz varken kendi aralarında Yiddiş konuşmaları, sanki bizi aile çemberinden uzaklaştırdı. Bugün Yiddiş konuşmadığıma pişmanım. Kimlik arayışım ise yetişkinliğimde başladı. Bu kitap aslında bunun bir sonucudur. Kendim için onca yazı, onca düşünce, onca zaman... İkinci kuşağın bir çocuğu olduğumu ve bu olgunun kendi kimliğimin özünde yer aldığını anlamam için tam 30 yıl gerekti.

Bu kimliği nasıl tanımlıyorsun şimdi?

Doğuştan Yahudiyim; laikim zira Tanrı var olsaydı Auschwitz olmamalıydı; İsrailiyim zira köklerim ve halkım İsrail'de.

Çocukluğunda ya da gençliğinde, babanın gözünde görünmez olduğunu sandığın anlar oldu mu? Hitler'den öç alma arzusu sonucunda dünyaya getirildiğinize dair bir duyguya kapıldın mı hiç?

Hayır, hiç böyle duygulara kapılmadım. Ne görünmez olduğum, ne de Hitler'den alınmış bir öç olduğum. Ama o dönemlerde sanki bambaşka bir dünyada yaşıyordum. Rüşümü ispatladıktan, evimi terk edip İsrail'e yerleştikten, evlenip çocuk sahibi olduktan sonra ancak bunun farkına vardım.

Demek gerçek! Beni en fazla etkileyen sekanlardan birinde, kız kardeşin Hannah ile son buluşmanızı aktarırken şöyle diyorsun: "Tüm mantıksızlıklarına karşın onları anlamak zorundaydık. Sevgimizin içinde ne çok merhamet vardı!" Hannah da "Hitler onlarınkini çaldı diye bizim ergenlik krizi geçirmeye hakkımız olmadı" diye yanıtıyor. Gerçekten de ergenlik çağınızı çaldıklarını düşünüyor musun?

Normal bir şekilde yaşamamızı engellediler diyebilirim. Ama bunu onlardan gizlemek zorunda kaldık.

Öyle sanıyorum ki, kendi öz ergenlik dönemleri savaş yüzünden duygusallıktan tamamen soyutlanmıştı. Babam genç yaşında çok trajik bir biçimde yetim kaldı. Her daim anne baba sevgisinin arayışında oldu ve çok muhtemeldir ki, bu anlamda kendini "ampüte" (koparılmış) hissediyordu.

Peki, babanla ilişkiye kıyaslayacak olursak, senin kendi çocuklarınla iletişimin ne durumda? Kitabın bir yerinde karın Olivia'yı oğlun David ile aranızda girerken görüyoruz, sana oğlunu bu kadar eleştirmemeni söylüyor. Acaba çocuklarına kendi ergenlik sorunlarını doyasıya yaşama şansı verdin mi?

Sanırım evet, ancak Olivia'nın pek çok hususta gözlerimi açmama yardımcı olduğunu da itiraf etmem gerekiyor. Aslında bunu çocuklarıma sormak gerekir. Bir ebeveynin, bulunduğu konum nedeniyle bu soruya objektif olarak yanıt vermesi güç. Kabaca, yapabileceğim en iyisini yaptığımı inanıyorum.

Gelelim kitabın en can alıcı, ya da daha doğrusu en can acıtan yerine; Kardeşin Charly, intihar etmeden önce sana yazdığı o çok özel mektupta şöyle diyor: "Annemle babamın sundukları hayat bana yeterli olamadı". Doğru anlıyorsam, Charly onların iyi örnek olmadıklarını söylerken, kendi başarısızlığının nedenini de onlara yükliyor. Öyle değil mi?

Bu soruna Charly'nin mektubunu analiz ederek cevap vereceğim: "Annemle babamın sundukları hayat bana yeterli olamadı" derken, Charly bana şunu anlatmaya çalışıyor: Annemizle babamız ona hayatın güçlüğüyle mücadele etme azmini vermediler. Hayatta bir şeyler yapması için, başarılı olma arzusunu ve hırsını sağlayacak gerekli kişiliği edinmesine, sorumluluk sahibi olarak geleceğe güvenle atılmasına yardımcı olmadılar. Hayat, onların gözünden baktığı kadarıyla, yaşanmaya değecek kadar müthiş bir şey değildi.

Zavallı Charly gelişim yılları boyunca ona mutluluğu yaşatacak türden bir sevgiyi tadamadı ne yazık ki. Anne babasına bağımlılık derecesinde bağlıydı. İntihar, onlara olan kırgınlığını dile getirmek ve bir şekilde bunu anlamalarını sağlamak için bulabildiği tek çözüm yolu oldu. Bu cümleyi işte böyle yorumluyorum.

Ve ben, kendi hesabıma bu mektubu onlara göstermemeye karar verdim, zira ben de onlara aynı şekilde kırgındım.

Charly ile sen iki zıt kutup gibiymişsiniz. Seni hep yüzünden eksik olmayan gülümsemeyle, enerjik, kararlı ve başarılı bir insan olarak tanıyorum. Tahtaya vuruyorum!

Birbirimizden tamamıyla farklı olmakla birlikte, inanılmaz derecede ortak yönlerimiz vardı...

Acaba bunda senin genç yaşta evden ayrılıp İsrail'e gitmiş olmanın bir rolü olmuş mudur?

Evimden on dokuz buçuk yaşında ayrılmamın, İsrail'e yerleşmemin, Olivia'yı tanımış olmamın, grafik tasarım konusunda eğitime başlamamın, çok genç yaşta baba olmamın, hepsinin önemi var. Beni ayakta tutan ve bana güç veren bunlar oldu.

Michel Kichka ve İzel Rozental

Özellikle de sevgili eşin Olivia'nın etkisi herhalde? Onun da son derece etkin pozitif bir kişilik sahibi olduğuna tanığım...

Çok doluydum, Olivia bunu hissetti ve bana inandı. Bana merhametli olmayı, vermesini bilmeyi, yapıcı ve pozitif olmayı öğretti. Hatalarımı görmemi, eleştirileri olgunlukla kabul etmemi sağladı. Bütün bunlar sayesinde ki bugün olduğum yerdeyim.

Evet, kitabı okurken anlaşılıyor, oysaki bazen Michel Kichka'nın içinde sanki başka bir Michel Kichka varmış gibi. Örnek vermem gerekirse, bir karede kardeşlerinle birlikte gülümserken aslında gülümser gibi yaptığını anlatıyorsun. Örnek aileyi oynuyorsunuz! Bana kendi gerçeğini anlat, içindeki çocuk öteden beri var mıydı?

Mutluymuşuz gibi yapıyorduk, belki de bu şekilde mutlu olabileceğimizi düşünüyorduk. Bir de anne babamızı mutlu etmek istiyorduk, çünkü onlar bizden mutlu olmamızı talep ediyorlardı. Ben hep karikatürlerime ve çizgi romanlarıma sığınırdım. Ayrıca çok iyi dalga geçerdim... İçgüdüsel bir hayatta kalma refleksi herhalde!

İsrail'e gelir gelmez Olivia'yı tanıma şansını yakaladın ve evlendiniz. 'Şans' sözcüğünü bilinçli olarak kullandım zira Olivia bir Yahudi kızı! Peki, ya olmasaydı? Annenin bu konudaki telkinlerini yazıp çizmişsin. Yahudi olmayan kız arkadaşlarından kendi rızanla ayrıldığını da biliyoruz. Olivia

Yahudi olmasaydı, aşkınızın akıbeti diğer gençlik aşkların gibi mi olacaktı?

'A posteriori' bir soru bu, yanıtlaması zor. İsrail'e yerleşmek üzere geldiğimde, Yahudi bir kıza karşılaşmak için maksimum şansım olduğunu biliyordum. Ama pekâlâ İskandinavyalı bir gönüllüye, Arap bir öğrenciye ya da Yahudi olmayan bir turist kızına âşık olabilirdim. Ben İsrail'e kendimi bulmaya geldim, kendime eş bulmaya değil!

Anlıyorum. Ailen savaştan sonra Belçika'da bir Yahudi mahallesinde yaşamaya başlamış. Burada kendilerini daha mı güvende hissetmişler?

Liège'deki küçük kasabamızda Yahudi mahallesi yoktu. Birbirine bağlı küçük bir cemaat vardı. Bir sinagogumuz, bir küçük sosyal tesisimiz, bir de gençlik derneğimiz vardı. Gelenek ve ritüelleri dedemden, yani annemin babasından öğrendim.

Kitapta okuduğum kadar, sendeki ayrımcılığa ve ırkçılığa karşı tepki daha çok genç yaşlarında açığa çıkmış. Şimdiyse, neredeyse bütün dünya tarafından tanınan İsraili bir yazar ve karikatürcüsün. Yurtdışında kimi zaman antisemit söylemler ya da sataşmalara maruz kaldığın oluyor mu?

İnsancıl anlamda beslenmemi sağlayan hiç kuşkusuz Olivia'dır. Onu tanıyana dek siyasi bilince sahip değildim. O adalete susamış bir düşünce eylemcisidir. Paradoksal olarak tüm bunları ben çok geç algıladım.

Cartooning for Peace buluşmalarını söylüyorsan, orada her zaman hoşgörü, diyalog ve saygı ağır basmaktadır.

Peki, o halde bu kez daha net sorayım: Sence, İsrail'e karşı olmakla antisemit olmak arasında fark var mı?

İsrail devletinin politikalarına karşı olmakla – ki tamamen meşrudur – İsrail'e karşı olmak arasındaki farkın altını çiziyorum. Zira İsrail'e karşı olmak, İsrail Devletinin varlığına karşı olmak olarak algılanabilir ki, bu aslında gizli bir antisemitizmin tezahür etme şeklidir. Bugünün militan anti-siyonist söylemi de genellikle yeniden şekle bürünmüş antisemitizmin döngüsüdür. İtiraf edilmeyen, ayıp bir antisemitizm!

Baban Buchenwald toplama kampına hiçbir zaman dönmedi, nedenini de anlayabiliyoruz. Buna karşın, sen onunla birlikte oraya gitmekte ısrarcısın. Hiç kuşkusuz Buchenwald'da acı çekecektir. Kendisini Auschwitz'deki gibi, sevgili izleyicilerinin önünde olduğu kadar rahat hissetmeyecektir. Bu yolculuk senin için de çok büyük ve özel bir tecrübe kaynağı olacaktır. İyi ama bu istekte gizli bir "intikam güdüsü" yok mu sence? Bunu biraz irdeleyebilir miyiz?

İsrar etmiyorum. Kendi kendime verdiğim bir tepkiydi sadece. Buchenwald'a gitmeyeceğiz, hiçbir zaman söz konusu olmadı. Babama acı çektirmek niyetinde değilim. Hiçbir intikam isteğim yok. Nasıl yapabilirim ki? Günün birinde onunla Auschwitz'e gidebileceğimi bile sanmıyorum...

Kitap çıktığında ailenin tepkisi ne oldu?

Hiçbir tepki gelmedi. Böyle olması belki de daha iyi!

Buna karşın, Charly'nin şimdi 35 yaşında olan kızıyla 30 yaşındaki oğlu, bu acı veren konuyu gözler önüne serme cesaretini gösterdiğim için bana defalarca teşekkür ettiler.

"İkinci Kuşak – Babama Söylemediklerim" hakkında uluslararası basında şimdiye dek pek çok eleştiri yazısı çıktı. Ama asıl okurlardan gelen eleştirileri merak ediyorum. İkinci kuşaktan olup da tepki veren oldu mu?

Hem de pek çok! Benimle aynı kuşaktan olup bana aynı şeyi yazan çok sayıda kişi oldu: "Öykümüzü anlatığımız teşekkür ederiz!" Bu da beni rahatlattı. Tüm bir kuşağın adına söz aldığımı hissettim. Sanırım yayınevime Dargaud da bu nedenle projeme inandı.

Belki de en kritik sorumu sona sakladım. 89. sayfanın hemen altındaki son karede İsrail bayrağıyla Auschwitz'de gezinen genç İsrailileri çizdin ve şunları yazdın: "Holokost bütün insanlığa aittir. Toplama kampları ya da en azından onlardan arta kalan dev mezarlıkta attığımız her bir adım, medeniyetimizi örten külleri kaldırmaya yarıyor. O yerleri tevazuyla gezmeli". Çok ağır değil mi bu! Tepki gelmedi mi?

Bazı kişiler tıpkı senin gibi "çok ağır" dediler. Yahudiler de, Yahudi olmayanlar da...

Son olarak kitabının Türkçe çevirisiyle ilgili görüşünü alabilir miyim?

Kitabın ilk çevirisi Türkçe oldu. Benim gözümde bu son derece önemli. Gururlu ve mutluyum, üstelik çeviriyi üstlendiğin için de çok memnunum. ■

AUSCHWITZ'DE
GENÇ İSRAİLLİLER
BAYRAKLARIYLA
GEZİNİYORLAR, BENCE
BU YERSİZ. HOLOKOST
BÜTÜN İNSANLIĞA
AİTTİR. TOPLAMA
KAMPLARI YA DA EN
AZINDAN ONLARDAN
ARTI KALAN DEV
MEZARLIKTA ATTIBİMİZ
HER BİR ADIM,
MEDENİYETİMİZİ ÖRTEN
KÜLLERİ KALDIRMAYA
YARIYOR. O YERLERİ
TEVAZUYLA ZİYARET
ETMELİ.

Okul öncesi alışverişi daha sağlıklı nasıl YAPABİLİRİZ?

Geçtiğimiz günlerde minikler ve çocuklar okula başladılar. Piyasada farklı kalitede, farklı özelliklere sahip, farklı fiyatlarda birçok ürün bulunmaktadır. Peki, çocuğumuz için seçtiğimiz bu ürünler sağlıklı mıdır?

Son yıllarda plastik ve plastik yapısında kullanılan maddeler, boyalar, sentetik kumaşlar ve bunların insan sağlığı üzerindeki etkileri hakkında hem görsel hem de yazılı basında birçok haber izledik. Hepimizin bildiği gibi bu ürünlerin birçoğu çocuklarımızın kırtasiye, beslenme, üniforma gibi malzemelerinde de kullanılmaktadır. Bu durumda çocuklarımızın okul öncesi alışverişlerini yaparken nelere dikkat etmemiz gerekir.

Özellikle pille çalışan her türlü kırtasiye malzemesinden çocukları uzak tutmak gerekir. Kimi malzemede sadece ses ve renk değişikliği sağlamak amacıyla aksesuar amacıyla pil kullanılırken bazı mekanik malzemelerin yerine (örneğin kalemtraş) pilli elektronik malzemeler de kullanılmaktadır. Pillerin yapı sırasında kullanılan kadmiyum ve kurşun insan sağlığı üzerinde son derece olumsuz etkilere sahip metallerdir. Bu ağır metaller vücuda bir kez alındıktan sonra, vücudumuzda birikerek kalır ve asla yok olmazlar. İnsan vücudu üzerinde zekâ geriliğinden, kan kanserine birçok olumsuz etkisi olan bu maddelerden çocuklarımızı mümkün olduğunca uzak tutmamız gerekmektedir. Ayrıca boyalarda, bazı kalemlerde kullanılan kurşun da son derece zehirli bir metal olup vücuda bir kez alındıktan sonra birikmekte ve bağışıklık sistemi üzerinde olumsuz etkilere sebep olmaktadır.

Diğer yandan alerjik reaksiyonlar da çocukların sağlığını olumsuz olarak etkilemektedir. Özellikle alerjik astması olan, veya cilt reaksiyonlarının görüldüğü çocukların velilerinin öğretmenlerle konuşması, çocuklarının durumu hakkında sınıf öğretme-

Dr. Aytaç Keskinöge

nine ve okul doktoruna bilgi vermesi hatta varsa özel ilaçlarından bir set de okulda bulundurmaları önerilmektedir. Özellikle tozlara karşı alerjik reaksiyon görülen çocukların tahtadan uzak, mümkünse cam kenarında oturtulmaları önerilmektedir. Ayrıca satın alınacak her türlü boyalı malzeme de mümkün olduğunca kaliteli ve insan sağlığına zararlı olmayan ürünler

seçilmelidir. Özellikle boya katkı maddeleri sürekli ciltle temas eden kalem, silgi, boya kalemi gibi malzemelerde alerjik reaksiyonları tetiklemesi hatta egzama veya ürtikere (kontakt dermatit) yol açması bakımından son derece önemlidir.

Bunun dışında plastik su mataraları ve plastik beslenme çantaları özellikle yüksek sıcaklık altında (yaz günleri) içerisindeki bazı kimyasal maddelerin gıdaya veya suya karışmasına sebep olmaktadır. Bu durum çocuklarda alerji dışında, çok daha ciddi hormonal bozukluklar hatta erken puberte (ergenlik çağı) ve buna bağlı gelişim bozuklukları görülebilmektedir. Bu sebeple içi camdan yapılmış su mataraları, ahşap veya bez-

den yapılmış beslenme çantalarının tercih edilmesinde fayda vardır.

Çocuklarımız okula başladıktan sonra eğer kaşıntı, ciltte kızarıklık, hapsırma, gibi şikâyetler ortaya çıkarsa mutlaka alerji testleri yaptırarak alerjiye sebep olan IgE total ve ECP (Eozinofil Katyonik Protein) seviyelerini tespit etmek ve bunların sonucuyla birlikte bir çocuk hastalıkları uzmanıyla görüşmek gerekir. Bunun dışında öğrenme gücünü olan çocuklarda da önemli sebeplerden birisi olan ağır metallerin ölçtürülmesinde fayda bulunmaktadır.

Tuhafliklarla dopdolu
Madagaskar'ın assolistleri

“Lemurlar”

Uzun zamandır kalemi elime alamamıştım. Ansızın, karar veriyor ve anlatmak istiyorum: Sevgi ile yaptığım geziyi... Koyu bir akşam sohbeti... Gelecek yolculuk konuşuluyor. Nereye? Nereye?.. “Haydi,” diyor Sevgi, “dünya atlasını getirsene...” Kitaplığın raflarında atlası ararken, kesin bir tahminim yok idiyse de aşağı yukarı kestiriveriyorum Sevgi'den gelecek öneriyi: Bu sefer yine, “bak şimdi” diyor Sevgi... Bir oyundan söz ediyor: “Ellerimizi birleştirelim ve kendimize -gözler kapalı- dünyada gidecek bir yer seçelim.” Oyuna katılmaktan yanayım, tabii. İki elimizin parmakları ortak hedefte buluşuyor: Madagaskar!

Soyu tükenmekte olan maymun
cinsi Sifaka Lemuru

KEMERLERİNİZİ BAĞLAYIN, UÇUŞUMUZ ANTANANARİVO'YA

Sevgi ile kahkahalar içindeyiz! Özgür, kararlı ve uçuşlarımızın hedefi gerçekten Antananarivo (Madagaskar'ın başkenti) olmuştu bile! Paris aktarmalı! Paris'te uçağa binmeden Madagaskar uçuşunun çok dolu olmayacağına, boş koltukları kullanarak rahat, rahat uyuyacağımıza kesin gözüyle bakıyorduk. Bunun yanlış bir tahmin olduğunu kısa zamanda keşfettik: Fransa'da bir tatil vardı ve bir uçak dolusu Fransız ile uçuyorduk...

Tezatlari en uçlarda yaşamaktı seçimimiz: Paris, Charles de Gaulle Havalimanı ve peşi sıra İvato Uluslararası Havalimanı ve Antananarivo. İklim farkları da öyle.. kıştan kalma bir Fransız başkentinden sonra Hint Okyanusu'nda, Ekvator Kuşağında yer alan ada ülkesi Madagaskar sınımsız, dünyanın dördüncü büyük adası (Grönland, Yeni Gine ve Borneo'dan sonra). Yolculuğumuz zarafetin başkentinden dosdoğru Afrika'daki "Vahşi Batı"ya!..

Havaalanında kendimizi Gilbert'e teslim ediyoruz. Bir haftalığına hem şoför hem de rehberimiz Gilbert. Yağız bir Afrikalı, hani var ya "yılanı yakalasa boynunu koparır" cinsinden.

Başkent Antananarivo, Eminönü – Mahmut Paşa'nın Kara Kıta versiyonu. Madagaskar ise... 18. yy'a kadar dağınık ve bölünmüş sosyo-politik gruplar tarafından yönetilmiş. 19. yy'ın başından itibaren ise, Merinalar adayı kendi yönetimleri altında birleştirmeyi başarmışlar.

Merina Krallığı, 1896'da adanın Fransa'nın hakimiyetine girmesiyle son bulmuş. Madagaskar Fransa'dan bağımsızlığını ise ancak 1960 yılında elde edebilmiş. Bu tarihten itibaren ada, dört ayrı anayasal

süreçten geçmiş. 1992'den beri ülke anayasal bir demokrasi olarak yönetilmekte. Ancak 2009'da gerçekleşen siyasi bir kriz sonucunda son seçilmiş Cumhurbaşkanı Marc Ravalomana istifaya zorlanmış ve siyasi güç Andry Rajoelina'nın eline geçmiştir.

MALAGAŞLAR, MADAGASKAR HALKI

Madagaskar halkı Malagaş, konuşulan lisan da Malagaşi ... Malagaşi diliyle ülkedeki neredeyse bütün isimler çok uzun. O yüzden 1896'da ülkeyi ilhak edip kuzey ve güney kıyılarında limanlar kuran Fransızlar, Fransızca'yı resmi dili yaparak bazı zor isimleri basitleştirmişler. Örneğin Antananarivo, Tananarive ve daha sonra da kısaca Tana olmuş.

1960'ta özgürlüğünü ilan edene dek bir Fransız sömürgesi. "Cumhuriyet" iyi de, sömürgeciler orada iyice yerleşik. Kendileri idarede gözükmeseler de oradalar, yeni yasalar kisvesi altında hep kendi yasalarını işlerlikte tutmaktalar. Maalesef! Lisanları Malagaşi ama, genel anlamda sadece kırsalda. Başkentte tek lisan var: Fransızca! Fransızca konuşmak, eğitim, şıklık ve üstünlüğü çağırıyor, o coğrafyada...

Tana'da yaptığımız kısa şehir turunda, Gilbert bizi şehri kuşbakışı seyredebildiğimiz tarihî yukarı şehre götürdü. Etrafında geleneksel ve kolonyal evlerin bulunduğu dar ve rampalı bir yolun sonundaki şehrin en tepe noktasında, 1995 senesinde yanan ve sonradan restorasyon gören Kraliçe I. Ranavalona ile Başbakan Rainilaiarivony'nin eski sarayları bulunmakta. Şehrin 21 kilometre uzağındaki Merina monarşisi ve Madagaskar Krallığının beşiği olan Ambohimanga Tepesi ise Unesco tarafından Dünya Mirası listesine alınmış. Tana'daki zanaatkarlar çarşısı ise kaçırılmaması gereken bir yer. Bol bol alışveriş yaptık. "Zebu" (hörgüçlü öküz) boynuzlarından yapılmış kap kaçak, naif el işlemeli örtüler, tahta oymacılığın şaheserler... Kaçırılacak gibi değildi!

Başkentte tipik manzaralar.. Kara gözlüklü, cipli erkekler. Sisteme yakın tipler. Kendini önemsemişlikleri ile kahredici portreler... Etrafı ezip geçmeğe hazır, "bu dünya benim malım" dercesine kasım, kasım yol alanlar...

Bir anlamda, "Kayıp Bir Kıta..." gibi bu ada. 20 milyonluk ülke nüfusunun %45'ni Hıristiyanlar, %10'unu Müslümanlar, geri kalanını da atalardan gelen geleneksel animizm inancını taşıyanlar oluşturuyor. İster Hıristiyan veya Müslüman ya da animist olsun, tüm ülke insanları ruhlara, cinlere ve büyüye inanıyor.

ADADA BÜYÜCÜLERİN SAYGIN ROLLERİ VAR

Astrolog adı verilen büyücülerin çok saygın bir yeri var ülkede... Evlilikten sünnete, ölen bir kişinin toprağa verilmesinden yeni bir evin inşasına kadar, onların uygun gördükleri vakit ve verdiklere önerilere göre hareket ediliyor. Yoksa astrologların dediklerinin tersini yapmak uğursuzluk ve lânetlerle karşı karşıya gelmek demek. Bir de, kendilerinden uzak durdukları, lânet yağdırdıklarına inandıkları kötü büyücüler var... Malagaşlar kötü ruhlardan çok korkuyor, bu nedenle de yaşamlarında belirli ölçüler içinde uğursuzluklarına inandıkları şeylerden uzak durmaya çalışıyorlar.

Genel olarak bakıldığında, Madagaskar sessiz, sakin, uysal, güler yüzlü insanların adası!

Eskiden sıkı bir "kast" yasağı söz konusuymuş ve üstün Merinalar diğer etnik gruplar ile evlenemezmiş. Bu durum şimdilerde nispeten esneklik kazanmış. Bu farklılıkların getirdiği hareketli tarih, kolonyal dönemde sömürgecilere karşı kurulan birlikle neredeyse son bulmuş. Ne yazık ki 1980-90 senelerinde bazı politikacılar iktidarı ele geçirmek için etnik nefreti körüklemekten çekinmemişler.

TARİHİN DERİNLİKLERİNE – EVRİMLERİNE GÖZ ATALIM

Adaya ilk yerleşen insanlar yakındaki Afrika kıtasından değil, Endonezya üzerinden Hint Okyanusunu aşarak buraya gelmişler. Bugün Madagaskar halkının konuştuğu Malagaş dili de bu göçmenler tarafından Güneydoğu Asya adalarından buraya taşınmış. Malagaş'ye en yakın diller Madagaskar'dan binlerce kilometre uzakta, Borneo Adası'nın güneyindeki Barito nehri civarında konuşulanlardır. Bu Avustralya'lı göçmenleri yaklaşık bin yıl sonra, 1000 yılı civarında Afrika'dan gelen yeni bir göçmen dalgası izlemiştir. Afrikalı Bantu'lar, daha çok kıyılarda ve adanın batı yarısında yerleşmişler ancak kendi dillerini kullanmayı bırakıp adada yaşayan Avustralya'luların dil ve kültürüne asimile olmuşlar. Avustralya'lular hâlâ adanın iç ve dağlık kısımlarıyla, doğu yarısında yoğunlaşmış. Bu sebeple kıyılardaki yerliler antropolojik tip itibarıyla daha Afrikalı görünümlü; adanın iç kısımlarında yaşayan Merina'lar gibi diğer bazı Avustralya kökenliler ise daha 'Asyalı' fiziksel özellikler taşımakta.

Süper kıta Gondvana'nın parçalanması

Neden Madagaskar'ın neredeyse bütün bitki örtüsü ve hayvanları dünyanın başka hiçbir yerinde bulunmaz? Çünkü bilim adamlarına göre süper kıta Gondvana^[1]'nin parçalanmasıyla Madagaskar milyonlarca yıl önce Hindistan, sonra da Afrika kara kütesinden ayrılmış. Böylelikle adanın coğrafi olarak izolasyonu, üzerindeki bitki örtüsünün ve hayvanların tamamen dış dünyadan bağımsız şekilde evrimleşmesine yol açmış. Ada, yaban hayatın çeşitliliği konusunda dünyanın önde gelen yerlerinden. Ancak iki bin yıl önce adaya yerleşmeye başlayan insanların varlığı bu biyolojik çeşitlilik ve adanın orijinal türleri için bir tehdit teşkil etmekte.

[1] Gondvana 160 milyon yıl önce tek kıta olan Pangea'nın ikiye ayrılması sonucu oluşan iki kitadan biri. Bugünkü Afrika, Güney Amerika, Avustralya, Antarktika, Hindistan ve Madagaskar kıtalarının birleşik hali. Fosil tarihçeleri uyarınca kabaca 60 milyon yıl öncelerinde Gondvana da kırıldığında Madagaskar anakara Afrika'dan ayrılmış oldu.

Madagaskar'ın
Panter Bukalemonu

Yol üstü içki dükkânı

ANALARIN SIRTILARI, ETEKLERİ, KARINLARI ÇOCUK...

Antananarivo'dan hareket ettikten kısa bir süre sonra, kırsalın içlerine daldıkça minik mahalleler boyutunda yerleşkeler... "Vahşi Batı"! İnsanlar sokaklarda. Her köyde "belki" denecek seyreklikte bir dükkân! Ya var, ya yok... Varsa da içinde satılan basit, sıradan bir - iki ihtiyaç maddesi ve gerisi de içki. Bir dolu içki, bira, viski... İşte o kadar! İnsanlar salkım saçak her yerde. Oradan geçen tek bir otomobil bile seyir malzemesi oluşturuyor. Elektrik yok. Bu durumda da tabii ki çocuk gani, gani! 6 - 8 yaşlarında her çocuğun sırtında bile bir bebe... Anaların sırtları, etekleri, karınları çocuk... Sağa bak çocuk, sola bak çocuk.

Çok kısıtlı olan yol şebekesinde (sadece 2 şeritli ve bol virajlı) ilerlerken çeltik ve tütün tarlalarında çalışan insanları, kerpiç evleri, fark ettiklerinde üzerimize doğru koşan çocukları seyrederek ilerliyoruz. Mesafe kat ederken yolda 200'den fazla büyükbaştan oluşan bir "zebu" sürüsü ile karşılaştık. Onlara yol veriyoruz. Hatıra fotoları çekiyoruz. Bu zebular, yani hörgüçlü öküzler, günümüzde bile Madagaskarlılar için bir zenginlik ve güç sembolü. Evlilik, sünnet, cenaze gibi her türlü tören esnasında bu hayvanları kurban ediyorlarmış. Adanın insan nüfusundan daha kalabalık olan zebular ülkenin ekonomisinde de önemli bir rol oynamakta.

Tarım! O kadar gerçek bir yalınlık söz konusu ki... Tarım yapmasalar köyde - kasabada ne yenecek? Muz önemli bir besin. Buğday da öyle. Buğday tarlalarındaki kadınları, çocuk anneleri resmediyoruz. Rengarenk giysiler... (Çoğu yamalanmış 'Patch-work' misali...)

Kerpiç ev ve çocuklar

BAOBAPLAR – ŞİŞE AĞAÇLAR

Çocuklara odaklanmışken... Fondaki acayip ağaçlar... Nedir bunlar?

Gilbert: "Bunlara 'baobap' diyoruz..." diye anlatıyor.. Afrika ve Asya'nın tropikal bölgelerinde yetişen, yapraklarını döken şişeye benzeyen ağaç türlerinden biri bu. Boyu 18 m.'yi, gövde çevresi 30 m.'yi, çapı 9 m.'yi bulabiliyor.

"Bu yumuşak ve süngerimsi dev gövde, bir su deposu görevi yapıyor ve oran olarak yapraklar ile dallara göre çok büyük olduğu izlemine veriyor," diye devam ediyor Gilbert, baobap ağacı bilgilerini nakletmeğe... Üstelik ömürleri milenyumlara taşabiliyor.

"Yerliler Baobap'a 'şeytan ağacı' derler, çünkü inanışlarına göre, dallarının tutsağı olan şeytan, ağacı tersine çevirerek cezalandırılmış. Yerlilere göre, ağacın kökleri dalları olmuş, dalları da kökleri.

Bir daha Baobap ağacının bitmemesini sağlamak için de, şeytan,

Ahtapot ağacı

bütün taze sürgünleri yok etmiştir. Bu nedenle, sadece yetişkin Baobaplara rastlanır..."

Anımsamağa çalışıyorum...

"Bu adı nerede duymuştum?.. Nerede?"..

Ah!.. Evet, Küçük Prens! Saint Exupéry'nin bizim nesli kökten etkileyerek düşsel yolculuklara çıkaran kitabında vardı, baobaplar...

Küçük Prens karnabaharı anımsatan çizimlere bakıp; "Ona baobapların küçük çalılar olmadığını, birkaç katlı bina büyüklüğündeki ağaçlar olduğunu"

anlattım. "Yanında bir fil sürüsü götürsen bile, tek bir baobap ağacını yiyip bitiremezler" dedim. Küçük Prens bu 'fil sürüsü' lafına kahkahalarla güldü...

Kabuğundan ve yapraklarından "adasonina" adı verilen ateş düşürücü madde elde edilen Baobap'ın odunundan kağıt yapıyor. Portakal büyüklüğünde, yumurta biçiminde olan meyvesinin ekşi etli bölümü, şeker ekilerek yeniyor.

Büyük baobap, Madagaskar'da bulunan 6 türdeki baobap ağacının en büyüğü ve en ünlüsü. Kuraklaşa-gelmiş iklime Madagaskar'ın bütün canlıları uyum sağlamış. Bunlara en iyi örnek de batı bölgelerinde rastladığımız ahtapot ağaçları...

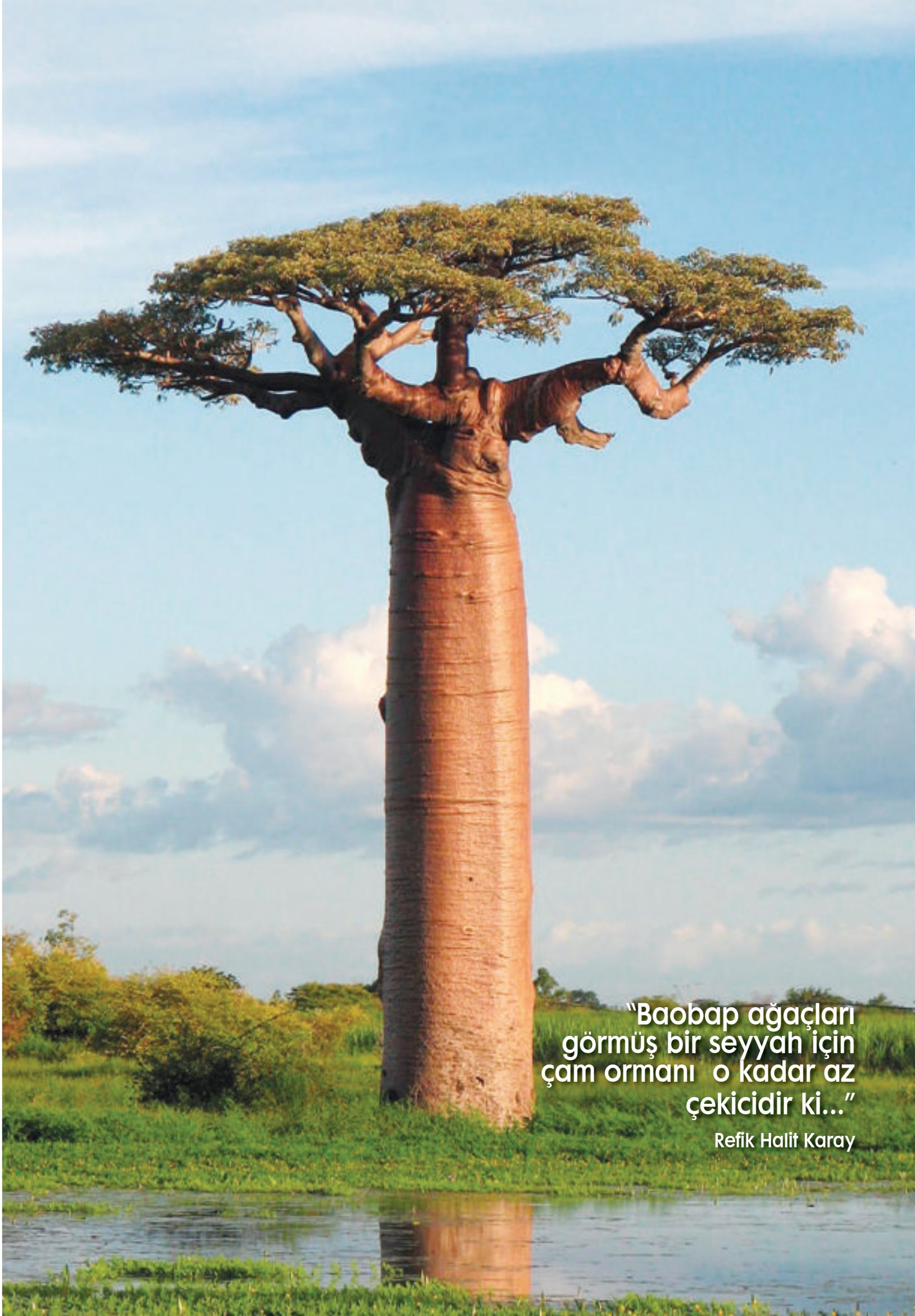
İnsanoğluna en yakın primatlardan biri olan "lemur" konusuna girmeden dev Madagaskar Panter Bukalemunundan söz etmek istiyorum. Dünyanın tüm bukalemun türlerinin çoğu bu adada... Boyları, renkleriyle dünyadaki diğer benzerlerine açık fark atan bukalemunlar biraz da "Jurasik Park" havasındalar... Madagaskar'ın bu böcek avcısı, hedefine kilitlendiğinde kurtulmak neredeyse imkansız... Panter bukalemunlar hem düşmanlarından hem de avlarından inanılmaz kamufle özellikleri sayesinde gizlenmeyi başarırlar. Soyları tükenme tehdidi altında olduğundan, kimi yerde çiftliklerde de yetiştirilmekte.

GECENİN HAYALETLERİ

ŞİNCAP – KEDİ – KÖPEK KARIŞIMI BİR PRİMAT – LEMUR MAYMUNLARI

Peşinen söylemek gerek: Biz, iki Türk kadın, sadece burada bulunan bu özel maymun cinsinin de peşindeyiz. Okumalar, araştırmalar ertesinde programlar hazırlanırken bir "trekking" seçildi, "Parc National Isalo"da (Isalo Ulusal Parkı), o maymunların – 80 kadar cinsiyle anılan "lemur"ların peşinde. Müthiş yakışıklılar, lemurlar... Diğer orman hayvanlarına nazaran daha 'sosyal' olarak addedilseler de fotoğraflarını çekene kadar canımız çıktı, toplu halde nerede bulduklarını aramaktan, peşleri sıra koşuştuktan, bulunca da en 'fotojenik' pozu yakalamaya çalışmaktan!

“Baobap ağaçları
görmüş bir seyyah için
çam ormanı o kadar az
çekicidir ki...”

Refik Halit Karay

LEMUR: GECENİN RUHU

Lemurlar 'makigiller' grubunun en çok tanınan familyası. "Lemur" adı Latince lemures sözcüğünden geliyor ve gecenin ruhu ya da hayalet anlamını taşıyor. Bu isim, iri ve parlak gözleri ile tuhaf çığlıkları nedeniyle verilmiş. Gruplar halinde yaşayan lemurların, türlerinin birinde ("kata") 30 ayrı anlamlı ses şekilleri tespit edilmiş: Polis sireni sesi, balina homurtusu sesi gibi...

Bu familyanın yaşayan türleri 24 - 57 cm uzunluğa (kuyruk 32 - 65 cm) ve 0,7 - 4 kg ağırlığa ulaşıyor. Ve, lemurlar sadece Madagaskar'da yaşıyor. Şimdi, neden orada olduğumuz anlaşıl-mış da olduğuna göre devam edebilirim: Gezegenimizde soyu tükenmekte olan hayvan familyalarının listesinde; lemurlar.. kutup ayıları.. gri balinalar var. Sevgi ile birlikte dağ-tepe-bayır tırmanarak peşlerinde koştuğumuz, tanıştığımız tür olan beyaz sifaka lemurun, üzülecek söylemek gerekirse, kömür üretimi ve orman kesimi yüzünden tehlike altına girmiş. Aynı zamanda adanın bazı yörelerinde de maalesef avlanmakta!.. Sifakaların ortak özelliği bu hayvanların dikey tırmanıcı ve atlayıcı hayvanlar olmasıdır ve hepsi çok iyi birer sıçrayıcıdır.

15 metre kadar ileri sıçrayabilirler. Hiçbir maymun türü onlar kadar sıçrayamaz, çünkü kollarında dirseklerinden bellerine kadar uzanan deriden kanatçıkları vardır, bu onların havada süzülmelerine ve yön değiştirmelerine yardımcı olur. Gerçekte birer balerin veya balet kadar iyi dans eden sifakalar, ağaçtan ağaca uçarcasına hareket ederler ve Madagaskar'da hiçbir yırtıcı hayvan onları yakalayamaz. İlerliyoruz. Hedefimiz adanın güney doğusundaki Ifaty... Orada önümüze çıkıveren kıvrık ahtapot ağaçları bizleri şaşkınlığa sürüklüyor.

İLAKAKA'DA "VAHŞİ BATI"

Bir balıkçı köyü olan İfaty yolundayız. İlakaka'dan geçeceğiz... Gilbert bizi uyarıyor. Meğer bu bölgede safir bulduktan sonra kurulan İlakaka'da gerçek bir Vahşi Batı rüzgârı esmekteymiş. Şehrin tek caddesinin etrafı, sıra sıra dizilmiş ve parmaklıkların arkasından alım satım yapan Taylandlı safir toptancılarının dükkânlarıyla dolu. Arkada ise safir arayan insanların oturdukları, sazlardan yapılmış evlerden oluşan mantar köyler bulunmakta. İlakaka manzarası karşısında dehşet içinde kalıyoruz. Âdeta Teksas'ta geçen eski bir Apaçi filminin içindeyiz. Şoförümüz Gilbert geçerken sadece hızlı bir bakış atacağımızı, arabadan çıkmayacağımızı kesin bir dille tekrarlıyor. Bu minik kasaba, İlakaka, "Vahşi Batı"nın en vahşisi! Madagaskar'daki safir piyasası buradaki karanlıklardan doğuyor.. Manzara tek kelime ile "korkunç!" Sokaktaki ticareti düşünün, neredeyse herkes silâhlı. Kara gözlük giyen bıçkın tipler... İçki satan birkaç dükkân... Fahişelik ile yan yana süren dehşetengiz bir alış veriş. Coğrafyasının belki de en kanlı noktası. Fotoğraf bile çekemiyoruz. Sadece baktık. Donakaldık. Gilbert gaza bastı ve süratle oradan ayrıldık. Uzaklaşırken derin bir "ohhh" çektiğini de duyduk.

Denize nazır hasır şatomuz

Balıkçı köyü İfaty'den kareler

Febu (hörgüçlü öküz) sürüleri

İFATY'DE IZGARA BALIK KEYFİ

İfaty'de Mozambik Körfezi manzaralı, okyanus kenarında bir otel. Herkese bir evcik (2 katlı!) Her ne kadar bu şatafatta ne yapacağımızı şaşırırsak da, insanoğlu "iyiyi" hemen benimseyiveriyor, ne hikmetse. Akşam yemeğine ne istediğimiz sorulduğunda: "Ateş ızgarasında deniz ürünleri" deyiveriyoruz. Lokantasının balkonunda akşam sefası yaparken, otel personelinden birinin koşarak bir sandala atlamasına anlam vermedik tabii. Fakat kısa bir dalıştan sonra elinde kocaman balıklarla dönünce, kahkahalarımızı durdurmak mümkün olmadı! Geçmiş zamanda korsanlar yoğunmuş orarlarda. İştahlarını doyuracak muhteşem hazinelerin onları oralarda beklediğini biliyorlarmış. Bugünlerde ise, inci misali kumlu plajları, parıldayan safir suları ve yeşim misali ormanları...

"FAMADİHANA" ADLI ÖLÜLER KÜLTÜ

Tuhafliklarla dopdolu Madagaskar gezimizden aklımda yer eden son derece ilginç bulduğum "Famadihana" adlı ölüler kültüründen söz etmeden geçemiyorum. Famadihana, ölülerin bir halden başka bir hale geçmesi için, mezardan çıkarılarak yeniden gömülme ritüelî töreni: Ada halkının dinî inançları, yaşayanların atalarına saygı göstermelerini gerektirir. Bu durumda yaşayanlar, daima ölen atalarını düşünürler. Aileden biri rüyasında "ölü" nün üşüdüğünü görürse sarıldığı kefenin değişmesi gerektiğine inanır. Bunun üzerine aile tören için para biriktirir ve yeterince para biriktikten sonra bir büyücünün mezarı açacağı gün belirlenir. Bu ritüel ise ölümden en az iki sene sonra gerçekleşebilir. Ölü mezardan çıkarıldıktan sonra bir hasıra sarılıp evin içinde bekletilir ve kemikler temizlenerek yeniden gömülmeye hazırlanır. Üç gün süren tekrar gömme işlemi son derece neşeli bir şekilde büyük kutlamalar eşliğinde olur. Âyin alayı yapılır, zebu (hörgüçlü öküz) kurban edilir, ölü ile konuşulur, şarkılar söylenir, müzik çalınır, rom içilir ve en sonunda

yeni bir kefene sarılan ölü aile mezarına yerleştirilir.

Son durak öncesi ziyaret ettiğimiz İfaty'de, dünyanın sayılı deniz kabuğu pazarlarından biri yer alıyor. Hint Okyanusu sularının çevrelediği ülkenin doğu ve batı kıyıları, balinaların geçiş koridorları...

İnsanları, inançları, ilginç ölü gömme âdetleri; oyuncaktan, ahşap işlerine muhteşem el sanatları ve daha başka birçok değişik zenginliği ile âdetta bir hazine adası görüntüsü veren Madagaskar, turizme tam anlamıyla henüz açılmamış ve hâlâ bazı sırlarını kucağında barındırma-ya devam eden gizemli bir ada... Henüz oldukça ucuz, hayli sakın, üstelik çokça şaşırtıcı bir yer.

Dünyanın en fakir ülkeleri arasında yer alan Madagaskar, özelde doğasıyla dudak uçuklatacak boyutlarda!.. Bürokratlar, (bizim rastladıklarımız gümrük memurlarıydı) anlayışsız, tamamen rüşvete odaklı... Ellerimiz, kollarımız, valizlerimiz dopdolu ulaştık havaalanına – adadan çıkış noktasına. Sokaktan alınmış Zebu boynuzundan imal edilmiş ürünler, birkaç adet de deniz kabuğu... Ne yaptılar, ne ettiler elimde son kalan 50 \$'a zor ikna ettim, onları. Alışverişimin maliyeti bayağı yükselmiş oldu, tabii ki! ■

DOĞANIN RENKLERİYLE BESLENİN

Doğadaki her rengin bize sunduğu faydalı ve sağlıklı gıdalar ve bu **besinlerin** hepsinin değerli bir amacı vardır. **Her renk**, bizlere keyfini sürebileceğimiz farklı temel besin öğeleri vermektedir. Bu nedenle, sizin için günlük dengeli ve **rengârenk** bir beslenme düzeni yarattık

İşte bu yüzden, şimdi sizleri **doğanın kendi renkleriyle** konuşmaya davet ediyorum.
Afiyet olsun!

Clara Seren Amram

SEN, BEN, O
HEPİMİZ
TORPİLLİYİZ

Esra B.
& Aykut
Oğut

Bir kitap okudum hayatım değişti! Ne kadar klişe bir deyiş öyle değil mi? Ama benimki gerçekten değişti! Bundan birkaç sene önce kitapçada, “en çok satanlar” rafında kendi halinde duran ‘Evrenden Torpilim Var’ adlı, beyaz kapaklı bir kitap gözüme ilişmişti. Kapağın kendisinden ziyade, köşesindeki “62. Baskı” etiketiymiş dikkatimi çeken. İnsaf demiştim, kendi kendime, ne anlatıyor olabilir ki bu kitap? Yazarı da ünlü değil üstelik! Sırrını öğrenmenin tek yolu satın almaktan geçiyormuş. Şimdiye dek 130 baskı yapan bu kitabı satır satır okuyunca, sonra da dönüp bir daha bir daha okuyunca, anladım ki aslında hepimiz evrenden torpilliymişiz. Geçtiğimiz aylarda piyasaya çıkan ‘Bu Egoları Şişirsek de mi Saklasak’ adlı kitaplarını da iyice hazmettikten (ve hatmettikten) sonra, bu kez kendi kendime dedim ki, Aykut Oğut ve güzel eşi Esra Banguoğlu Oğut ile artık tanışma zamanıdır...

Kitaplarınızı okuyan hemen herkes bu sorunun cevabını biliyor aslında, ama henüz okuma şansına erişemeyenler için bir de sizin ağzınızdan, nasıl tanıştığınızın hikâyesini dinleyebilir miyiz?

E.B.O: Çok güzel bir soru ve herkes tam olarak cevabını bilmiyor aslında. Bilinen kısmı Aykut’un “Aynalı” kitabında yazdığı kadarı: ikimizin de hiç gitmek istemediği bir partide tanıştık. Partiyi veren arkadaş bizi yalvar yakar çağırmişti. Ben kendisine, “Off, tamam ama bir saat kalırım, en fazla” demiştim. Partide Aykut ile tanışıp konuşmaya başladık ve gecenin sonuna kadar o konuşma bir türlü bitemedi. Partiden en son ayrılanlar arasındaydık. Ertesi sabah, saat 10-11 civarı buluştuk ve ondan sonra da hiç ayrılmadık. Ancak ikimiz için de, bunun bir önceki adımı var. Kendisi de, ben de bir şey yapmışız, hem de tanışmadan birkaç gün önce. Hatta hemen hemen aynı gün veya birkaç gün arayla. Meğer

tanışmamız bunun eseriymiş... Ama hikâyenin o kısmını kendi kitabıma saklıyorum. Bence yaratım sürecini çok güzel anlatıyor ve tesadüflerin, aslında tesadüf olmadığını çok çarpıcı bir örneği. Pardon ama, merak edenler biraz daha bekleyecekler (gülüşmeler).

“Ruh ikizi” olayına inanıyor musunuz? Yani o partiye gitmemiş olsaydınız, kader sizi mutlaka başka bir yerde karşılaştırırdı mıydı?

A.O: Kader olayına kesinlikle inanmadığımı söylemek isterim. Kadere inanan herkese sorum şu: “Madem kader var, niye çırpınıyorsunuz? Peki bir şey olmadığında niye bozuluyorsunuz? Her şey önceden belliyse hiç canınızı sıkılmamayı becersenize.” Ben ‘siparişe ait olma durumu’na inanıyorum. Esra ile tanışmadan bir yıl kadar önce, Los Angeles’te tanıştığım biri vardı. Bir iki defa buluşmuş ve sinema piyasasını, projeleri falan tartışmıştık. Bir gün kendisini eve bırakırken, “İçeri gel-

mek ister misin? Ev arkadaşım da tanışırın,” dedi. Hiç içimden gelmemişti, işim olduğunu bahane ederek içeri girmemişim. Meğer bahsi geçen ev arkadaşı, Esra'nın ta kendisiymiş. Yani biz tanışmadan bir sene kadar önce, 20 metre kadar birbirimize yaklaşmış ama teğet geçmiştik. Ben buna siparişe ait olmama durumu diyorum. Kendime baktığım zaman görebiliyorum ki, Esra'nın bana bir yıl sonra süper çekici gelen birçok özelliği, bir yıl önceki Aykut için itici diyebileceğim özelliklerdi. Aslında yemek yapmaya benziyor. Hani derler ya: “Piştikten sonra biraz soğumasını bekleyin ve sosu sonra ekleyin yoksa hamurlaşır,” diye... Aynen onun gibi (gülüşmeler). Ruh ikizi olayına inanmıyorum ama bilinçli bir sipariş ve kendi üzerinizde çalışmaya devam edince, yaşanan bir ilişkinin nasıl özel olabildiğini, sanki ruh ikizinizi bulmuşsunuz gibi hissedildiğini tecrübelerime dayanarak görebiliyorum. Yani aslında sonuç değişmiyor.

E.B.O: Kadere inanmıyorum, çünkü kadere inanma, özgür iradeyi, insanın seçim hakkını ve gücünü rafa kaldıran bir yaklaşım. En azından, kendi hayatımı yaşarken defalarca gördüm ki, ben kendimi ve düşüncelerimi – yaklaşımı – değiştirdiğimde hayatım da o kapasite ve orantıda değişti. Bu bazen negatif, bazen pozitif anlamda oldu. Bunun bir tesadüf olmadığını gördükçe, insan kendini daha bilinçli yönlendirme niyetine giriyor. Sadece, farklı bir bakış açısı olsun diye kader var diyelim. O zaman bile, Aykut'un bir önceki tespiti buna güzel bir örnek; kaderin sana hızla geliyor olsa dahi, sen o kadere ait değilsen seni ıskalar. Kişinin hayatında pozitif ya da negatif var olabilecek şeyler, ancak kişinin kendi bilinci ve farkındalığı ölçüsünde var olabilir. Ne daha fazlası, ne de daha azı. İngilizcede güzel bir söz var: “Tanrı ancak, kendine yardım edenlere yardım eder,” diye. Ben ‘ruh ikizine’ inanıyorum, ama aslında ‘ruh ikizi’ edebiyatını araştırınca, ‘ruh ikizi’ kişinin en ‘zorlayıcı’ aynası olabiliyor. Bu da kişinin, bilinç dahilinde ne kadarına hazır olmayı seçtiği ile orantılı. Eğer bir kişiyle olan dansımız bizi kendi bilincimizde bir farkındalık atlayışına götürüyorsa, bu kişi ruh ikizlerimizden birisidir. Bu düşmanımız da olabilir, sevgilimiz de, arkadaşımız da. Unutmayalım ki, Mevlana'yı en fazla yücelten ve sonra da depresyonlara sokan kişi, arkadaşı ve hocası Şems'ti. Ama kendisi bunun bilinciyle negatif ve pozitif alanların ‘ötesine’ geçtiğinde, zaman, mekân ve kültür ötesi bir şair doğdu. Zaten insan, ‘öz’ü ile var olabildiğinde, ölümsüzleşiyor. Böyle bir yolculukta rol

oynayan herhangi birisi bir bakıma ‘ruh eşimiz’.

Aykut Bey, siz oyunculuk eğitimi aldınız. Sonradan yazarlığa dönüş hikâyeniz nasıl oldu?

A.O: Aslında hâlâ kendime yazar demekte zorlanıyorum. Sanırım ben sadece “çok iyi bildiğim bir konuda yazıyorum” demeyi tercih ediyorum. Türkiye'ye ilk geldiğimde esas alanım olan oyunculukla ilgili bazı projelerin üzerinde çalışıyor ve aynı zamanda sessiz sedasız yaşam koçluğu yapmaya devam ediyordum. Bir seans sırasında öğrencim: “Bu anlattıklarımı mutlaka kitap yapmalısın, o kadar farklı ve eğlenceli anlatıyorsun ki, bu şekilde yazsan mutlaka okurum” deyince büyük bir heyecanla eve döndüm ve Esra'ya, “Ben kitap yazmaya karar verdim!” deyip, ertesi sabah başladım yazmaya. Aklımda tek bir düşünce vardı: en azından kitap bitince, öğrencilerime, eşe dosta dağıtırm, güzel bir deneyim olur benim için de.

Seslendirme ne durumda?

A.O: Seslendirme tam gaz devam ediyor. Bir sinema kanalının kurumsal sesiyim ve reklam seslendirmeleri yapıyorum. Hem Türkiye'de, hem de Amerika'da ev stüdyom var. Metinler geldikçe oradan kaydedip gönderiyorum. Oyunculuk ise bir süreliğine beklemede. Şimdilik Türkiye'de oyunculuk yapmak bile istemiyorum aslında. Kiminle çalışırsanız çalışın, özellikle televizyon projelerinde o kadar garip şartlarla çalışılıyor ki, insan neye uğradığını şaşırıyor. Sete gidiyorsunuz ve o gün çekilecek bölümün

metinleri veriliyor size. Prova yok, ezber neredeyse yok, oturup aynı sahneyi farklı şekillerde yorumlama durumunuz yok. Yani bütün ekip – son derece iyi niyetli bir şekilde – günü kurtarmaya çalışıyor. Bu benim zevk alarak, işimin hakkını vererek çalışabileceğim bir ortam değil. Ben oyunculuğun hayatın bir parçası olarak ele alındığı platformda yapılan halini seviyorum. Amerika'da orta bütçeli bir filmde Arap aksanıyla İngilizce konuşmam gerekiyordu. Altı ay kadar bana aksan dersleri aldırıldılar. Üç kişilik bir heyet karar veriyordu aksanımın oturup oturmadığına. Türkiye'de ise, ödüllü bir yönetmenin filminde bile oyuncunun oynadığı karakterin, filmin yarısından sonra şivesinin kaydığını gördüm. Ya da karakteri “iyi adam, kötü adam vs.” gibi sığ bir şekilde tanımlayan yönetmenlerle tanıştım. İleride kendimin patronu olacağı projeler yapmayı elbette çok istiyorum. Oyunculuk benim ilk ve en büyük hayalim.

“Ruh ikizi olayına inanmıyorum ama bilinçli bir sipariş ve kendi üzerinizde çalışmaya devam edince, yaşanan bir ilişkinin nasıl özel olabildiğini, sanki ruh ikizi varmış ve bulmuşsunuz gibi hissedildiğini tecrübelerime dayanarak görebiliyorum.
Aykut Oğut”

“ Bir öğrencim: ‘Bu anlattıklarınızı mutlaka kitap yapmalısınız,’ deyince büyük bir heyecanla eve döndüm ve Esra’ya, ‘Ben kitap yazmaya karar verdim!’ deyip, ertesi sabah başladım.
Aykut Oğut ”

“ Kendi hayatımı yaşarken defalarca gördüm ki, ben kendimi ve düşüncelerimi – yaklaşımımı – değiştirdikçe hayatım da o kapasite ve orantıda değişti. Bu bazen negatif, bazen pozitif anlamda oldu.

Esra B. Oğut ”

'Evrenden Torpilim Var'ın formatı gayet akıcı ve güzeldi, oysa son kitabınız 'Bu Egoları Şişirsek de mi Saklasak?'ı eşinizle birlikte, soru - cevap formatında yazdınız? Nedenini öğrenebilir miyiz?

A.O: Esra ile Türkiye'ye geldiğimizden beri fark ettiğimiz bir şey var. Kendi üzerinde çalışmak isteyen insanlar, aldıkları bilgileri birebir kendi hayatlarına uygulamakta, bilgileri sentezleyip, onlara nasıl uygulanabileceğini görmekte zorlanıyorlar. Bunun en büyük sebebi de, bizim kuşağa, araştırmacı ruh yerine, ezberci bir anlayışla eğitim verilmiş olması. Sonra workshop'larımızda gördük ki, bir başkası soru sorunca ve biz o soruya birebir cevap verip konuları anlatınca; "Aa buna benzer bir durum bende de var, demek ki bu sorunun cevabı buymuş, demek yaklaşım böyle olmalıymış" demeye başladılar. Ayrıca web sitemizde her hafta yaptığımız soru-cevap videolarından gelen geridönüşler de çok olumlu olunca, soru-cevap şeklinde bir kitap serisi çıkartmaya karar verdik. Geçtiğimiz aylarda çıkan 'Bu Egoları Şişirsek de mi Saklasak?' serinin ilk kitabı oldu.

Kendi bildiklerinizle mutlu mutlu yaşamak varken, neden zamanla öğrendiklerinizi herkesle paylaşmak istediniz?

A.O: İnanın bu sorunun tam cevabını hâlâ bilmiyorum. Çok samimiyim. Hocam Darel ile ilk çalışmaya başladığımda, beş kuruş param olmadığı için onun asistanlığını yapmaya ve böylece seans almaya başlamıştım. Asistanlığı yaparken pek çok kişi bana; "Harika yapıyorsun bu işi, hiç meslek olarak düşünmez misin?" diye sorduğunda "Ben kendi kı..ımı kurtarma derdindeyim, başkalarının ne hali varsa görsün" dediğimi çok iyi hatırlıyorum. Ancak sanırım bir noktadan sonra 'alma' olayı yerini 'paylaşma' olayına doğal olarak bırakıyor. Bugün hâlâ, insanlığı kurtarmak falan gibi bir amacım yok. Sadece evrenin sınırsızlığını anlamış durumdayım ve paylaşsam, 'benden eksilmeyeceğini' gördüm. Geçen yıl bir yaşam koçu aradı beni, nasıl daha fazla danışan çekebileceğini sordu. İki saat kadar konuştum kendisiyle ve bildiğim her şeyi anlattım. Konuşmanın sonunda şaşkın bir halde: "Her şeyi anlatıyorsun bana, yani bir yerde kendine rakip yaratıyorsun, hiç mi korkmuyorsun müşteri kaybetmekten?" diye sordu. O kadar basit bir matematik hesabı verdim ki kendisine: "Bak, yeryüzünde 6 milyar insan var. Aç gözlü bir şekilde bütün yaşam koçlarını öldürüp, bir tek ben olsam yeryüzünde, yine hepsine yetişebilecek ömrüm olmaz. Bu arada yeni doğanları ya da bugün 15 yaşında olup 10 sene sonra bana gelme ihtimali olanları saymıyorum bile. Pasta o kadar sınırsız ki, al bütün Türkiye senin olsun, ben yine kendime danışan bulurum."

E.B.O: Ben bilgilenmeyi bir su bardağı olarak görüyorum. Doldurdun, doldurdun, doldurdun... Bir noktada taşmaya başlayacak. Taşmak zorunda. Paylaşmak çoğu zaman bizim kültürümüzde bir fedakârlık gibi görülüyor. Sanki kişi çok ulvi bir iş yapıyormuş veya dünyanın en melek kişisiymiş gibi. Oysa bu çok doğal bir

“Paylaşmak çoğu zaman bizim kültürümüzde bir fedakârlık gibi görülüyor. Sanki kişi çok ulvi bir iş yapıyormuş veya dünyanın en melek kişisiymiş gibi. Bu, aslında çok doğal bir akış. Halbuki kişi verdikçe dahasını alır. Paylaştıkça bilgisi zenginleşir. Esra B. Oğut”

akış. Halbuki, kişi verdikçe daha fazlasını alır. Paylaştıkça bilgisi zenginleşir. İnsan neyi paylaşabilir? Ancak kendinde 'var olduğuna' inandığı bir şeyi. Frekansı bir 'var, var, var' yayını yapıyordur. 'Verme' aslında 'zengin' olma yolu. Ama yaklaşımın bir 'kazan-kazan' ilişkisi olabilmesi çok önemli. 'Ben vereyim, her şey senin olsun, bana ne olduğu önemli değil' gibi bir alan değil. Bu yaklaşım kurbanlıktan başka bir şey değil. Veya 'ben alayım sana ne olursa olsun' da değil, marifet 'ikimiz de nasıl kazanabiliriz?', bunun cevabını bulmak. Harika bir filmi kendi başına seyretmek güzeldir, ama başkalarıyla paylaşmanın da keyfi bir başka.

Bir kitabın (ya da sizin durumunuzda 3 kitabın) insan hayatını değiştirebileceği inancında mısınız?

A.O: Kesinlikle. Şöyle bir durum var yalnız, kitapları okuyunca hayatları değişecek mi? Tam değil. Okuyunca kendini 'harika' hissedenden ve hemen ufak ufak hareketlenmeye başlayan birçok hayat duydum. Genel anlamda değişim ise, bireyin bilinçli bir şekilde, devam eden bir şekilde çalışmasını gerektirir. Yaklaşık 12 yıldır aktif olarak bu işin içindeyim. Dünyanın en iyi hocalarından biri olan Darel ile her hafta çalışmaya hâlâ devam ediyorum. Yani, "Bir kitap okudum hayatım değişti" cümlesinin yerine, "Bir kitap okudum ve hayatımın nasıl değişeceğini anladım, şimdi uygulamaya başlayacağım" demek daha uygun bence.

E.B.O: Bence bir kitap, bir fidan gibi 'umut' ekebiliyorsa veya herhangi bir cümlesi ile ışık yakabilmişse o kitap acayip başarılı olmuştur. Ama bir kitapla insanın hayatının değişmesi çok ama çok istisnai bir durum... Çünkü bilinç ve farkındalık üstünde çalışmak çiçek yetiştirmek gibi bir şey. Öyle bir kere suladım ve oldu, diye bir şey söz konusu değil ve insanların çok yanılıya düştükleri bir alan. Bir kitap, bir bilgi, bir teknik, bir hoca ancak ve ancak kişiye kapı açabilir. Fakat kişi o kapıdan kendi geçmek zorunda. Yani çiçeklerini günlük olarak sulamak durumunda... Yoksa umut ile bir gaza gelir,

evet bir şeyler değişir, ama sonra her şey balon gibi söner. Umut bir başlangıçtır, bir son değil. Kitap, kitapta kalırsa bu sadece bilgidir, hayata geçirmekse bilgelik. Kitaplarımızı biz başarılı buluyoruz ama onlar sayesinde hayatını değiştirmiş olan okuyucularımızın kredisi tümüyle kendilerine ait.

Kişisel gelişim gençler için mi yararlı sadece, bir başka deyişle ağaç yaşken mi eğilir? Ne bileyim insan 60 yaşından sonra kendini değiştirmeyi başarabilir mi?

A.O: Bu soruyu bana 5 sene önce sorsaydınız, "Hımmm valla pek emin değilim, bilemiyorum" gibi yuvarlak bir cevap verirdim. Fakat ilk kitabımla birlikte okuyucularla buluşunca, birçok hayatın içine davet edilince, muhteşem manzaralarla karşılaştım. Elli yaşın üzerinde o kadar çok okuyucum var ki, hayretler içindeyim. Birçok muhteşem gelişim yaşadıklarını e-mail yolu ile veya çalışmalarımıza katıldıklarında duyuyorum. Beni çok etkileyen iki örnek vermek isterim. Eskişehirli bir öğrencim vardı. Kendisi emekli bir lise öğretmeniydi. Hâlâ özel dersler vererek hayatına devam ediyordu ve inancı: "Bu yaştan sonra artık ben ne yapabilirim ki?" yönündeydi, ama 'umut' hâlâ oradaydı. Bir yıl gibi kısa bir sürede resim alanına yöneldi ve birdenbire kendini resim yapıp satarken, hatta sergi açarken buldu. Dünyanın en iyi ressamı oldu mu? Hayır. Olabilir mi? 'Elbette' eğer inanç sistemi üzerinde çalışmaya devam ederse 'ama' sanırım onun için bu kadarı bile o kadar yeterliydi ki, bu şekilde devam etmek istiyor. Bir diğeri ise bence çok komik bir hikâyeye. Gelen bir e-mail ilk başta beni bayağı ürküttü. Elli yaşlarında bir adam, elinde kocaman bir döner bıçağı, suratında feci bir sırtı, döner keserken kameraya bakmış ve bu fotoğrafı bana göndermişti. İlk başta ciddi ciddi tehdit ediliyorum zannettim (gülüşmeler). Sonra fotoğrafın altına bakınca, cebindeki 'Evrenden Torpilim Var' gözüme çarptı. Kendisi Manisalı bir döner ustası. Kitabı okuduktan sonra kendi lokantasını açmış ve teşekkür etmek için yeni döner tezgâhının önünde fotoğraf çekip göndermiş. Evren zaman ve mekândan kurulu bir şey değil, o yüzden sadece 'an' var. Bizim için 15 ya da 50 yaş çok büyük bir fark gibi geliyor. Evren içinse ikisi arasında hiçbir fark yok.

E.B.O: Yaş durumu Türkiye'de acayip abartılan bir unsur. Bazen insanların ağzından çıkan cümlelere inanmıyorum. Daha sadece 30 yaşında mesela ve "Artık biz de yaşlandı" veya "Bu saatten sonra artık..." diyebiliyor. Amerika'da UCLA'daki sıra arkadaşım 65 yaşındaydı. Önceden mühendismiş ve 62 yaşında

filmci olmaya karar vermiş, 65 yaşında da okula tekrar dönmüştü. Beraber ödev yapardık, ben belki daha enerji doluydum, o da benden daha bilgeydi ve proje yapardık. Avusturya'da yaşayan bir arkadaşımın 85 yaşındaki babasının en sevdiği spor kayak. Bence, yaşı nasıl yaşarsan öyle yaşlanırsın. Yaşın bize getirdiği sınırlamadan ziyade, biz yaşlanmaya çok sınırlar yüklüyoruz.

Hayatımızı zorlaştıran aslında kendimiz miyiz? Yaşamak güzel şey mi aslında, yoksa önce bir süre acılarla kavrulup nasırlaşmamız mı gerekiyor?

A.O: Ben acıların içinde kavrulup pişmek gerektiğine inandığım için acılarla dolu bir hayat yarattım kendime. Sakatlıktan tutun, ailemi kaybetmeye, sokaklarda yaşamaya kadar acı dolu, Türk filmi olabilecek bir hayat. Sonra anladım ki, hiç gerek yokmuş. Sadece bize böyle öğretildiği için buna inanmışız. Basit olan, kolay olan hep hor görülmüş. Belki bir film için, tamamen dibe batan bir insanın çıkması ilginç olabilir, ama gerçek hayatta bunu yaratmaya kalkınca 'dibe' giden siz oluyorsunuz, unutmayın! Ve dip o kadar da keyifli bir yer değil aslında. "Hayat zordur" Türkiye'nin toplumsal kodlarından biri. Reklamlar, politik konuşmalar, televizyonlar hep bunun üzerine kurulu. Tanınmış bir televizyon muhabiriyle sohbet ederken bana aynen şöyle bir cümle sarf etti "Abi kötü haber en değerli haberdur."

Ehh şimdi bu yayını izleyen insanların nasıl bir hayat yaratma eğiliminde olmalarını bekliyorsunuz?

E.B.O: Hayat zordur, sadece bir kod, bir bakış açısı, bir tavır. Düşüncesel bir yaklaşım. Bazen, insanlar bana: "Ay ne güzel bir hayatın var" derken aslında benim için hayat çok zordu. Teyzem kanserken, Los Angeles'ta çok uzun süreden beri aradığım ve yeni bulmayı başardığım işimden ayrıldım. Aykut ile henüz aynı eve taşınmıştık ve ne kadar uzun kalacağımı bilmeden, Türkiye'ye döndüm. Teyzeme baktım, anneanneme ve anneme destek oldum. O dönemde gelirim yok, kariyerim yok, hayatım nereye gidecek belli değil. Tek memnun olduğum şey ilişkim, o ilişkiden de kilometrelerce ve aylarca uzak-tayım. Çoğu insan hayatıma bakıp

vah, vah diyordu. Halbuki benim için bu dönem hayatımın en kolay aktığı, teyzeme istediğim gibi yardımcı olabildiğim, kendisiyle inanılmaz yakınlaştığım, anneanneme destek olurken onun ne kadar güçlü bir kadın olduğunu keşfettiğim, annemin ailesine olan sonsuz sevgisini deneyimlediğim, destek olmanın gücünü algıladığım ve ölümün dahi muhteşem bir yolculuk olabileceğinin hediyesiyle teyzemi son nefesinde kollarımda tuttuğum bir süreçti. Hayatımın en inanılmaz yolcu-

“Evren zaman ve mekândan kurulu bir şey değil o yüzden sadece ‘an’ var. Bizim için 15 yaş ve 50 yaş çok büyük bir fark gibi durabiliyor. Evren içinse ikisi arasında hiç bir fark yok. Aykut Oğut”

luklarından biriydi. Yanlış anlamayın, sürekli Polyan-na'cılık oynayan biri değilim. Hawaii'de denizin rengi o gün istediğim gibi değilse, bütün gün söylenebilirim. Duyan da, "Ay ne şımarık şey" der. Cennete gelmiş, hâlâ söylenecek bir şey buluyor. Haklılar aslında. Hayatımızın ne kadar zor veya kolay olduğu göreceli bir şey. Esas konu, bizim o durum karşısında, kim 'olmayı' seçtiğimiz. Çünkü olayı nasıl deneyimlediğimizi belirleyecek olan odur, hayatın kendisi değil.

İnsanın yıllardır hayal ettiği ya da şiddetle istediği bir arzusu, tüm pozitif yönlendirmelere rağmen gerçekleşmiyorsa, ne yapması gerekir? Yanlış bir şeyler mi yapıyordur acaba?

A.O: Yanlış demeyelim, ama mutlaka bir şeyleri kaçırı-yordur. İnanç sistemlerimizi bir araba gibi düşünecek olursak şöyle bir örnek verebilirim: Bazen arabadan bir ses gelir ve ne olduğunu anlayamazsınız. Bir ustaya gö-türürsünüz; onu dener bunu dener ama ses bir türlü ke-silmez çünkü araba birçok minik parçanın tam kapsamlı çalışmasından oluşan mekanik bir bulmaca gibidir. O sesin gelmesinin 'mutlak' bir sebebi vardır. Doğru yere bakmak ve doğru soruyu sormak yeterlidir. En basitinden ilişkiler üzerinden örnek vereyim. İlişki-ler üzerine çalışmak isteyen pek çok danışanım var. Çoğu ilişki-lerle ilgili, kadın veya erkek ile ilgili düşüncelerinden, inançla-rından habersiz bir şekilde, ilişki sipariş etmeye devam ediyorlar ve gelmeyince de bozuluyorlar. Bir tanesinin, internet sitelerinden birinde yazdığı yazıyı gö-rdüm: "Bu Kurban Bayramı'nda öküz keseceğim. Arkadaş list-temdeki erkeklere bir bakalım bakalım... Nasıl güldüm anlatamam. Öküz erkek yoktur, demiyorum. Ben bile birçok 'öküz' tanıyorum. Ama bu yazıyı duvarına yazıyorsan, buna inanıyorsan, düzgün bir ilişki çekmeyi bekleme. O ya da bu şekilde, birçok 'öküz' girecek senin hayatına. Bu inanışta olan birini, %99'u düzgün, %1'i 'öküz erkeklerle' dolu bir adaya gönderin. O gidip %1'ini çekici bulacaktır. Çün-kü inanç sistemi o doğrultuda.

Esra Hanım, siz yaşam koçluğu yapıyorsunuz. Yaşam koçu tam olarak ne yapar? Bir insan yaşam koçuna ihtiyacı olduğunu nasıl anlar?

E.B.O: Farklı, farklı yaşam koçlukları var. Aynen farklı, farklı yogalar veya farklı, farklı sporlar olduğu gibi. Bizim Yaşam Koçluğuna yaklaşımımız, şunu 'yap', bunu 'ye', şöyle 'davran', böyle 'otur', şöyle 'kalk' tarzında değil. Daha çok bir farkındalık çalışması. Kişinin ken-di düşündüğünü zannettiği ile gerçekten düşündüğü arasındaki farkı, kişi ile beraber keşfetmek. Problemin yaratıcısı da, tek gerçek çözümcüsü de kendisi. Mesela bir danışmanım, öfkemden kurtulmak istiyorum ama

beceremiyorum diyordu. Öfkelenip, öfkelenip, diğer insanlardan azar işitmiş şekilde gelip, sonra da öfkelen-me nedenlerinde hep ne kadar haklı olduğunu savunu-yordu. İki şey biliyoruz: 1) Öfke kendini cesaretli gös-termeye çalışan bir korkudur. 2) Kişi, istiyorum, ama olmuyor diyorsa ve seansta nasıl olabileceğimden daha çok niye olmadığını savunması içindeyse muhakak durumun değişmemesinden ve daha bırakmaya hazır 'olmadığı' bir durumdan kazancı vardır. Keşif şuydu: Kendisi sakın sakın konuştuğunda hiç kimse kendisini umursamıyormuş gibi hissediyordu. Oysa öfkesini sa-vurduğunda, en azından onun öfkesine maruz kalmak istemeyen kişiler kendisini dinliyordu veya istediğini yapıyordu. Ancak, ödediği bedel şuydu: sonrasında kendisini iyi hissetmeme durumu. Kazancı mı? Ken-dini iyi hissetmek mi? Öfke ile etrafını kontrol etmek mi, yoksa umursanmama hissine bakıp bunu değiştirmek mi? Pekala, bu umursanmama hissi hangi inancım yüzünden var? "Benim istediklerim hiç olmaz ki". Bu hikâyeyi ve bakış açımı değiştirecek olsam bunun yeri-ne ne yazabilirim? Ancak böyle bir farkındalık olduktan

sonra kişi gerçekten 'kim olmayı' istedi-ğini seçebilme özgürlüğüne sahip olur. Bundan önce o kişiye binbir teknik verin, kazancını bırakma niyetinde değil ise, değişmez. Hatta verdiğiniz işe bal gibi yarayan tekniği kullanamaz bile. Kendi hayatımızın 'var oluşunu' değiştirmenin ilk adımı sorumluluk alabilmek. Bu biraz da kendini keşfetmekten geçiyor. Kişi çaresizlik içinde geliyorsa, birilerinin onu kurtarmasını bekliyorsa, aradığı; kendisini para karşılığında dinleyecek bir ar-kadaş ise, yaşam koçluğu pek yardımcı olamaz. Ben böyle bir durumdayken, bana Kundalini Yoga yardımcı oldu.

Merak ettiğim eğitim konularınızdan biri de Kundalini Yoga, o konuda da bizi biraz bilgilendirebilir misiniz?

E.B.O: Kundalini Yoga, bunu Hindistan'dan çıkarıp Batı'ya yayan Yogi Bhajan tarafından 'Farkındalık tek-nolojisi' diye ifade edilmiş. Hareket, ses titreşimi, nefes ve meditasyon tekniklerini birleştiren bir sistem. Los Angeles'ta 10'a yakın yoga türü denedikten sonra, benim hayatımı fişek hızı ile değiştiren yoga tarzı Kundalini oldu. Evet, değişmek için bir karar almıştım, hem de çok güçlü bir karar. Depresyonda olmaktan, hayattan bıkmış olmaktan, debelenmekten, hayatımın anlamı yokmuş gibi hissetmekten bıkmıştım. Hayat ya bitsin, ya değişsin noktasındaydım. Ertesi gün Kunda-lini Yoga'yı buldum. Bir sene içinde hayatım 180 dere-ce değişti. Yaşam Koçluğu sonradan yaşamuma girdi. Bellirli bir farkındalık çalışması ile disiplinli hayatım zaten oturmuş olduğu için, yaşam koçluğu ile birleşin-ce yaşantım baş döndürücü hızda bir değişime girdi. Kundalini Yoga'nın birçok hastalıklara iyi geldiğini

“Yaşın bize getirdiği sınırlamadan ziyade, biz yaşlanmaya çok sınırlar yüklüyoruz.”
Esra B. Oğut

Biz Kimiz?

Aykut OĞUT

'Evrenden Torpilim Var' kitabının yazarı Aykut Oğut aslında bir sinema, tiyatro oyuncusu ve seslendirme sanatçısıdır. 1996 yılında mesleğini yapmak üzere 'Dil bilmeden' Amerika'ya yerleşecek kadar da dik kafalıdır. 1996 yılında, "Hayatta istediğim her şeyi elde edebilirim" diyecek kadar pozitif olan Aykut, büyük hayaller ile gittiği Amerika'da benzin istasyonlarında çalışmaktan, bulaşıkçılık yapmaktan, yıllarca dil bilmediği için bir tek arkadaş bile bulamamaktan, beş parasız kaldığı için parklarda yatmaktan, kaçak olduğu için sürekli polisten kaçmaktan depresyona girmiş ve su yerine alkol içmeyi tercih etmiştir. Pozitif kelimesini ve bu kelimeyi her kullananı da hayatından çıkartmıştır. 2000 yılında Amerika'nın saygın hayat koçlarından biri olan Darel Rutherford ile tanışmasıyla hayatı 180 derece değişmeye başlamıştır. Darel'in yarattığı "Çözüm Olmak" sistemini önce öğrenmeye sonra öğretmeye başlamış, ve bu süre içinde "SIR - SECRET" belgeselinden tanıdığımız Mike Dooley ile çalışmaya başlamıştır. İki inanılmaz hoca, Aykut'un hayatına yeni bir yön vermesini sağlarken, 2004 yılında Esra Banguoğlu ile tanışması sonucu Abraham - Hicks öğretilerini de katarak, bu üçlünün arasında başarılı olmaktan başka hiç bir seçeneği kalmamıştır. Onca yıl o kadar pozitif iken neden istediklerini elde edemediğini, mutluluğu neden yakalayamadığını sonunda öğrenen Aykut, iki üç yıl gibi kısa bir süre içinde hayatını tamamen değiştirmiş ve üç sistemi birleştirip, Esra Banguoğlu ile "G.O.D." sistemini geliştirmiştir. 2009 yılında piyasaya çıkan kitabı "Evrenden Torpilim Var" 70 baskının üzerinde basılmıştır.

Hem Los Angeles hem İstanbul'da yaşayan Aykut, bir yandan oyunculuğa devam etmekte bir yandan teke tek ve Esra Banguoğlu Oğut ile grup hayat koçluğu workshopları yapmaktadır.

Esra BANGUOĞLU OĞUT

Boğaziçi Üniversitesi, Batı Dilleri ve Edebiyat mezunu olan Esra Banguoğlu 1997 yılında sinema ve oyunculuk okumak için Los Angeles'ta UCLA'ya devam etti. Bu dönemlerde, yönetmen asistanı, prodüktör ve oyuncu olarak birçok projede yer aldı ve Oliver Stone'un yanında staj yaptı. Öğrenci olduğu yıllarda, ağır depresyon, uyuşturucu kullanımı ve genel olarak hayatını amaçsız görme eğilimindeyken, hocası Gurmukh Kaur Khalsa sayesinde Kundalini Yoga ile tanıştı. Çok kısa sürede bu teknik ile sorunların üstesinden gelen Esra, Kundalini Yoga'ya aşık oldu ve 2003'te "Kundalini Yoga Hocalık Sertifikasını", 2005'te de "Hamilelik Yogası" sertifikasını tamamladı. Zafer Prensesi anlamına gelen Fateh Kaur ismi ise, o zamanlar hayatta olan Yogi Bhajan tarafından, kendisine verildi. Yogi Bhajan (Kundalini Yoga Mastırı) ve Gurmukh Kaur Khalsa'nın (İnsanın Sekiz Yeteneği) bana öğrettiği en önemli anlayış; "Biz ruhani olmaya çalışan insanlar değil, insan olmaya çalışan ruhani varlıklarız". Yogi Bhajan.

2003'ten itibaren Kundalini Yoga'yı ilk defa Türkiye'ye getirmek için sık, sık gelen Esra birçok KRİ onaylı Kundalini Yoga hocası yetişmesine önayak oldu ve yoga dersleri vermeye devam etti.

Abraham Hicks öğretileri, shamanism, quantum matrix energetics gibi çalışmalarda bulunan Esra, 2004'te Aykut Oğut ve Yasam Koçu, Darel Rutherford ile tanıştı. 2007'de İstanbul'da, Yaşam Koçu olarak çalışmaya başladı ve 2008'de kocası Aykut Oğut ile G.O.D sistemini geliştirdi. Hem Los Angeles, hem İstanbul'da yaşayan Esra Banguoğlu Oğut, bir yandan bire bir yaşam koçluğu seansları uygulamakta, bir yandan Aykut Oğut ile grup yaşam koçluğu workshopları yapmaktadır.

görmekle beraber, depresyon, panik atak gibi durumların da üstesinden geldiğini deneyimledim. Bunların da ötesinde Kundalini Yoga'nın bence en büyük değeri, insanın kişiliği ile özü arasında bir köprü olabilmesi. Ders sonrası insanın kendini bir şişe şarap içmiş, dünyanın en mutlu 'aşığı' gibi hissetmesi. O zaman insan diyebiliyor ki, bir dakika bu 'aşk' Ahmet'te, Mehmet'te, Ayşe'de, Fatma'da yok. Bu bende yahu bende. Allah Allah! Bu herkese, her derste oluyor mu? Hayır. Ama bir oldu mu, geri dönüşü yok. Şaraptan, uyuşturucudan, aşktan çok daha tehlikeli aman kendinizi aldatmayın (gülüşmeler).

Son dönemde herkesin diline sakız gibi yapışan, "Yuvarlanıp gidiyoruz" ya da "İnanılmaz bir yoğunluk yaşıyoruz" hakkında ne düşünüyorsunuz? İnsanlar nazardan mı korkuyor yoksa kimse onlardan ekstra bir iş istemesin diye meşgul mü görünmeye çalışıyor?

E.B.O: Süper ötesi bir soru: Bu cümleler kesin şu anlama geliyor, demek tam olarak doğru olmaz. Bunlar sabit formüller değil. Kişinin söyleme şekli, alt metin filan, falan... Millet olarak, bizi en kısıtlayan ve geri tutan nedir? 1) Nazar yüzünden, pozitiflikten veba hastalığıymış gibi kaçanlar 2) Hayır, bu kadar basit bir kelimeyi kullanmayı bilmedikleri için kişilerin bir pembe dizi yazarı ustalığındaki hikâyeleri.

Sizin halledemediğiniz sıkıntılarınız ya da içinde boğulduğunuz sorunlarınız olmuyor mu hiç?

A.O: Elbette oluyor. Ama şu kadarını söyleyeyim, bu işlere başladığımdan beri halledemediğim sadece bir sorunum oldu. Onu da zaten halletmek istemediğimi birinci yılın sonunda anladık. Yani bir sene kadar içinde boğuldum. Burada altını çizmek istediğim bir şey var. "Sorun" denilen şeyi aşırı ciddiye alıyor insanlar. Ya da bazen sorun edecek şeyleri özellikle arıyorlar. Tam anlamadığım, biraz da garip bir mükemmel olma – güya mükemmel olma – sıfır sıkıntı ile hayatı yaşama gibi saplantıları var insanların. Bir öğrencim o haftaki seansa aynen şöyle başladı: "Canımı çok sıkan bir derdim var. İstanbul'da ne zaman araba kullansam içim daralıyor." Ben de, kaza yaptım, arabam çalındı, birine çarptım falan gibi bir şey bekliyorum devamında. "Ee bu mu?" diye sordum. "Evet, bu kadar. Nasıl halledeceğim ben bunu?" Halledemezsin!!! Çok ciddiyim. Çünkü İstanbul trafiğinin kendine ait bir kaosu var. O kaos içinde huzur bulman, canının sıkılmaması, manyak derecede bir farkındalık gerektirir ki, bu bende yok, Esra'da yok, bizim hocalarımızda bile yok. Kafamızı duvarlara vur-

rup ondan sonra nasıl başımız ağrımaz diye düşünmek sadece kendimize haksızlık olur. O trafik benim de canımı sıkıyor. Ama çözümü çok kolay: Araba kullanma. Otobüse bin, taksiye bin, şoför tut vs. ama o trafikte havada uçan zen ustası olmayı hayal etme. Bu, denize girip kuru kalmaya çalışmak kadar komik bir çaba. Üçüncü kitabın arka kapağındaki cümlemizi tekrar etmek istiyorum: 'Mükemmel bir hayat, mükemmel ilişkiler, mükemmel kazanç, mükemmel kariyer YOKTUR. Var olan hayatınıza, ilişkinize, kazancınıza, kariyerinize mükemmel bir BAKIŞ AÇISI'dır.'

EOB: Vallahi ve billahi sıkıntılarımız var (insanlar bir türlü inanmak istemiyor ama var). Şükürler olsun ki var. Bu insan olmayı deneyimlemenin bir parçası. Esas insanların takıldıkları nokta, problemi kötü bir şey olarak görmek. Problemi, çözülmesi enteresan bir bulmaca olarak görmekse çok yararlı bir yaklaşım.

Sadece hayranlarınız mı var, yoksa eleştiri de alıyor musunuz?

A.O: Beni çok tatmin eden bir yüzdede hayranlarımız var. Çok küçük bir oranda eleştiri alıyoruz tabii. Genel olarak, para kavramına bakışımız yönünde oluyor bu eleştiriler. Bunu da son derece normal karşılıyorum çünkü Türkiye gibi, paranın kötü olduğuna inanılan bir ülkedeyiz. Paranın değeri anlaşıldığı güne kadar bunlar devam edecektir. Yani aslında sorun bizimle ilgili değil, parayı, zenginliği kötü

görenlerde. Böyle bir inanç sistemine sahip olan bireyin gerçekleri görmesi mümkün değil. Bir sitede şuna benzer bir eleştiri okudum: "Ee tabii Aykut zırt pırt atıp tutacak. Herifin tuzu kuru. Ben de onun hayatını yaşasam ben de böyle bol keseden atıp tutardım." Güldüm geçtim. Çünkü bir zamanlar benim parklarda yaşadığı-

mın bilgisi bir kulağından girip diğerinden çıkmış.

Aykut Bey, TV programlarınızdan birinde, "ya tepkisel olacaksınız ya da yaratıcı" demiştiniz? Bu tam olarak ne anlama geliyor?

AO: Biraz önce bahsettiğim İstanbul'un trafiği konusu aslında tam olarak bununla ilgili. 'Ya tepkisel olacaksınız ve her gün trafiğe küfrederek, sinirlenerek yaşayacaksınız' ya da 'bu sorunu nasıl çözebilirim' diye sorup 'yaratıcı' olacaksınız. Sorunu çözmek burada İstanbul'un trafik sorununu çözmek değil. Kendi durumunu halletmek. 'Ya tepkisel olacaksınız ya da yaratıcı' derken,

“Hayatımız ne kadar zor veya kolay veya güzel, bu zaten göreceli bir şey. Esas konu, biz o herhangi durum karşısında, kim 'olmayı' seçiyoruz. Çünkü kim 'olmayı' seçtiğimiz, bizim 'olayı' nasıl deneyimlediğimizi belirleyecek. Esra B. Oğut”

ikisi de son derce iyidir, birini seçin 'asla' demedim. Türkiye şu anda tepkisel yaşayan bir ülke. Tepki göstermeyi "duyarlı olmak" ve bunu da maharet olarak görüyorlar. Halbuki böyle davranarak, enerjisel olarak tepki gösterdikleri şeyin yaratımına katkıda bulduklarının farkında bile değiller. Ne zaman bu görüşümü paylaşsam şunu duyuyorum "Ne yani hiçbir şey yapmayalım mı?" Elbette yapın ama hangi motivasyonla, hangi enerjyle yaptığımız, olayın gideceği yeri, nereye varacağımızı belirliyor. Çok sevdiğimiz takipçilerimizden biri, eziyet gören, sokaklara atılan hayvanlarla ilgili bir şeyler yapmak için yanıp tutuşuyordu. İlk adımları "hepimizin alışık olduğu" tepkisel olma yolunda oldu. Hayvanlara eziyet edenleri lanetledi, facebook'una kanlar içinde hayvan resimleri koydu, üzgün hayvan resimlerinin üzerine yazılmış abuk subuk şiirler buldu vs. İsteddiği sonucu alabildi mi? Elbette hayır. Çünkü hâlâ, olaylarla ilgili aynı frekanstan yayın yapıyordu. Burada hemen okuyuculara bir soru sorayım: "Bu tip eylemlerinizle gerçekten şöyle bir beklentiniz var mı çok merak ediyorum? Kanlar içinde bir hayvanın resmini facebook'a koyacaksınız, altına kocaman "bunu yapan eller kırılсын" yazacaksınız, bunu yapan adam sizin duvarınızı görecektir, birdenbire aydınlanacak ve "bak benim için ne kadar kötü konuşmuşlar, haydi bundan sonra ben böyle şeyler yapmayayım" diyecek ve hayatının sonuna kadar mutlu yaşayacak, o erecek muradına siz çıkacaksınız kerevetine!!!" Cidden buna inanıyor musunuz yahu? Bu tip tepkisel eylemlerle tek

yarattığımız, sizin gibi 300 arkadaşınızın daha enerjisini düşürmek. Az önce bahsettiğimiz arkadaşımız çok güzel bir çözüm buldu. Çünkü hem bir şeyler yapmak istiyor hem de enerjisel olarak insanları daha yukarı taşımak istiyordu. "Mutlu ve huzurlu hayvanlar derneğini" kurdu. İşte yaratıcı olmak bu. Yaratılmış başka vizyonlara odaklanmak yerine, kendi vizyonunu yaratma gücünü eline aldı.

Bize biraz da ayrasehri.com adını verdiğiniz internet sitenizden söz eder misiniz? Neleri kapsıyor?

A.O: Ayrasehri.com bize göre, üye olunan bir web sitesi olmanın ötesinde bir oluşum. Orası tam anlamıyla bir okul. Üyelerimizle tek tek ilgilenemiyoruz elbet, ama sordukları sorulardan bizim seçtiklerimize video bültenlerle cevap veriyoruz. Ayrıca kitaplarımızda anlattığımız bütün egzersizlerin online hallerini hazırladık. Günlük şükürlerini yazabilir, vizyon panolarını yapabilir, aralarında güç grupları oluşturabilir ve her şeyden önemlisi tamamen kendileri olabilirler çünkü onlar gibi düşünen binlerce insanın arasındalar. Her okulun olduğu gibi bizim okulumuzun da şartları var. Sadece basit bir tanesini örnek vereyim, Ayrasehri'de eleştirmek yasak (gülüşmeler). Eğer beğenmediğiniz bir şey varsa ya sessizce beğenmeyin, ya da sadece beğendiklerinize iltifat edin. Bu siteyi kurarken bir yere kadar yardımcı olabileceğini biliyorduk ama insanların site sayesinde, bu kadar muhteşem sonuçlar elde edebileceklerini biz bile tahmin edememiştik.

Görünürde yeni bir proje var mı? Okuyucularımızı mutlu edebilecek bir haber paylaşabilir miyiz?

A.O: Aslında kafamızda birçok proje var. Yavaş yavaş hepsini hayata geçiriyoruz. Söz vermeyeyim ama en çabuk gerçekleştirmeyi arzu ettiğim iki proje var. Bunlardan bir tanesi tamamen online, video konferans yolu ile yapılacak 10 haftalık workshoplarımız. Böylece katılımcılar hem evlerinin konforundan ayrılmadan bizimle olabilecekler, hem de şartları birçokları için daha uygun olacak. Ayrıca sitemiz üzerinden Esra ile birlikte bir internet radyosu başlatmak istiyorum. Kişilerin, bize canlı olarak sorularını sorabilecekleri, kendi yolculuklarını paylaşabilecekleri bir program yapmak şu an beni çok heyecanlandırıyor.

E.B.O: Hâlen yeni kitabım üstünde çalışıyorum. Evren'den Torpiller diliyorum. ■

Max
Frisch'in
"Andorra"
eseri
okuruna
ayna
tutuyor...

Bakın aynaya,
kendinizi
görebilecek
misiniz?

İNSANOĞLU KENDİNDE SEVMEDİĞİ ÖZELLİKLERİNDEN, BU ÖZELLİKLERİ BAŞKALARINA YÜKLEYEREK, YA DA ÇOK DAHA İLERİ GİDİP ONLARI ÖLDÜREREK KURTULAMAZ...

Yaşamımın en önemli mihenk taşlarından biri kuşkusuz İstanbul Alman Lisesinde geçen yıllarımdır. On yaşında bir çocuk olarak girip on sekiz yaşında bir genç kız olarak mezun olduğum İstanbul Alman Lisesi...

Matematiğin keyfine vardığım, fiziğin temellerini anladığım, spora merak saldıgım, Türk edebiyatını, özellikle öykü türünü sevdiğim, yazarların sözlükteki anlamlarının çok ötesinde kullandıkları sözcükleri yorumlamayı, satır aralarını okumayı öğrendiğim, Alman, İngiliz, Amerikan, Avusturya, İsviçre ve dünya edebiyatıyla tanıştığım, ve kendimi okuduğum eserlerdeki insanlarda tanımaya başladığım İstanbul Alman Lisesi...

Üniversiteden mezun olup da ilk iş başvurumu yaptığım 'Bosch GmbH' firmasının o zamanki personel müdürü mezun olduğum okulu sorduğunda, hiç üniversiteye gitmemiş gibi, bir çırpıda 'Alman Lisesi' deyiverdiğimde birden kişiliğimi ne denli etkilediğini farkına vardığım İstanbul Alman Lisesi...

İsviçreli yazar Max Frisch'in "Andorra" adlı eserini dokuzuncu sınıfta okutmuşlardı bize. Korkunç savaşın üstünden daha sadece yirmi, eserin 1961 yılında Zürih, Frankfurt, Münih ve Düsseldorf'ta ilk kez sahnelenmesinin üstünden ise daha sadece altı yıl geçmişken...

Yahudilere yüklenmek istenen insani zaafaların aslında her insanın zaafaları olduğunu ve insanoğlunun kendinde sevmediği özelliklerinden, bu özellikleri başkalarına yükleyerek, ya da çok daha ileri gidip onları öldürerek kurtulamayacağını

anlatan bu tiyatro eseri beni derinden etkilemişti. Önyargının varabileceği akıl almaz korkunç boyutun ilk kez farkına varmıştım... Alman bir öğretmenin -savaş yıllarını çok büyük bir olasılıkla Alman ordusunun bir askeri olarak geçirmiş birinin- 60'lı yıllarda, kendi canını böylesine acıtan bir konuyu Alman olmayan, hatta -sınıfta bir elin parmağı kadar olsak da- Yahudi öğrencilerle, günlerce işleyebilmesi, sınıfta yorumlayabilmesi, sınıfa yorumlatabilmesi ise ayrı bir boyuttu... Ne cesaret ve ne kendini bilirlilik! Almanca derslerinde bir eseri işlemeyen önce eserin yazarının biyografisini okurduk. Bir yazarın yaşamının ve içinde yaşadığı dönemin eserlerine yansıdığını öğrenmiştik. Bu yüzden "Andorra" eserini okumadan önce Max Frisch ile biyografisinde tanışmıştık.

MAX FRISCH

Max Frisch 1911'de İsviçre'de Zürih'te doğmuştu. Alman Edebiyatı eğitimi sırasında babasının ani ölümü nedeniyle öğrenimini yarıda bırakarak 1933'te "Neue Züricher Zeitung" da gazeteciliğe başlamış ve Prag, Budapeşte, Belgrad, Saraybosna, Dubrovnik, Zagreb, İstanbul, Atina, Bari ve Roma'ya seyahat etmişti. Buralardan gezi yazıları yazmış; bu yazılar için aldığı parayla seyahatlerini ödemişti.

1934 yazında Yahudi olduğu için Berlin'de öğrenimine devam edemeyen, Zürih'e gelmek zorunda kalan Käte Rubensohn ile bir aşk ilişkisi yaşamıştı. Onunla 1936 yılında Almanya'ya seyahat ettiğinde antisemitizm ve Nasyonal

Sosyalizm'in korkunç yüzünü görmüş, Käte'ye evlenme teklif etmişti. Ancak Käte, Max Frisch'in onunla sadece vicdani bir görev olarak evlenmek istediğini düşünerek onu reddetmişti. Frisch bu olaydan daha sonra "Homo Faber" adlı romanında bahsedecekti.

"Yahudilere yüklenmek istenen insani zaafaların aslında her insanın zaafaları..."

İlk yazılarından sonra yeteneklerinden şüphe etmeye başlayan Frisch, yazı yazmaktan vazgeçmiş ve güne kadar tüm yazdıklarını yakmıştı. 1936 yılında yüksek öğrenim görmek üzere tekrar Zürih'e gitmiş ETH (Eidgenössische Technische Hochschule)'nin mimarlık bölümüne girmiş, çocukluk arkadaşı Werner Coninx'in mali desteğiyle öğrenimini sürdürmüş, 1939 yılında topçu olarak askere alınınca da ordudan izinli olduğu bir dönemde bu okuldan babası gibi mimarlık diplomasını almıştı.

Uzun bir süre hem mimarlık hem de yazarlık yapmıştı; II. Dünya Savaşı'nın daha başında, "Ekmek Torbasından Sayfalar. Bir Topçunun Güncesi" ("Blätter aus dem Brotsack. Tagebuch eines Kanoniers") adlı altında askerlik anılarını yayımlarken 1942 yılında bir şehir mimarisi yarışmasında birincilik ödülünü kazanmış ve Zürih'te bir mimarlık bürosu açmıştı. Kendi gibi mimar olan Gertrud Constanze von Meyenburg ile evlenmiş, kendisine üç çocuk veren bu kadından 1959 yılında boşanmıştı.

(solda) Max Frisch
(sağda) Frisch'in
sevgilisi Avusturyalı
yazar, şair Ingeborg
Bachmann
(altta) Frisch ve son eşi
Marianne Oellers

Frisch, yazı yazmaktan vazgeçemiyordu. 1946-51 yılları arasında tiyatro eserleri kaleme almış ve hayatı Bertolt Brecht, Carl Zuckmeyer, Friedrich Dürrenmatt gibi yazarlar ve daha sonra yayımcısı olacak olan Peter Suhrkamp ile tanıştıktan sonra değişmişti. Bir fikir adamıydı; 1948 yılında Polonya'nın Wroclaw şehrinde Le Corbusier, Picasso, Karl Barth, François Bondi ve daha birçok meşhur simanın katıldığı 'Fikir İnsanlarının Uluslararası Barış Toplantısı'na ('Congres Mondial Des Intellectuels Pour La Paix') katılmıştı. -İşte bu toplantının adı o günlerdeki küçüçük dünyama koskocaman bir pencere açmıştı... Uluslararası barış için entelektüellerin toplanması... O güne kadar hiç bilmediğim bir gücümün farkına varmıştım. Demek ki ben de bir gün -eğer fikir sahibi olabilecek kadar bilgi edinebilmişsem- savaşlara karşı çıkabilecektim... Oysa bana okutulan tarih kitaplarında savaşları çıkaranlar ve sonrasında anlaşmaları imzalayanlar hep krallar, imparatorlar, padişahlar oluyordu. Keşke tarih kitaplarında da benim gibi basit bireylerin de, isterlerse eğer, bir gün savaşlara karşı koyabilecekleri öğretilseydi... Bize sesimizin farkındalığı verilseydi...

"Man Özgürlük Ödülü" ("Man's Freedom Prize") töreninden sonra yaptığı konuşma ile Frisch, İsrail'de resmi bir konuşmada Almanca dilini kullanan ilk kişi olmuştu.

Diinya farklı olurdu bugün... Ama tarih kitapları bunca yıl, bunca acıdan sonra hala aynı...-

'Stiller', 'Homo Faber' ve 'Adım Gantenbein imiş' ('Mein Name sei Gantenbein') romanlarında da diğer eserlerinde olduğu gibi insanın kimlik problemini ve kendini kabul etmedeki zorluklarını konu edinmişti Max Frisch. 1955'te sadece yazar olmaya karar vermiş ve mimarlık bürosunu kapatmıştı. Alman Akademisinin "Georg Büchner Ödülü"nü kazandıktan sonra "Bay Biedermann ve Kundakçılar" ("Herr Biedermann und die Brandstifter") adlı tiyatro eseri Zürih'te sahnelenmiş ve çok büyük başarı kazanmıştı. - Genco Erkal'ın "Aymazoğlu ve Kundakçılar"

olarak uyarladığı bu eseri Dostlar Tiyatrosu'nda seyrettiğimde Max Frisch'in ne denli evrensel bir yazar olduğunu bir kez daha anlamıştım.-

Max Frisch 1958 - 1963 yılları arasında Avusturyalı yazar, şair Ingeborg Bachmann ile bir aşk ilişkisi yaşamış, onun peşinden Roma'ya taşınmıştı. Bir çok ünlü üniversiteden fahri doktor ünvanını alan Frisch, Roma'dayken kendinden yirmi üç yaş daha genç olan Alman Edebiyatı öğrencisi Marianne Oellers'e aşık olmuş ve onunla birlikte 1965 yılında Kudüs şehrine "Man Özgürlük Ödülü"nü ("Man's Freedom Prize") almaya gitmişti. Ödül töreninden sonra yaptığı konuşma ile Frisch, İsrail'de resmi bir konuşmada Almanca dilini kullanan ilk kişi olmuştu.

Ben Alman Lisesi'nde "Andorra" eserini incelerken Max Frisch'in Marianne Oellers ile evlendiği Alman gazetelerine haber oluyordu. Max Frisch halen yaşıyordu...

1991 yılında Zürih'te 80 yaşında hayata veda eden Max Frisch ben okulumdan mezun olduktan sonra 1976 yılında Alman Kitapçılar Borsa Birliğinin Barış Ödülünü (Friedenspreis des Börsenvereins des Deutschen Buchhandels) kazanmış ve aynı yıl mimar olarak mezun olduğu ETH Üniversitesinde Max Frisch Arşivi kurulmuş.

68 yaşına geldiğinde 'İnsan Holosen'de Ortaya Çıkar' ('Der Mensch erscheint im Holozän') adlı eseri yayımlanmış, bu kez yaşlılığı ve yalnızlığı konu edinmiş.

İsviçre ordusunun lağvedilmesinin gerekli/sizliğini işleyen "Jonas ve Onun Emektarı" ("Jonas und sein Veteran") adlı tiyatro eserinin 1989 yılında sahnelenmesiyle Frisch, İsviçre'de büyük bir tartışmaya yol açmış. İsviçre'nin ordusuz bir ülke olmasını, sonu gelmeyen gereksiz bir tartışma olarak nitelendirmiş ve bu konuda o günlerde yapılan referandumun saçmalığının altını çizmiş. İki yıl sonra da birçok eser geride bırakarak yaşama veda etmiş.

ANDORRA BİR MODEL İSİMDİR

Max Frisch, 1957 – 1961 yılları arasında yazdığı ve 2 Kasım 1961 günü ilk kez Zürih'te sahnelenen "Andorra" eserinin ilk sayfasına şu notu düşmüş: "Bu eserde adı geçen Andorra'nın ne küçük bir devlet olan Andorra ile ne de herhangi başka bir devlet ile ilgisi vardır. Andorra bir model isimdir."

Yani bu eserde bahsi geçen önyargı, ayrımcılık, ırkçılık ve bunların kaçınılmaz sonu olan şiddet, kavga, savaş sadece bir ülkenin, bir devletin, bir bölgenin problemi değil, evrensel... Ne yazık ki öyle!!!... Keşke Andorra belirli bir yörede gelişebilecek olayları anlatan bir eser olsaydı, bir model isim olmasaydı! Keşke!!!...

Bu eserde bahsi geçen önyargı, ayrımcılık, ırkçılık ve bunların kaçınılmaz sonu olan şiddet, kavga, savaş sadece bir ülkenin, bir devletin, bir bölgenin problemi değil, evrensel...

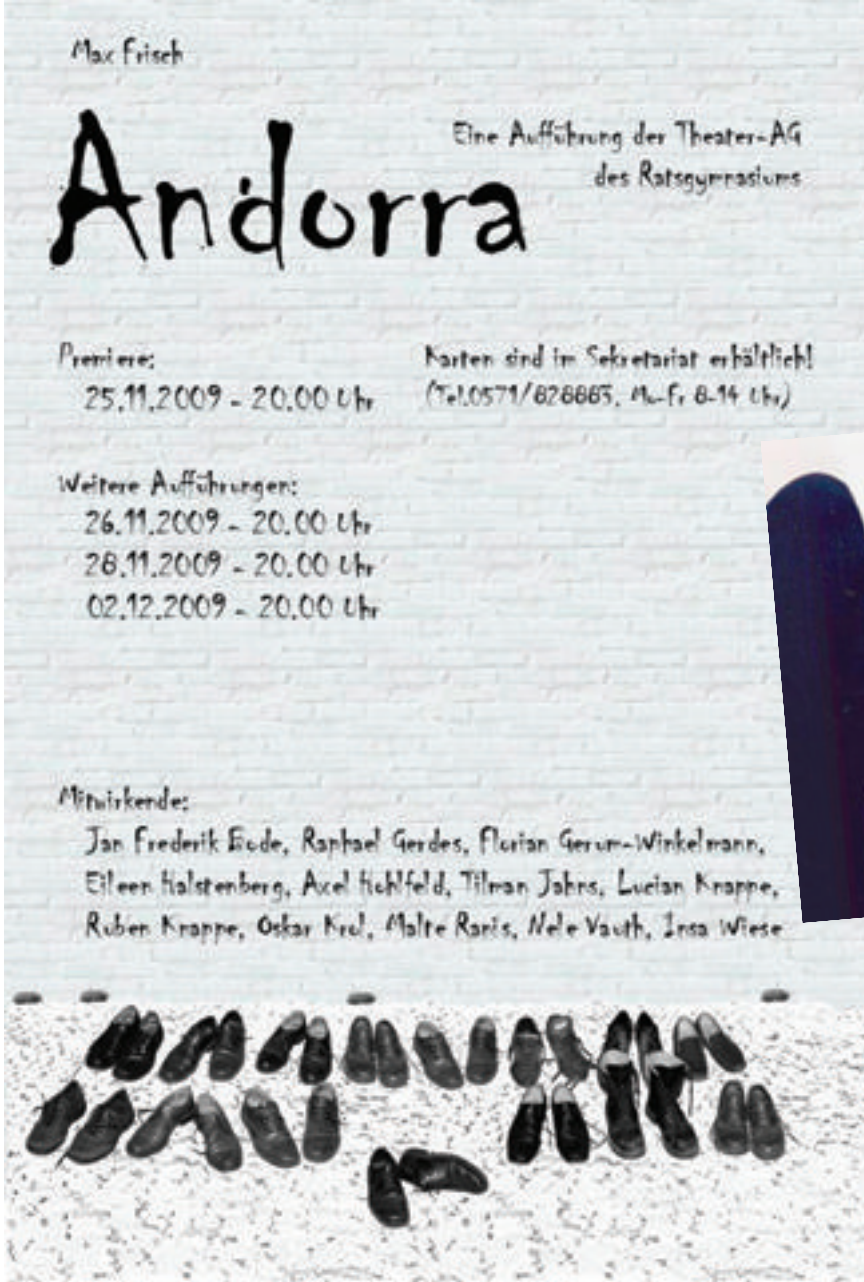
Frisch, "Andorra" oyuncularının giysilerinin gündelik giysileri olmasını; oyun hangi zamanda sahnelenirse sahnelensin, oyuncuların sahneye, o gün sokağa çıktıkları giysileriyle çıkmasını istemiş. Olayın bir zamanlar belirli şartlar gerçekleştiği için oluşan bir olay değil, zamandan bağımsız, insanlığın daimi bir meselesi olduğunu vurgulamış... Yani bu eserde bahsi geçen konu, yerden olduğu kadar zamandan da bağımsız... Ne yazık ki öyle!!!... Keşke önyargı, ayrımcılık, ırkçılık ve kaçınılmaz son, şiddet, kavga, savaş, belirli bir zamanın, bir dönemin, bir çağın problemi olsaydı! Keşke!!!...

Tüm dünya "Andorra", tüm insanlar da "Andorralı" olabilir ne yazık ki! Yer ve zamandan bağımsız on iki sahnelik bu eserin özeti kısaca şöyle: Andorra'da yaşamakta olan öğretmen Can, genç Andri'yi Andorra halkına, komşu ülkede Yahudileri tutuklayıp öldüren Siyahlar'dan kurtardığı Yahudi evlatlığı olarak tanıtmıştır. Andri, öğretmenin kızı Barblin'i sevmektedir. Aslında

Can'ın bir Siyah ile yaşadığı evlilik dışı ilişkisinden doğmuş gerçek oğlu olan Andri, Barblin'in yarı üvey kardeşi ve Yahudi değildir. Her ne kadar Andorra'da Yahudiler tutuklanmamakta ve öldürülmemekteyse de Andorralıların antisemit bir tutumu vardır. Yahudi kimliğine yüklenen tüm olumsuz özellikleri Andri'de görmekte, ya da görmeye çalışmaktadırlar. Mutfak yardımcısı olarak çalışan Andri'yi çok yüksek bir bedel karşılığında isteksizce çıraklığına kabul eden marangoz, Andri'nin yaptığı mükemmel sandalyenin onun tarafından üretilmediğini kabul etmez, çünkü ona göre Andri'nin kanında bir zanaatkar olma yetisi bulunması imkansızdır ve bu sandalyeyi olsa olsa diğer çırak yapmıştır. O güne kadar Andri'ye arkadaşça davranan diğer çırak da marangozun bu hatalı algısını düzeltecek hiç bir girişimde bulunmaz, mükemmel sandalyeyi kendi yapmış gibi davranır. Rahip Benedikt'in Andri'ye farklılığını kabul etmesi gerektiğini salık vermesine karşın Andri topluma uyum sağlamaya çalışmaktadır. Can'a Barblin'le evlenmek istediğini açıklar ve reddedilir. Yahudi olduğu için Barblin ile evlenmesine rıza gösterilmediğini düşünür ve Can'a olan güvenini yitirir. Can her ne kadar ona gerçeği, Barblin'in onun yarı üvey kardeşi olduğunu açıklamak istese de Andri kulaklarını tıkar.

Barblin'in peşini bırakmayan askerin geceleyin Barblin'in odasına zorla girerek ırzına geçtiğini öğrenen Andri'nin hayalleri yıkılır. Artık kendini, Andorralıların onu gördüğü gibi, bir Yahudi olarak kabul etmeye başlar. Evet, o farklıdır.

Andri'nin annesi Senora, Can'ı ve oğlunu ziyaret etmek üzere komşu ülkeden Andorra'ya gelince Can, Andri ve Andorralılara gerçeği açıklar. Ancak farklılığını kanıksamış olan Andri gerçeği kabul etmez. O bir Yahudi'dir, bundan vazgeçmeyecektir. Rahip Benedikt Andri'yi Yahudi olmadığına ikna etmeye çalışırken Senora kafasına atılan bir taş sonucu ölüyor ve Andri cinayetle suçlanır. O sırada Siyahlar Andorra'ya saldırırlar ve Andorralıların yanında Siyahlar'ın safına geçer, asker de Siyahlar'ın ordusuna katılmıştır. Siyahlar Andorralıları şehrin meydanına içtimaya çağırırlar. Yahudiler tespit edilecektir.

“Önyargı, bireyin kendini ‘kendi olarak’ ortaya koymasını engeller, onu, başkaları onu nasıl görmek istiyorsa o hale getirir; yani yok etmek için önce yok edilecek varlığın var edilmesi gerekmektedir.

Barblin, Andorralıları buna karşı koymaya çağırır da tüm Andorralılar siyah bir örtüyle kafa ve vücutlarını örtüp yalnız ayak meydanında yürüme kabul ederler. Yahudi’yi tespit etmekle görevli Siyah, Andri’nin yürüyüşünden onun Yahudi olduğunu anladığını söyler ve Andri öldürülür. Andorralılar olaydan üzüntü duysalar da kendilerini suçlu hissetmezler. Andri’nin babası Can kendini asar, Barblin ise akli dengesini kaybeder.

Max Frisch’in “Andorra” eseri okuruna ayna tutuyor... Bakın bu aynaya,

kendinizi görebiliyor musunuz?

Eserin başkarakteri Andri’nin kişiliğinde herkesin kendinden bir parça bulması doğal, çünkü herkes yaşamında en az bir kez ‘öteki, farklı’ konumuna düşmüş, bunu teninde hissetmiştir... Evrensel boyutta bakacak olursak herkes, herkes için herhangi bir özelliği nedeniyle ‘öteki’ çünkü... Dünya üzerinde altı milyardan fazla ‘öteki’ yaşıyor çünkü...

Ama asıl mesele eserin geçtiği

Andorra’da yaşayan Andorralıların herhangi birinde, ‘ötekileştiren’de kendimizi görebilmemiz...

Ötekileştiren önce ‘öteki’yi yaratır. Andri’ye Yahudi kimliği öylesine ısrarla giydirilmeye çalışılmıştır ki, Andri neden farklı olması gerektiğini hiç anlamadan farklılığını kabul etmiştir. Hatta öylesine kanıksamıştır ki Yahudi oluşunu, gerçeği, yani Yahudi olmadığını öğrenince ‘hayır’ der, ‘ben Yahudi’yim’. Andorralılar için ise Andri’ye yükledikleri kimlik onun gerçek kimliğinden çok daha güçlüdür ve bu yüzden, Andri’nin bir insan olarak kişiliğini hiç önemsemeden, onu önce yaratıp sonra onun yok olmasına neden olurlar.

Eserin bir özelliği de oyunda rol alan kişilerin sahne aralarında teker teker şahit kürsüsüne çıkıp kendi suçsuzluklarını savunmaya çalıştıkları, insanoğlunun zaaflarını ortaya koydukları ara sahnelerdir:

Andri'yi başta mutfak yardımcısı olarak çalıştıran lokanta sahibi "Hepimiz bu hikâyede yanıldık" der ifadesinde, "Tabii ki ben de herkesin inandığına inandım. Kendi de inanmıştı. Sonuna kadar. (...) Acaba ben mi onu darağacına götürdüm? Kimsenin Andri'nin bizim öğretmenin gerçek oğlu olduğunu bilmesi mümkün değildi. Benim mutfak yardımcım olduğu sırada ben ona kötü mü davrandım? Olayın bu şekilde sonuçlanmış olmasında suçum yok. Günler ve yıllar sonra bu konuda söyleyebileceğim bunlar. Ben suçlu değilim."

Marangoz usta kendini, "İtiraf ediyorum", diyerek savunur "Onu çıraklığa almak için (yüksek) bir bedel istemem onu atölyemde istemememden kaynaklanmıştı, nahoş olaylara neden olacağını biliyordum. Neden satıcı olmak istemiyordu ki? Ben ona satıcılığın uygun olduğunu düşünüyordum. (...) Ona karşı aslen iyi duygular beslediğimi söyleyebilirim. Olayın daha sonra böyle sonuçlanmasında suçum yok."

Marangozun çırağı ise savunmasında "Benim sandalyemdi kötü olan onunki değil. (...)" der, "Daha sonra onunla bu konuda konuşmak istemişim ama o artık

kendisiyle konuşulamaz biri olmuştu. Selam bile vermiyordu. 'İyi olmuş' demiyordum, ama onun da sonunda olanlarda payı vardı, yoksa asla böyle bir son olmazdı. (...) Suçlu değilim. (...)"

Asker, kendinden emin, ifade verir: "İtiraf ediyorum. Onu çekemiyordum.. (Yahudi) olmadığını bilmiyordum. Hep öyle olduğu söylenmişti. İlk andan itibaren onu çekememiştim, ama onu ben öldürmedim. Ben sadece görevimi yerine getirdim. Emir emirdir. Emirler yerine getirilmeseydi ne olurdu halimiz? Ben askerdim."

Sadece rahip suçunu kabul eder: "Tanrı'nın ve O'nun yarattığı insanların suretini yapma! O zamanlar ben de günahkâr oldum. Onunla konuştuğumda ona sevgiyle yaklaşmak istiyordum ama ben de onun suretini yaptım. (Bir Yahudi'ye yüklenen olumsuz sıfatlarla onu betimledim.) Onu kelepçeledim. Ben de onu darağacına taşıdım."

Andorralı savunmasında çarpıcı gerçekleri vurgular: " (...)Onu alıp götürdüklerinde ona acıdım. Onu götüren askerlerin ona ne yaptıklarını bilmiyorum, biz sadece çığlığını duyduk... İnsan bir gün unutulabilir diye düşünüyorum."

"Eğitiminden, sosyal seviyesinden, kısaca kimliğinden bağımsız olarak her insan, devlet ve din politikasının kendisini desteklemesi durumunda, farklıyı, yabancıyı, azınlıkları dışlayabilir, ayırıcı davranarak korkunç bir düşmanlığa yol açabilir ve böylece bu düşmanlığın yokedici ve akla sığmaz sonuçlarının yaratıcısı olur."

"Tüm dünya 'Andorra', tüm insanlar da 'Andorralı' olabilir ne yazık ki!"

Doktor ise uzun savunmasıyla okuyucuyu dehşete düşürür: "(...) Bir olay olup bittikten sonra aslında nasıl davranılması gerektiği konusunda konuşmak kolay. Ayrıca (...) benim neden diğerlerinden farklı davranmış olmam bekleniyor? (...) İtiraf ediyorum: Hepimiz o zaman yanıldık, bu konuda üzgünüm. Bunu daha kaç kez söylemeliyim? (...) Ben adamı ya iki ya da üç kez görmüştüm. (...) Sonraki gelişmeler benim suçum değil, ama her ne kadar bir Andorra'lı olsa da adamın davranışlarında giderek artan bir Yahudiliğin var olduğunu da göz ardı edemeyiz ki... (...) Unutmayalım, heyecanlı bir zamandı. Bana gelince: Ben hiç bir tartaklamaya katılmadım, kimseyi de birini tartaklamaya itmedim. Trajik bir hikâye, şüphesiz. Olayın böyle sonuçlanmasında suçum yok. O günlerdeki olaylar konusunda hepimiz adına ancak üzgün olduğumuzu söyleyebilirim. (...)”

Frisch, “Andorra” eseriyle dikkatleri ayrımcılığın yok ediciliğine, stereotip yaratmanın ve sosyal önyargıların varacağı sonuçların korkunçluğuna çekiyor. Eğitimden, sosyal seviyeden, kısaca kimliğinden bağımsız olarak her insanın, devlet ve din politikasının kendisini desteklemesi durumunda farklı, yabancı, azınlıkları dışlayabilece-

“Evrensel boyutta bakacak olursak herkes, herkes için herhangi bir özelliği nedeniyle ‘öteki’... Dünya üzerinde altı milyardan fazla ‘öteki’ yaşıyor....”

ğinin, ayrımcı davranarak korkunç bir düşmanlığa yol açabileceğinin ve böylece bu düşmanlığın yok edici ve akla sığmaz sonuçlarının yaratıcısı olacağıın altını çiziyor. Basit bir sevgisizlikle başlayan stereotip anlayışının politik bir güç tarafından desteklendiğinde, her insanın içinde var olan ‘şiddet ve terörle yoketme içgüdüsü’nü nasıl beslediğini ve insanın hemcinsine karşı nasıl canavarlaşabileceğini eseriyle gözler önüne seriyor. Yaşadığı döneme tanıklık ederek II. Dünya Savaşı sırasında Nasyonal Sosyalistlerce sürdürülen Yahudi avını konu ederken yer ve zaman boyutu olmayan evrensel bir eserle karşımıza çıkıyor.

Max Frisch’in “Andorra” adlı eserinden uyarlanan “Öteki” adlı oyun Türkiye’de 25-29 Mart 2009 tarihlerinde Diyarbakır Sanat Merkezi tarafından sahneye konmuş.

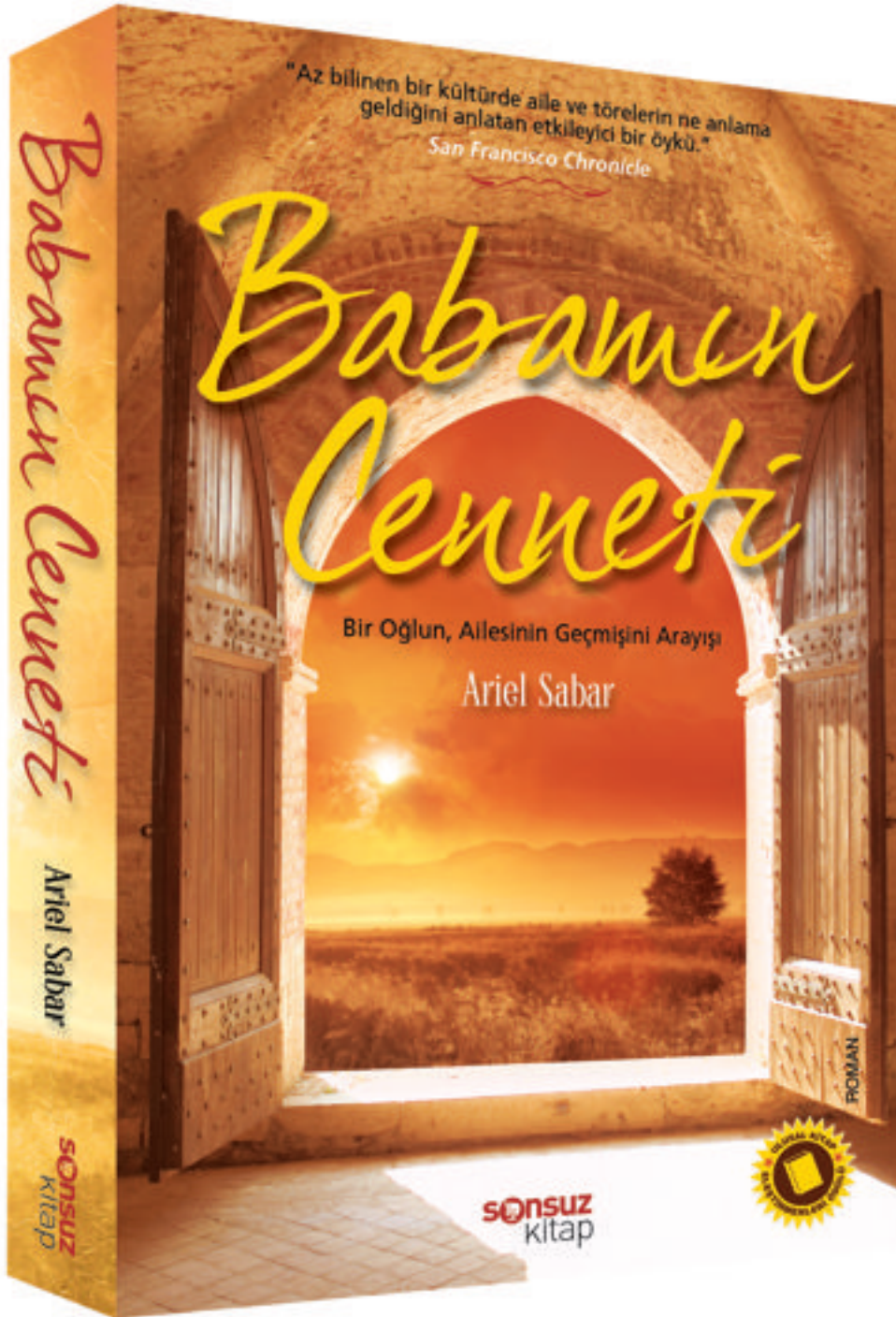
Trabzon Devlet Tiyatrosu oyuncusu, ulusal ve uluslararası birçok atölye çalışmasında eğitmenlik yapmış olan Dilek Güven, Diyarbakır Sanat Merkezi’nin 2009’da uygulamaya başladığı “aidiyet, öteki, kimlik” temalı proje kapsamında Diyarbakır’da yaşayan ve tiyatroya ilgi duyan gençlerle beraber yaklaşık bir ay süren bir atölye çalışması gerçekleştirmiş. Tiyatro ile daha önce ilgilenmiş olan gençlerin yanı sıra tiyatro ile ilk defa tanışma fırsatı bulan yaklaşık yirmi gencin katıldığı atölye süresince gençlere temel oyunculuk eğitimleri verilmiş ve Dilek Güven’in “Andorra” adlı oyunundan uyarladığı “Öteki” adlı oyun üzerinde çalışılmış. Kitlelerin bireyi yok eden önyargılı davranışları vurgulanmış ve kimlik sorunsalı irdelenmiş. Önyargının, bireyin kendini ‘kendi olarak’ ortaya koymasını engellediğini, onu, başkaları onu nasıl görmek istiyorsa o hale getirdiğini; yani yok etmek için önce yok edilecek varlığın var edilmesi gerektiğini anlatan bu oyun, Trabzon ve Diyarbakır gibi farklı coğrafyalar arasında, birbirine dokunarak ve birbirini anlayarak, dostluk ve üretim köprüleri kurulabileceğinin ilk kanıtı olarak sahneye konmuş.

“Oyunum izleyenin kafasında bir soru uyandırıyor ve izleyen o andan itibaren bu sorunun yanıtını bulamadan yaşayamıyorsa, o zaman amacıma ulaşmışım demektir,” diyor Max Frisch.

Max Frisch ile beni çok genç yaşında tanıştıran Alman Lisesi’nde soru sormayı, sorularına yanıt aramayı, ve bu yanıtları bulamadan rahat etmemeyi öğrendim. Sorgulamayı, özellikle dünyanın 1930’lardan 1945’lere yaşadığı ahlak ve insanlık tutulmasını, o yıllardaki insan davranışlarındaki sıradanlığı sorgulamayı, hep eksik kaldığımı hissetsem, daha ve daha çok sorunun karşısına dikildiğini görsem de sorgulamada, soru sormada, yanıt aramada yılmamayı öğrendim. Bu okulda geçirdiğim sekiz yıl yaşamımda ileriye doğru atılmış çok büyük bir adımdı... ■

National Book Critics Ödülü ve Rodda Book Ödülü

Utancın, yurdundan koparılışın,
itilmişliğin, yalnızlığın ve
kendini var etmenin öyküsü...

"Ailenin ve
geleneklerin değerini
yansıtan güçlü bir
roman..."

**San Francisco
Chronicle**

"Vakur ve ses getiren
bir öykü..."

**The New York Times
Book Review**

"Bir ailenin geçmişini
ve Irak'ın çok farklı
bir yanını ortaya
çıkardığı için okurlar
ona ancak minnettar
olabilirler..."

Publishers Weekly

www.twitter.com/yakamozkitap

www.facebook.com/yakamozkitap

**sonsuz
kitap**

www.yakamoz.com.tr

Sonsuz Kitap, Yakamoz Yayınları'nın tescilli markasıdır.

Bir kardeş sayfamız oldu..!

Bundan 13 yıl önce birkaç arkadaş, Şalom Gazetesi'nde bir kitap köşesi oluşturmuştuk. Yeni çıkmış ve okurlarımızı ilgilendireceğini düşündüğümüz kitapları aramızda bölüştürür, art arda tanıtım/eleştiri yazılarını yayımlardık. Hiç unutmam, "Kitaplar arasında" köşesinin ilk yazısını Ayça Sabuncuoğlu'nun çevirisiyle Can Yayınları'ndan daha yeni çıkmış olan Stefan Zweig'in "Satranç" uzunöyküsü üzerine kaleme alırken, bu güzel girişimimize en uygun düşecek bir kitap ile başlamış olmaktan özel bir mutluluk duymuştum...

Derken, 2005 yılında "Şalom Kitap" ekini çıkarmaya başladık... Gazetemiz okurlarının kitap merakına/sevgisine inanarak sürdürdüğümüz bu çalışmanın 3-4 sayı sonra rayına oturmuş olduğuna inanıyordum ve yönetimi genç arkadaşım David Ojalvo'ya devrettim. Ne var ki, hep birlikte yanılmıştık: Okurlardan ilgi vardı olmasına – ancak bu oldukça iddialı ek için yazar bulamıyorduk..! Her sayıda da hep aynı 5-6 kişinin kaleminden yazıların çıkması pek "şık" olmadığından, Cumhuriyet veya Radikal kitap eklerinden hiç de "aşağı kalmıyor" övgüsünü aldığımız bu yayını üçüncü yılında durdurduk!

"Az okuyan bir toplumuz" savsözü gerçekten de basmakalıp bir abartı değil... En verimli çağında aramızdan ayrılmış olan Gözlem Yayıncılık'ın ilk yöneticisi, sevgili Gila Kohen arkadaşımız, 1998 TÜYAP Kitap Fuarı'daki standının başındayken, o yılın 25 Kasım Şalom sayısında bakınız neler yazmıştı: "Gözlerimiz yollarda, gelen geçeni takip ediyor, bizim tanıdıklar ne zaman gelecek diye büyük bir heyecanla bekliyorduk. Mayadrom'da, Akmerkez'de, çeşitli lokanta, diskoteklerde sıkça rastladığımız tanıdık simalara nedense hiç rastlayamadık. Bu beklentimiz tüm fuar boyunca sürdü, ancak on gün boyunca bize uğrayan cemaat fertlerinin sayısı iki elin parmaklarını belki ancak biraz geçiyordu."

Oysa ki, bir kitabı ele aldığımızda bize bambaşka dünyalar açılmıyor mu? Kâh içinde bulunduğumuz sıkıntılı ortamdan bir süre için uzaklaşmak, kâh merak ettiğimiz, ilgi duyduğumuz konular hakkında bilgilenmek için sayfaların arasına dalmak kadar kolay, rahat ve ucuz bir olanak sağlamıyor mu kitaplar? Bir düşünsenize, elinizde tuttuğunuz, genellikle bir ile üç yüz sayfayı bulan herhangi bir kitabı tasarlamak ve yazmak, düzeltirmek, basmak ve piyasaya sürmek için yazarı başta olmak üzere kaç kişi yıllar/aylar boyu uğraş veriyor ve elinize, "entelektüel

hap" türünden bir ortam ulaştırıyor, çoğu kez bir fast food menüsü fiyatına..!

İşte, gerek sevgili Gila'nın halen tatmin edici bir çaresi bulunamamış kaygısını ortadan kaldırmaya yönelik, gerekse aydan aya gelişen bu dergimizde değişik bir pencere açmak için, size bir kitap sayfası hazırlamaya koyulduk, bu sayıdan başlamak üzere...

Ancak şunu hemen belirtmekte yarar var: Nasıl ki, "nitelik..." sayfasının yazarı buraya sadece kendi kanısına göre nitelikli olguları taşıyorsa, hemen karşısında yer alacak "kitaplık" sayfasına da salt kendi, öznel beğenisini kazanmış

kitaplara ve arada bir CD'lere yer verecektir. Diğer bir ifadeyle bu sayfada, efendim, piyasada çoksatar olmuş veya cemaatimizin çokyazar üyelelerinin her türden yazın ürünlerini veya 520 (!) yılını veya hoş(?)görüyü veya bizi yakinen ilgilendiren başkaca pembe konuları içeren kitaplara pek rastlamayacaksınız..!

Peki, daha çok neler olacak bu sayfada? Anı kitapları, biyografiler, seyahat kitapları, kent monografileri – ve zaman zaman nitelikli bir roman veya başkaca bir kurmaca... Daha önce "Şalom Kitap"ta da aktarmıştım – liseyi birlikte okuduğumuz sevgili Bülent Eczacıbaşı, henüz 17-18 yaşlarındayken roman ve öykülerden çok bilimsel kitaplar tutkunuydu; o yıllarda yutarcasına okuduğu, günümüzün DNA olgusunu kanıtlamış J.Watson ve F.Crick'in "The Double-Helix" kitabının kapağı halen gözümün önündedir! Bülent "kurmaca öyküler beni cezbetmiyor, inandıramıyor..." derken, bizler o zaman ne demek istediğini anlayamamıştık – bunun için nedense kırk yılın geçmesi gerekiyormuş..!

Ancak sizi gene de ürkütmek istemeyiz, değerli nitelik- ve de kitap-severler – bu "kardeş" sayfamızda tabii ki "hoşça vakit" geçirilebilecek roman ve öykülere de değineceğiz, yeter ki (bizce) önerilmeye değer olsunlar.

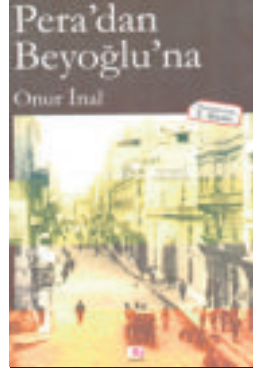
Şalom'daki alçak gönüllü "Kitaplar arasında" köşesini başlattığımız 1999 yılından bu yana, Türk yayın dünyası köprüsünün altından oluk oluk sular geçiyor, binlerce kitap yayımlandı – ve sadece Zweig'in "Satranç" uzunöyküsü bugün Alakarga, Can, İş Bankası Kültür, Pupa, Sarmal, Sayfa 6 ve Turkuvaç Yayınları'nda çıkmış yedi ayrı çeviri ile piyasada..! Umudumuz, okurlarımızın da böylesine çığ gibi artmasıdır... ■

» Onur İnal: Pera'dan Beyoğlu'na E Yayınları, 200 sayfa

Bundan 65 yıl önce Sahid Duhani'nin yazdığı "Eski İnsanlar, Eski Evler" türünde, İstiklâl Caddesi binalarının geçmişini mimari ve toplumbilimsel açıdan anlatan bir kent monografisi. 2006'de yayımlanmış ve gördüğü büyük ilgi üzerine bu yıl üçüncü baskısı yapılmış, su gibi okunan kitapta "eski ve yeninin, modern ve gelenekselin, bohem ve avangardın bir arada bulunduğu" Beyoğlu'nda beş ayrı gezintiye çıkıyor bizi yazarı:

Caddenin sağ tarafında Tünel'den Galatasaray'a ve oradan dönerek sol kaldırımında Galatasaray'dan Tünel'e, Asmalı-mescit ve Tepebaşı'nda dolaştıktan sonra Galatasaray'dan Taksim'e ve ardından Sıraselviler ve Ayaspaşa'ya gidiyoruz... Ve neler öğrenmiyoruz ki – örneğin Tünel inşaatı kazımından çıkan toprakların 1870'lerde Haliç'e bakan uçurumun tepesinden dökülüp oraların doldurulmasıyla, çay bahçeleriyle ünlenecek "Tepebaşı" semtinin doğduğunu; Kumbaracı Yokuşu'nun, Fransız Compté de Bonneval'dan 18.yüzyılda Humbaracı Ahmet Paşa'ya "terfi eden" ordu reformcusunun adını taşıdığını veya Taksim'deki Fransız Konsolosluk binasının gene aynı yüzyıldan başlamak üzere 1920'ye kadar beş ayrı hastaneyi barındırdığını! Nice İtalyan, Fransız ve Rum mimar ile tanışıyoruz, Troçki, Garibaldi, masal yazarı Andersen ve ünlü çapkın Casanova ile keşif ediyor yolumuz, Pera'da dolaşırken...

» Mari Çevik Sımyonidis: İstanbulum; Tadım-Tuzum, Hayatım Som Kitap, 464 sayfa

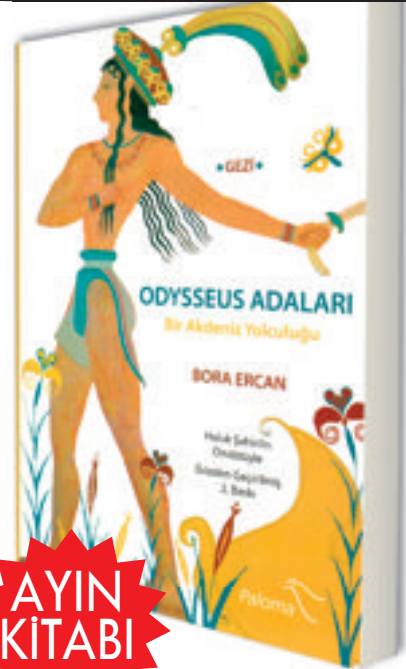
Bir "anı" kitabı olarak tanıtılmakla birlikte, ağırlıklı olarak İstanbul Rumları ile özdeşleşmiş lokanta, meyhane ve pastanelerin kurucu ve/veya işletmecileri ile yapılmış söyleşileri içeren, 5. bölümünde ise "Rum Mutfağından Seçme Tatlar" başlığı altında bir yemek kitabına dönüşen bu çalışmanın belki 4. bölümü ("Söyleşiler ve Âdetler"), adındaki "Hayatım" ve "anı" tanımına uygun düşebilir. Kitabın dörtte üçünü oluşturan söyleşilere nedense editör kalem değmemiş olsa gerek – yoksa sayfa adedi kesinlikle azalmış olurdu! Konu edinen mekânların bulunduğu semtlerin ise çoğunlukla Orhan Türker'in Sel Yayınları'nda çıktığı monografilerden

(kaynak belirtilerek!) aynen alınmış olması da pek şık sayılmaz elbet... Eksiklikler de yok değil, aslında – örneğin Pelit Pastanesi'nin, Tepebaşı'ndaki aynı yerde bulunan Alman Frau Tilla'nın ("Tila" değil!) kendi adıyla işlettiği *café-pâtisserie*'nin devamı olduğu... Ancak tüm bu olumsuzluklara karşın, bu söyleşiler bize İstanbul'daki Rum gastronomisi hakkında ilginç bir "sözlü tarih" dağarı sunuyor, Krepen ve daha sonra Nevizade'deki İmroz'u, Moda'daki Koço'su, Kurtuluş'taki Despina'sı ile Mabel Çikolata Fabrikası, Kınalıada Bahar Pastanesi veya meşhur Büyükkada Fırını'yla – ve onun için de *Kiriya Meri*'ye içten bir "efharisto para poli" demek, gönül borcumuzdur!

» Bora Ercan: Odysseus Adaları Paloma Yayınevi, 192 sayfa

Bozcaada tutkunu, gazeteci Haluk Şahin, bu kitabın 2.basım önsözünde "Bu tadı, bu ruhu, bu ufku beklemiyordum" diyor. Aslında ben de öyle – daha önce adını hiç duymadığım Bora Ercan, kaleminden akan gezgin, filozof ve şair sıfatlarıyla bize olağanüstü keyifli Akdeniz enstantaneleri sunuyor – o *kitalarortası* (= "Medi-terraneo") denizden ki, orası ilkçağlardan bu yana nice değişik kültürlerin ana ocağı olmuştur... "Isola" teriminden başlayarak bize tanıttığı adalar ise, bilegeldiğimiz Mykonos (yoksa "Mikanos" mu?!) ve Santorini'den öte, örneğin Lyon denizindeki (Odysseus'un anayurdu olan) İthaka veya Kefalonya ile Korfu, Ege'de ise Andros, Tinos ve Naksos'dur – ancak Kıbrıs, Girit, Rodos ve Midilli'nin kendine has güzelliklerini de ihmal etmiyor ve son birkaç yıldır artık kimilerinin ahtapotun tadına bakmayı kaçırmadığı Sakız, Meis ve Kos'u da tabii ki es geçmiyor... Belki "masmavi" yolcularımız, aradıklarını bulamayacaklardır Homeros'un, Kavafis ile Elitis'in, Melih Cevdet Anday ve Ferit Edgü'nün dizelerinde – dahası, Pink Floyd üyesi David Gilmour'un Meis adasından esinlenip yazdığı "On The Island" şarkısı sözlerinde veya Korfu'nun Kouramadas köyünde 1949'dan bu yana her gün saç-sakal traşı yapan Yiangos Hytiris'i anlatan bu olağanüstü keyif veren sayfalarda – bizim için ise bu alçak gönüllü çalışma, AYIN KİTABI'nu oluşturuyor..!

**AYIN
KİTABI**

Nadir'in memleketi

Louis Aragon'un "Pablo Neruda'ya Ağrı" adlı şiirinde müziğin büyüü konusunda iki güzel dize var: "Lorsque la musique est belle/tous les hommes sont égaux", Türkçesiyle "Müzik güzel olunca/ eşittir bütün insanlar".

Sairin demek istediği, büyüleyici bir ezgiden, hoş bir şarkıdan bütün insanların benzer biçimde etkilendiği ve aralarındaki farkların ortadan kalktığı. Yani eşitlikçi, kardeşçe bir dünyanın temel taşı olarak müzik... Ayten Alpman'ın söylediği, Fikret Şeneş'in sözlerini yazdığı "Memleketim" adlı şarkının hikâyesine bir göz atarken, Aragon'un bu dizelerini anmamak mümkün değil. Artık Türkiye'de, hemen hemen herkesin bildiği gibi, bir çeşit gayriresmi milli marşa dönüşen şarkının bestesi özgün değil. Daha az bilinen gerçek, bu bestenin Yiddiş dilindeki şiirin ve tiyatronun simalarından New Yorklu şair, yazar ve gazeteci Moyshe Nadir'e ait olması. "Memleketim" in ezgisi, sözlerini de Nadir'in yazmış olduğu, "Der Rebbe Elimeyleh" adlı

Yiddiş şarkının bestesi. İlginç olan, hikâyenin burada bitmemesi çünkü beste ve güftesi Nadir adına kayıtlı görünse de, sözler İngilizleştirilmiş bir Kelt tekerlemesi olan "Old King Cole"un bir uyarlamasıdır. Tekerleme, efsanevi Britanyalı Kral Coel Hen'e atıfla, kemancılarıyla eğlenen bir kralı anlatır. Nadir'in versiyonu ise mistik Hasid adetlerini yeren bir şarkıdır. Haham Elimeyleh, müzik eşliğinde -kemanlar, sonra davullar ve en sonunda zillerle - kendinden geçer ve tamamen soyunduktan sonra nihayet şapkasını takar. Birçok açıdan bu hareketli ve eğlenceli şarkı bir tarih parçasıdır ve yirminci yüzyılın başlarında Yahudi topluluklarındaki aydınlanmacılarla gelenekselciler arasında süregelen kültür savaşını yansıtır.

Moyshe Nadir Marksçıydı ve bu şarkıda Hasidlerin geleneğiyle, diğer bir deyişle müzik ve dansla neşelenerek ibadet edilebileceğini öne süren Hasidizmin kurucusu Baal Şem Tov ve müritlerinin öğretileriyle, açık bir biçimde dalga geçiyordu.

"Der Rebbe Elimeyleh" şarkısı bu özel kültürel ve tarihsel bağlamı aşarak öyle büyük bir popüleriteye ulaştı ki, artık yaratıcısı unutuldu. Birçok kayıta "Yahudi türküsü" diye yazılmakta. Bestenin tam olarak nasıl Türkiye'ye ulaştığı ve 1972'de "Memleketim" olarak bambaşka bir aranjmanla piyasaya sürüldüğü ise ayrı bir mesele. O yıllarda Türkiye müzik piyasasında ve sinemasında, asıl bestecisinin adı belirtilmeden özgün diye pazarlanıp dinleyicinin beğenisini kazanan şarkılar az değil. Moyshe Nadir de Türkiye müzik piyasasının emeği çalınan isimsiz kahramanlarından.

Gerçi meseleye daha olumlu bir açıdan yaklaşmak da mümkün: Müziğin bu sınır tanımazlığı, aynı bestenin yirminci yüzyılın ilk yarısındaki New York'ta olduğu gibi yirmi birinci yüzyılın Niğde'sinde de insanları coşturabilmesi, Aragon'un müzikle ilgili dizelerinin yerindeliğini gösteriyor. Fransız şair muhtemelen birçok açıdan Moyshe Nadir ile çok iyi anlaşır. 1885 yılında Doğu Galiçya'nın Narayev köyünde Yitzhak Rayz adıyla dünyaya gelen Nadir, ailesiyle birlikte 1898 yılında New York'a göç etti. İsmi Isaac Reiss diye İngilizleştirdi ve şiirlerini, öykülerini, oyunlarını ve makalelerini çeşitli takma adlar kullanarak dönemin Yiddiş dilindeki yayınlarda yayımladı.

Bununla birlikte Yiddiş edebiyat tarihine Moyshe Nadir adıyla girmiştir. Bu müstear adının da bir anlamı vardır. Yiddiş "na dir" Türkçeye çevrilirse muhtemelen "Al sana" demek olur.

1910'lar Nadir'in edebi ve siyasi kimliğini bulduğu yıllardı. 1915 yılında ilk kez Moyshe Nadir adıyla bir kitap yayımladı. Başlığı *Vahşi Güller* (Vilde Royzen) olan bu şiir seçkisi Yiddiş edebiyat dünyasında birçok tartışmaya neden olup şairin üne kavuşmasını sağladı. Nedeni, şiirlerin erotik olmalarıydı. Hiç kuşkusuz Aragon bunu bilseydi, bu konuda da ona göz kırıyor olurdu.

Kısa bir süre, Yiddiş dilindeki şiire yeni bir soluk getiren, edebiyatta politikanın yerini sorgulayan ve poetikann etik değil de estetik bir sorunsal olduğunu vurgulayan *Di Yunge* (Gençler) adlı öncü edebiyat hareketine yakınlaştıysa da, Marksçı dünya görüşü onlardan ayrılmasına neden oldu. Ancak bu modernist akım Nadir'in üslubuna damgasını vurmuştur. 1916 yılında kitap olarak yayımladığı *İnsandan İnsana* (Fon Menş Tsu Menş) adlı mensur şiir koleksiyonu bunun iyi bir göstergesi. Bu seçki, aşk mektuplarından çeşitli dinî sorunlara kadar birçok konuya kışkırtıcı bir yaklaşımla değinen geniş bir yelpaze sergiliyor.

Moyshe Nadir'in temel derdi kitap yayımlamak değildi. Elbette çeşitli gazete ve dergilerde çıkan metinlerini kitap halinde toplardı ve tiyatro oyunlarını bastırırdı. Ama hayatını kalemiyle kazanıyordu, onun için de çok ve hızlı yazmak zorundaydı. En çok yergi ve mizah yazılarıyla dikkat çekerd. Bununla birlikte devamlı üretiyor olması, türden türe atlaması ve mensur şiir gibi melez türleri tercih etmesi biraz da kendi sınır tanımazlığının bir ifadesidir. Çeviriye de özel önem verirdi; Mark Twain'den Tolstoy'a kadar birçok önemli yazarı Yiddiş diline kazandırdı.

Döneminin birçok aydını gibi, ve tıpkı Aragon gibi, o da komünistlerin safında daha kardeşçe, daha eşitlikçi bir dünya inşa edilebileceğini düşünüyordu. Yirmili yıllar, başka bir dünyanın hâlâ mümkün görüldüğü bir dönemdi. Ancak o, eski düzeni yıkmanın ideolojilerle değil, mizah ve yergiyile mümkün olduğuna inanırdı. Onun için sol çevrelerle de dalga geçerdi.

1926 yılında davet edildiği Sovyetler Birliği'ne gitmeden önce Komünist Parti'yle sempatanları tarafından New

Vilde Royzen'dan (*Vahşi Güller*) bir resim

York'ta hazırlanan bir veda etkinliğinde yaptığı konuşma sırasında duraklamış ve "Gerçekten Komünist olduğumu mu sandınız? Sizi kandırmak ne kadar da kolaymış," gibisinden bir şey söylemişti. Yoldaşları bu durumdan pek de hoşnut değillerdi. Ama Nadir, ideolojilerin ciddiyetinden çekinirdi. Onun inandığı sosyalizm güler yüzlüydü ve özeleştirenden korkmazdı. Sovyetler Birliği'ndeki gezisi sırasında da eleştirilerini esirgemeyip asık suratlı evsahiplerine Sovyet

sistemindeki çelişkileri saymıştı. Nadir komünist yayınların kalıplarına da pek sığmıyordu. Özgürlükçülüğü ve gerçeküstücü tarzıyla bazılarını rahatsız etmekle birlikte, kaleminin sivriliği ile, yani kıvrak dizeleri ve keskin cümleleriyle onları güldürerek kendini affettirirdi.

İngilizce yazabilmesi ve yazmasına rağmen Yiddiş dili ile özel bir ilişkisi vardı. Bu durumu şöyle açıklıyordu: "Ben istediğim için İngilizce yazmıyorum, anlatacağım bir şey olmayınca İngilizce yazıyorum. Ancak içimden gelen bir şey olunca Yiddiş yazıyorum. Yiddiş düşünüyorum ve Yiddiş kendiliğinden yazıya dönüşüyor."

Kapitalist toplumda insanın konumu konusunda oldukça kötümserdi. Yiddiş dilinin önemli mizah yazarlarından olmakla birlikte, bazen çok karanlık tablolar da çizerdi, "Artık Amerika'daydım" adlı öyküsünde olduğu gibi: "Kayıptır. İnsanoğlu burada kayıptır. Değeri yok – duman gibi uçuşur, bir saman çöpü gibidir. Dün bir araba birini ezdi. Arabanın içindeydin. Bir çatırtı, bir çığlık. Hayır bir çığlık değil, bir vıraklama; tıpkı bir kurbağa gibi. Uzun boylu bir adam. Ezilmiş, yerde. Kanlar fışkırıyordu. Ambülans gelmeden dokunamazsınız ona: Yasaya aykırı. Kaza olduğunda adamın tam olarak nasıl yattığını bilmek önemli, gerekli hatta, felaketi paraya dönüştürebilmek için. Sonra haykıran, bağırın, çığlık atan bir kadın: "Eli nerede, eli?". Ona kopmuş el verildi. Üstündeki elmas yüzüğü çekip aldı ve biraz sakinleşti."

Yine de Nadir, edilgen bir biçimde insanı özüne yabancılaştıran modern kapitalist düzene baş eğmedi ve 1943'de ölene kadar kalemiyle mücadelesine devam etti. Ne yazık ki Yiddiş edebiyatın yokoluşuyla birlikte Moyshe Nadir de büyük ölçüde unutulmuştur. Türkiye'de Ayten Alpman'ın sesiyle, biraz da beklenmedik şekilde, hâlâ yaşaması tarihin ilginç cilvelerinden biri olsa gerek. Kim bilir, belki bestesinden sonra birkaç öyküsünü ve şiirini de Türkçeye kazandırmanın zamanı gelmiştir. ■

"Der Rebbe Elimeyleh" in bestesi
Kaynak: Moyshe Nadir, *A Lomp afn Fenster*,
New York: Farlag Narayev, 1919, sf. 5

İstanbul'da Balkan esintisi.. Alem de Amerikalı bir sestem..

2000'li yılların başıydı ve liseyi henüz yeni terk etmiş olan Zachary Condon, New Mexico'nun küçük bir kasabasında her ergen gibi arkadaşlarıyla birlikte müzik yapıyordu. Yaptığı müziğin fevkalade etkileyici ve dingin bir müzik olduğunun, kısa zaman içerisinde dünya çapında sevilen bir isim olacağını farkında bile değildi. Emin olduğu tek bir şey vardı, müzik yapmanın ona verdiği keyif...

Kısa zaman içinde Zach ve arkadaşlarının müziğini takip eden bir hayran kitlesi oluştu ve önceleri solo bir proje olarak başlayan bu yolculuk artık bir gruba dönüştü. Beirut artık sahnelerdedeydi. İlk debut albümünü 2006 yılında çıkaran grup üyeleri oldukça genç olmalarına rağmen dünyanın en görmüş geçirmiş müziğini yapmaya başlamışlar ve bu işte de gayet başarılı olmuşlardı ki "Gulag Orkestar" Londra'nın ünlü bağimsız müzik mağazaları tarafından en iyi albüm seçildi. Bu başarı henüz 19 yaşında olan Zachary için biraz

erken olmasına rağmen, Beirut sevenler için oldukça sevindiriciydi. Dinleyenler ilk önce Amerikalı bir grubun yaptığı; hüznü ve neşeyi aynı melodilerle yansıtan bu denli etkileyici müziğin Balkanlara ait olduğunu öğrendiklerinde dinleyiciler şaşkınlık ve hayranlığı bir arada yaşamışlardı. Grubun ilk albümü "Gulag Orkestar" ismini albümde yer alan aynı parçadan alıyordu. Bazen hüznü dolu bir

ağıt, bazen neşeli ezgiler taşıyan bir Balkan düğün müziği olan bu şarkı Beirut için başarılı bir çıkış olmanın yanı sıra, indie müzik adına da yeni bir örnek teşkil ediyordu.

Müziği Goran Bregovic'i andıran, ses tonu ile Nick Cave tadı veren bu grup ilk çıkış parçaları "Elephant Gun" ve sonrasında "Postcards from Italy" ile "Gulag Orkestar" albümünü dünyaya

“21 Eylül akşamı eşsiz İstanbul Boğazi manzarası eşliğinde unutulmaz bir müzik gecesi yaşatan Beirut ve indie folk müzik üzerine birkaç söz...”

duyurarak arkasından gelen “The Flying Club Cup” ve “March of the Zapotec” ve en son olarak “The Rip Tide” ile kalıcı olacaklarını duyurmuşlardı. Albümleri o kadar başarılı olmuştu ki, “The Elephant Gun” adlı parçaları Brezilya’da verdikleri konserin ardından ülke genelindeki yedi müzik grubu tarafından farklı şekillerde coverlanarak “Beirutando na Praça” projesi olarak sunuldu. “Elephant Gun”, “Nantes”, “Rhineland”, “Bratislava”, “Mount Wroclai” gibi akılda kalan şarkıların mimarı olan bu grup, şarkılarının isimlerini hatırlamada zorlanmamıza neden olsa da dinlediğimiz anda “Aaa ben biliyorum bunu!” tepkisi verdirtip tanıdık ezgileriyle insana pozitif enerji yüklüyor. Indie folklorik tonlar kulaklarımızda bir Balkan esintisi yaratırken Avrupa’yı daha önce hiç görmemiş olan bu 19 yaşındaki gencin nasıl olup da sadece izlediği filmlerden etkilenerek bu müziği yaptığını düşünmeden edemiyor insan. Eğer hayalperest bir kişiye sahipseniz, yorucu bir günün ardından –ki İstanbul’da bu kaçınılmaz- bir tutam Beirut sizi dinginleştirip kendinize getirebilir. ■

Geçmiş
Zaman
Olur Ki...

Bana
Kardeş
geliyor...

Dört yaşındayım ve saçlarıma mal olacak bir yaramazlık yapıyorum, karşılığında o saçlar on altı yaşına gelinceye kadar bir daha uzatılamıyor.

Bebğim Dolly ve isimsiz tavşanım. İki yaşındayım.

Yıl 1956 olmalı. Annemle Boğaz'da, sanırım Tarabya'dayız. Vapurun güzelliğine bakar mısınız?

Üç yaşındayım, saçım artık uzamış. Annemle babamın "bir tanesi"yim.

Beş yaşına kadar "bir evin bir kızı" oldum. Annem bir tek benimle ilgilendi, neredeyse bütün vaktini bana ayırdı. Annemin mutlu bir evliliği ancak çoğunlukla huzursuz bir ev ortamı vardı. Evdeki gerginlikten ben de nasibimi alıyordum, *doğal olarak* diye ekleyebilirdim ama bunun *pek de doğal olmadığını* seneler sonra anladım. Gelin kaynana gemisi ne zaman yürümüştü ki? Geminin normalde yüzmesi gerekirdi, yürüt-

meye çalıştığınızda olmuyordu işte. O iş, Fatih Sultan Mehmet'in uzmanlık alanına giriyordu. Her evde tartışmalar, didişmeler yaşanırdı ancak çocuklar iki taraf arasına girmez, annelerini büyükannelerine karşı korumaya çalışmazdı. Ne var ki, annem çekingen ve kırılığandı. El kadar halimle bile bunu anlayabiliyordum. Kendini savunamıyordu. Hemen çenesi titriyor, gözleri doluyordu. Ben de kendimi ortaya atıyor, minik bedenimi ve

pabuç kadar dilimi anneme siper ediyordum, şimşekleri anında üstüme çekiyor ve aklımla annemi kurtarıyordum. "Kurban sendromu" dedi bu duruma, kendini biyo-enerji uzmanı diye nitelendiren bir hanım. Kurban değil efendim, *kurtarıcı sendromu!*

Neyse, evde huzursuzluk vardı ve annem, bana masal okuyup resim çizmediği zamanlarda kitaplara dalar, yanında bomba patlarsa duymazdı; o kadar odaklanırdı yani.

Haftada bir gün, yanılmıyorsam salıları Kuledibi'nde oturan anneannemi ziyaret ederdik. Bir önceki yazımda o ziyaretlerden söz etmiştim. Bir keresinde annem beni giydirmiş, saçlarımı özenle örmüş, kendi hazırlanıyordu ki, aynalı tuvalet masasının üzerinde duran nakış makası gözüme ilişti. Son derece doğal bir iş yapıyor-muş gibi makası aldım ve saç örgüme bir kesik attım. Örülü saçlarım hiç bozulmadan öylece kaldı. Bunu neden yaptın diye soracak olursanız, mantıklı hiçbir açıklaması yok. Çocukluk, merak, muzırlık, ne dersenez deyin işte. Sonra (resmini birazdan göreceğiniz) Şişli-Tünel otobüsüne bindik, anneanneme gittik ve günümüzü onunla geçirdik. Dönme vakti geldiğinde annem yeniden örmek için saçlarımı çözdü ki... Eyvah! Bir tutam dolusu saç yere düştü. Annemin yaşadığı paniği bugün bile hatırlıyorum. Kızının başına ne biçim bir hastalık gelmiş olabilirdi ki, saçları avuç avuç dökülmeye başlamıştı! Şaşkınlığım geçtikten sonra (aslında makas olayını çoktan unutmuştum) suçumu itiraf ettim ve annemi rahatlattım. Saçlarımın kestirilmesi şart değildi, yine örülebilirdi ama en kısa zamanda berbere (kuaför denmezdi o zamanlar) gidildi ve biçimsiz bir şekilde kestirildi. Madem itiraf zamanı, yine yüz kızartıcı bir çocukluk anımı paylaşayım, sevgili okurlar. Mevsimlerden yaz, üzerimde büyük cepleri olan bir elbise, akşamüstü annemle bakkala gidiyoruz. O yıllarda bakkal dediğiniz, renksiz, tozlu ve

darmadağın bir dükkân oluyor. Ortalık yerde, boyumun yarısı büyüklüğünde, ağızları açık çuvallar içinde şeker, pirinç ve diğer bakliyat çeşitleri duruyor. Satılan en lüks ürün, bisküviydi herhalde. Annem alışverişini yaparken, pirinç çuvalı dikkatimi çekiyor ve aklıma geleni gayet net bir şekilde hatırlıyorum: "Ben şimdi birkaç avuç pirinç alıp cebime atsam ve eve yemek götürsem ne iyi olur!" Fransızca "si têt dit, si têt fait" diye bir tabir vardır, "der demez yaptım" anlamına gelen. Eylemimi gizleme gereği de duymamış olmalıyım ki, bakkal beni görüyor ve anneme

Ataları konusunda insanın 1870'li yıllara, hatta daha gerilere uzanabilmesi ne güzel! Annesinin anneannesinin annesinin kim olduğunu ne yaptığını bilmek...

"Hanım, hanım, kızın pirinç çalıyor!" diye bağıyor. Annem de, "Benim kızım öyle şey yapmaz" diyor. "Bak ceplerine!" Ben o arada konu mankeni şeklineyim. Sonuçta tatsız konuşmalar, annemin yersiz mahcubiyeti, yönetilemeyen -bir bardak suda kopan fırtına benzeri- kriz ve uzun nasihatler... Oysa "Bakkal amcası, o daha çocuk, ne yaptığının farkında değil, ben sana bir kilo pirinç (cebime doldurduğum, yere saçtığım)la birlikte, en fazla 200 gramdı) parasını ödeyeyim, evde ona dersini veririm" diyerek olay tatlıya bağlanabilirdi. Benim niyetim gayet iyiydi... Söylediğim gibi,

eve yemek götürmek. Bu öğün de benden olsun, canım!

Dükkân demişken, buz satan bir depo da vardı bizim evin oralarda. Yerlerde talaş, 20 x 20 cm. kesitte, bir metre uzunlukta dikdörtgen prizma buz blokları, ayrıca 50 x 50 x 60 cm. boyutlarında kocaman küpler, üstlerinde ve aralarında yine ıslak tahta talaşı... Evimizde buzdolabı olduğu için deponun sadece önünden geçmekle yetinirdik ama öğrendiğim kadarıyla on kuruşluk buz istediğinizde, yaklaşık 20 x 20 x 20 cm. boyutlarında bir buz parçası uzun uğraşlar sonucu testereyle kesilir ve ipe bağlanarak elinize tutuşturulmuş.

Gün geldi, Tanrı "Bu çocuğun yalnız olması iyi değil" dedi, ben kardeş diye mızıldanmaya başladım, annemle babamın beş yıllık kalkınma planında ikinci çocuk vardı zaten ve 1958 yılının Mart ayında annem hamile kaldı. Babaannem Estreya'nın oğlundan erkek torun sahibi olma umutları yeniden canlanmıştı tabii. "Una ija i un ijiko, tiyene savor" ("Bir kız ve bir oğlanın tadı başkadır" kıvamında bir laf) deyip duruyordu. Annem de karnında bir erkek bebeğin hayat bulmakta olduğundan eminmiş. Ne tuhaftır ki, annemin yanılığını bu yazıya hazırlanırken öğrendim ve kendimi ihanete uğramış gibi hissettim. Öyle hissettim çünkü kardeş müjdesini nasıl aldığımı hatırlamıyorum ama fikrimi soranlara, kız kardeş isterim dediğimi gayet iyi hatırlıyorum.

**Kardeşim ve ben.
Yıl 1960 olmalı.
Şişli Meydanı.
Solda, numarası
50 çarpı olan Şişli
Tünel otobüsü ve
durağı. Otobüsün
belli kalkış saatleri
vardı. Benim
kafamın üstündeki
banka tabelasına
bakar mısınız?**

Yaşadığımız apartmanda, yaşı-
tım erkekler arasında büyüyordum.
Daha sokağa salınmamış-
tım, mahalledeki kızları ancak
pencereden izleyebiliyordum.
Büyük halam ve üç oğlu yurt
dışında yaşıyordu ama göç
etmeden önce birkaç ay bizde
kalmışlardı. Erkek çocuklarla
aynı evde yaşamamanın ne demek
olduğunu biliyordum. Benden
üç yaş küçük olan henüz iki
yaşındaki erkek kuzenim Jozi
(küçük halamın oğlu) ile yeni
yeni diyalog kurmaya başlamış-
tık. Beni görünce "Tika poupée"
diye sevinçle dans ederdi. Tika
ben (Stellika diyemediği için,
bana Tika -işte size bir isim
daha- adını takmıştı), *poupée*
ise taş bebeklerim oluyordu.
Demem o ki, yeterince erkek
vardı etrafımda ve arkadaşlık-
ları bana pek keyif vermiyordu.
Gerçi Jozi ile ergenliğe ulaşınca-
ya kadar kardeş gibi büyüdük.
Ben artık kısacık yaşantımda
edindiğim deneyimleri ve oyun-
caklarımı paylaşabileceğim, bana
arkadaş, sırdaş ve mümkünse
yamak, hatta suç ortağı olacak
bir kız kardeş peşindeydim.
Şimdi nakledeceğim olayı belle-

ğimden silmeyi yeğlemişim. Çok
daha önemsiz olayları ayrıntıla-
rıyla hatırladığım halde, annem
kız kardeşime iki aylık gebe iken
başımıza gelenleri ancak anlatı-
lanlar sayesinde biliyorum, hatta
sır olarak tutulan bir bölümünü,
çok uzun seneler sonra öğren-
dim.

Yazın başı, sıcak bir gün, yıkanıp
paklanıp ve de süslenip anne-
anneme gitmek üzere annemle
Şişli-Tünel otobüsüne binmişiz.
Geç kalmış olmalıyız ki, otura-
cak yer bulamamış, ayakta kal-
mışsınız. Sıcak, banyo, ayakta yol-
culuk, sarsıntı derken, annemin
kanaması başlamış. Kendimizi
anneannemin evine zor atmışız.
Mutlaka bir telaş yaşandı ama
bana mı yansıtılmadı? Bir avuç
saçımın dökülmesi karşısında
çıkan yaygarayı düşünecek
olursak, az ihtimal. Hemen
rahmetli Dr. Şalom Benhabib
aranmış. Efendim, hep sözünü
ettiğim doktor dayım vardı ya,
onun sayesinde Tünel'deki eve
kolaylıkla telefon bağlatılmıştı.
Dolayısıyla ofislerde çalışan
erkeklerle iletişim kurmak zor
değildi.

Doktorun teşhisi acıydı. Annem
düşük yapıyordu. Yapacak
bir şey yoktu. Bebeğin tutun-
ma şansı yok gibiydi. Annemi
genç kızlığının son dönemini
geçirdiği evde yatırdılar ve bek-
lemeye koyuldular. Ben ne mi
yapıyordum? Hiç bilmiyorum.
Doktor, muayenehanesine geri
döndü, ben de herhalde babamla
Şişli'ye. O gece Kohen dedemin
aklına belki dâhiyane, belki
de çok tehlikeli bir fikir geldi.
Anneannem senelerdir zamansız
ve aşırı kanamalar geçiriyordu.
Gençliğinde göze hoş görünen
dolgunluktaki vücudu, bilinç-
sizce kullanılan kortizonlu
ilaçların etkisiyle aşırı şişmişti.
İnce ayak bilekleri o koca bedeni
taşıyamıyordu. Kemikleri de
hastalanmıştı. Her ziyaretimiz-
de "Me se estan burakando los
uesos" (kemiklerim oyuluyor)
diye yakınırırdı. Bir çare
bulması için anne-
annemi bir ara
yurt dışında
çalışan

Doğurmak anneme yakışmış, değil mi? O korkulu bekleyişin ardından sağlıklı bir çocuk dünyaya getirmenin verdiği rahatlama hissediliyor sanki.

Güler yüzlü bebek kız kardeşim benim.

Babaannem hâlâ güzel bir kadın. Mavi gözlü, kumral. Yaşı iyice ilerleyince bile, saçları hiç tamamıyla beyazlaşmadı. Benim saçlarımın biçimsiz kesildiğini söylemişim değil mi? Cezam ağır oldu.

Fotoğrafın arkasında "Meri 7 aylık" yazıyor. Bebeğin Mari diye çağrılmadığını tahmin etmişsinizdir.

Asseo büyükbabamla

Oturması zinhar yasak olan koltuk. Bebeğim Karolin. Papier-mâché (bir tür kâğıt hamuru) olduğundan, banyo yaptırmaya çalıştığımız gün, gözlerimizin önünde eridi gitti.

Kohen büyükanne ve büyükbabamla

“Loğusa iken annemle bebeğe bakmaya yine Tante Raşel gelmiş. Keskin gözleri olduğunu yazmıştım önceki yazımda. Bebeği nasıl seyrettiğimi görmüş ve bu iki kız birbirini çok sevecek demiş. Haklı çıktı. Ben kız kardeşimi çok sevdim. Hâlâ da seviyorum.”

Abla olmanın dayanılmaz mutluluğu. Tam arkamda duran afişteki otomobiller nasıl?

dayımın yanına göndermişlerdi. İşin acı yanı şu ki, hastalığının bir adı vardı ama bilinen bir devası yoktu ve bu haberi vermek zorunda kalan, doktor çıksın diye büyük fedakârlıklarda bulunduğu ancak yanında kalmayıp gitmeyi yeğleyen oğluydu. 'Bir evlât için ne kadar zor!' diye yakınmıştı rahmetli dayım seneler sonra. İşin ilginç, o hastalığa sadece Aşkenazlar'da rastlanıyordu ve bildiğimiz kadarıyla, anneannemin soyunda Aşkenaz yoktu. Aşkenaz ahabları çoktu ama akrabası?...

Anneannemin anneanesi 19. yüzyılın ortalarında Ankara'ya, Behar ailesine gelin gitmiş. Mari adlı bir kızı olduktan sonra kocasını kaybetmiş. Varlıklı ve güçlü bir kadıymış. 1870'li yılların başında Ankara ve çevresini vuran şiddetli kuraklık ve kıtlıktan kaçmak için bir kervan düzenleyip İstanbul'a geri dönmüş. Bir kez daha evlenmiş ve bu defa, annem loğusa iken bana bakan, önceki yazımda sözünü ettiğim Tante Raşel doğmuş. Mari, annemin anneanesi oluyor. Anneannem Behar ailesiyle görüşmeyi hep sürdürmüştü. Aralarında hem kızıl saçlılar, hem de çok esmerler varmış. Kızıl saçlılar Amerika'ya, esmerlerse İsrail'e göç etmiş. Bu nasıl antropolojik/sosyolojik bir bilgiyse! Keşke yazar Beki L. Behar rahmetli olmadan öğrenseymişim bunları.

Ataları konusunda insanın 1870'li yıllara, hatta daha gerilere uzanabilmesi ne güzel! Annesinin anneannesinin kim olduğunu, ne yaptığını bilmek... Babasının babaannesinin büyükbabasının Hasköylü Rabi Akiva adlı bir din âlimi olduğunu bilmek... Ve cemaat olarak 1492'den beri Osmanlı topraklarında bulunduğumuzu ve daha öncesinde İspanya'ya altın çağını yaşattığımızı bilmek... Daha

da öncesinde Ortadoğu'da olduğumuzu bilmek...

Yine konudan saptım ama varmak istediğim noktaya kestirmeden geri dönüyorum hemen. Hani anneannemin zamansız ve şiddetli kanamaları vardı ya? Bir doktor, kanamalarını durdurmak için ona içeriği meçhul bir şurup vermiş. Dedem o şuruptan geri kalanı bulmuş ve anneme şöyle demiş: "Nasıl da bebeği kaybediyorsun. Bu iksir annenim kanamalarını defalarca durdurdu. Bir deneyelim, ne çıkar?"

Ne mi çıkar? Annem *ne çıkacağı* aylarca büyük bir gerilim içinde beklemiş. Ve babam dâhil hiç kimseye tek söz söylememişler. Özellikle de doktora. Annemin kanaması mucizevî (!) bir şekilde kesilivermiş. Yıl 1958. Görüntüleme yöntemleri yok. Bebeğin yaşayıp yaşamadığı belli değil. Doktor, annemin, bebeğin -inşallah- hareket etmeye başlayacağı beşinci aya kadar yatmasını şart koşmuş. Zor bir süreçmiş tabii. Anneannem "sana ancak burada kalırsan bakabilirim" demiş. Dolayısıyla annem evimize dönmek zorunda kalmış. Yaz vakti, babaannem gezmek ister, oraya gidelim, buraya gidelim... Diyorum size, o dönemi hatırlamıyorum ama ben ya evin içinde bir topla oyalanır ya da annemin yanında oturmuşum. Kardeşim hareket etmeye başlayınca da elimi annemin karnuna koyup beklermişim. İyice ağırlaştığında çoraplarını, terliklerini giydirirmişim. O kadar fotoğraf var albümlerimizde, annemin hamile tek bir fotoğrafı yok.

Her şeye rağmen gayet net bir şekilde hatırladığım bir sahne var. Küçük halamla babaannemin, pencerenin önündeki koltukların altına bir şeyler gizlediğini

görüp pusuya yatıyorum. Annemi çağırıp koltuklardan birine oturuyorlar. Şaşırıyor tabii. O koltuklar büyüklerin. Onlara oturulmaz. Israr ediyorlar. Annem sağ taraftaki koltuğa ilişiyor. Hemen kaldırıp minderin altına bakıyorlar ve yüzler düşüyor... Kız olacak! Hayır, büyü filan değildi yaptıkları. Minderlerin altına kaşık ve çatal koymuşlar, kaşığın üstüne otursursa kız, çatalın üstüne otursursa erkek (tam tersi de olabilir ama bu minvalde bir şeydi)... Şarkılardan, pardon, çatal bıçaktan fal tuttum... türünden folklorik bir atraksiyon.

Annemin doğurmaya gittiği günü de gayet net bir şekilde hatırlıyorum. Sancı, telâş, koşuşturma yoktu ya da bana yansıtılmadı. Yağmurlu ve soğuk bir kasım sabahı, annemle babam hastaneye gitti. Biri beni halamın görünmesinin evine bıraktı (ama kim, anımsamıyorum); benden iki yaş büyük, birinci sınıfa giden Liza adlı bir kızı vardı. Oyunlar oynadık, kavga ettik, barıştık, Liza bir ara ders çalıştı. Yazı yazmayı bir türlü beceremiyordu. *Ğanços panços* dedi yazdıkları için; çarpık çurpuk bir şeyler yani. Öğleynin haber geldi. Bir kız kardeşim olmuş. Biliyordum, dedim içimden.

Bebek biraz minikti. Göbek deliği çıkık, ayakları düztabandı ama hepsinin çaresi vardı. Normalde anneannesinin adını taşıması gerekiyordu ama anneannem, kız torunu olmayan annesi Mari'ye söz vermişti, benim kız torunum olursa, senin adını takacağım diye. Bu yüzden kız kardeşimin adı Mari Meral oldu. ■

YALNIZ DEĞİLSİNİZ, DESTEK VAR!

yayınevi

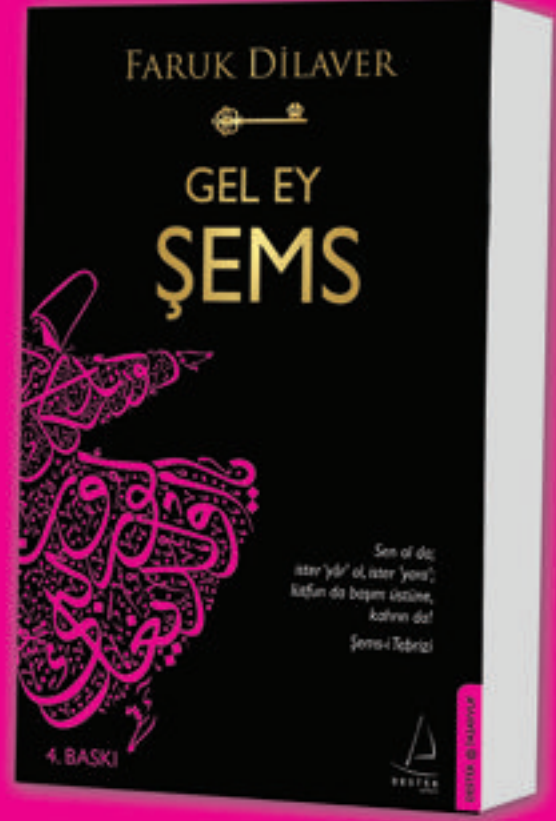
BÜLENT GARDİYANOĞLU'NDAN

Toplumun benden istediği "iyi insan" karakterini elimden gelenin en iyisiyle uygulamaya çalışmama rağmen, kuma batmış araba gibiydim. Gaza bastıkça gömülüyordum ve kendimi çıkmazda hissediyordum. Ne zaman ki fark ettim, korktuğum her şey başıma geliyor, işte o zaman benim için uyanış başlamıştı...

İnönü cad. Bosfor Apt. No: 33/4 Gümüşsuyu/İSTANBUL
Tel: (0212) 525 22 42 Faks: (0212) 252 22 43
www.destekyayinlari.com

FARUK DİLAVER'DEN

*Sen ol da;
ister 'yâr' ol, ister 'yara';
lütfun da başım üstüne,
kahrın da!
Şems-i Tebrizi*

info@destekyayinlari.com
twitter.com/destekyayinlari
facebook.com/DestekYayinevi

www.destekdukkani.com

Kitap ve aksesuar satış sitesi

RAFİNE ŞEKER FELAKETİ

Şekerin hayatımızdaki yeri nedir, hangi türünden uzak durmalıyız, hangisini kullanmalıyız?

Karbonhidratlar, karbon, oksijen ve hidrojen'den oluşmuş organik bileşiklerdir. Biz insanları ilgilendiren en temel grubu şekerler oluşturur. Şekerlerin karbonhidrat olarak dizgilenmesi bir hayli karışıktır ve akademik olmayan bir çalışma için de gereksiz bilgi niteliğindedir. Bu nedenle biz şekerle gerçek hayatta nasıl karşılaşırız, hangi türünden uzak durmalıyız, öğrenmemizin bize somut faydası ne olacaktır sorularını yanıtlayacak bilgileri aktaracağım sadece. Birinci grupta *monosakkaritler* denilen basit şekerlerle karşılaşırız. Besinlerde en çok bunlar bulunur: *Glikoz* (Dekstroz veya üzüm şekeri) insan dolaşım sisteminde

serbest olarak bulunan ve kan şekeri olarak ölçülen şeker formudur. *Fruktoz* (meyve şekeri) serbest halde meyvelerde, pekmez ve balda bulunur. Baldaki şeker %50 glikoz, %50 früktoz'dur. *Galaktoz* (süt şekeri laktoz), *glikoz* ve galaktozun bileşiğidir. Basit şekerlerin ortak özellikleri tatlı olmalarıdır. İkinci grupta *disakkaridler* bulunur. Bunlar iki basit şeker molekülünün bir su molekülü kaybederek birleşmeleriyle oluşurlar. *Sakkaroz* (sofra şekeri) en çok şeker kamışı ve şeker pancarında bulunur. %50 glikoz+%50 früktoz'dan oluşur. *Laktoz* (süt şekeri) insan ve diğer memeli hayvanların sütünde bulunur. Glikoz+Galaktoz'dan oluşur. *Maltoz* tahıl ve baklagillerde az miktarda bulu-

nur. Glikoz+glikoz birleşmesiyle oluşur. Disakkaritler beyaz renktedirler, suda kolay erirler ve tatlıdır. Üçüncü ve son grupta polisakkaritler bulunur ve nişasta ve nişasta olmayanlar adı altında iki grupta incelenirler. Nişasta bitkilerin tanelerinde, tohumlarında ve yumrularında depo edilmiş halde bulunur. Nişasta günlük aldığımız karbonhidratın %80-90'ını oluşturması nedeniyle çok önemlidir. Bitki tanelerinde amiloz ve amilopektin şeklinde bulunur. Buğday nişastasının %75'i amilopektin, %25'i amilozdur. Nişasta olmayan polisakkaritlerin en önemlisi sellüloz'dur. Bitkilere destek görevi yapar, bizim de diyet posamızın oluşturur. Bunların büyük bölümü sindirim sistemi tarafından parçalanamaz ve dışkı hacmini artırarak bağırsakların çalışmasına yardımcı olurlar.

Bu en kısa şekilde özetlemeye çalıştığım bilgiyi gelin birlikte hazmedip günlük hayatımızda inceleyelim. Tatlı, tat duyumuz içinde belki de en baskın olan ve dolayısıyla hangi yaş grubunda olursak olalım cazibesine zaman zaman da olsa kapılmaktan ne yazık ki kurtulamadığımız, bazılarımız için basit bir zaaf, bir kısmımız için ölümcül bir günaha dönüşebilen bir tutku halini alabilmektedir. Yukarıdaki ham bilgi ışığında sakkaroz (so a şekeri)nin tatlılık derecesi 100 olarak kabul edildiğinde diğer şekerlerin tatlılık dereceleri: Laktoz 16, Galaktoz ve Maltoz 32, Glikoz 74, Früktoz 173 ve yapay tatlandırıcıları temsilen Sakarin 55 000'dir (evet baskı hatası falan değil yazıyla elli beş bin).

1830'larda dünyada şeker tüketimi kişi başına ortalama 2 kg'dan günümüzde 75 kg.'a yükselmiştir.

Günümüzde Batı'da, gelişmiş ülkelerde yapılan beslenme araştırmaları; günlük kalorimizin %56'sını, genlerimizin geliştiği sırada var olmayan üç kaynaktan aldığımızı gösteriyor. Bu üç kaynaktan uzak durabildiğimiz ölçüde sağlıklı beslenme gereklerini yerine getirmemiz mümkün, aksi takdirde genetik evrimin gerçekleşeceği güne kadar kilo fazlalığından kansere uzanan geniş hastalık yelpazesinden payımıza düşeni almak zorunda kalacağız.

Rafine şekerle imal edilmiş kekler, pastalar, salata sosları, reçel, gazoz, colalı içecekler ve meyve sularının emilimi çok hızlıdır. Kana karışmaları maksimum 15-20 dakikadır.

KAÇINMAMIZ GEREKEN 3 KAYNAK

1-Beyaz şeker (şeker kamışı, şeker pancarı veya mısır şurubu kaynaklı)

2-Beyazlatılmış un (beyaz ekmek, beyaz pirinç, beyaz makarna)

3-Bitkisel yağlar (soya, ayçiçeği, mısır, kanola ve margarinler)

Oysa tahıl, sebze ve meyveden alınan doğal şekerin kana karışması 2-3 saati bulur ve kan şekerini hızla yükseltmez. İyi beslenmek ve sağlıklı kalmak istiyorsanız kan şekerinizin süratle yükselmesine asla izin vermeyiniz.

Birçoğunuz doğal şeker kaynağı olduğu inancıyla meyva yemekten zarar gelmeyeceğini düşünürsünüz. Oysa ölçü ve porsiyon kavramlarına en çok dikkat çektiğim besin grubu meyvelerdir, çünkü vücudumuz meyveden aldığı früktozu dahi metabolize etmekte güçlük çeker. (Früktozun tatlılık derecesinin Glikoz'dan yaklaşık 2.5 kat daha fazla olduğuna bir kez daha dikkatinizi çekerim.)

Bir de tüm bu bilgiye son yılların moda rafine şeker ürünü mısır şurubu (nişasta bazlı sıvı şeker) felaketini ekleyin. Mısır şurubu kompozisyonunda früktoz sofra şekerindeki %50 payına karşılık %80 hatta %90'a varan bir oranda bulunmaktadır. Ve bizler rafine şeker metabolizmasına uygun hale evrilmemiş organizmamızla mısır şurubu ithalatı arttıkça, mısır şurubu içeren gıda sayısı, ürün gamının büyük bir bölümünü işgal ettikçe

1830'larda dünyada şeker tüketimi kişi başına ortalama 2 kg'dan günümüzde 75 kg.'a yükselmiştir.

her geçen gün yağlanmaya devam ediyoruz.

Dünyanın "büyük patlama", "büyük tasarım", adına ne dersiniz deyin, olduğu günden bugüne geçen yaklaşık 1 milyar yıla karşılık insanın varoluş tarihi 0.5-1 milyon yıl gibi hesaplanmaktadır. İnsanoğlunun avcı-toplayıcı atalardan-modern insana evrilmesi bu süre içinde gerçekleşmiştir. Bu süre içinde genetiğimiz değişmiş, vücudumuz daha ince ve uzun, beynimiz daha büyük, el, kol ve bacaklarımız daha orantılı hale gelmiş, dişlerimiz et yememize olanak sağlayacak şekilde uzamış ve sivrilmiştir. Bu bir çırpıda aklıma gelenlerin yarım milyon yılda gerçekleştiğini düşünün, bir de 150 yıl öncesine kadar "rafine şeker" in değil adının, tadının dahi bilinmediğini. Dünya tarihi için bir an kadar kısa bir geçmişi olan "rafine şeker" ne yazık ki henüz bu gıdaya göre evrilmemiş insan metabolizmasını çok olumsuz etkilemektedir.

İddiam odur ki, günümüz rafine şeker ağırlıklı beslenme şekline kalıcı bir çözüm üretmezsek bu yüzyılın sonuna varmadan insan ömrü yeniden 1900'lerin başlarındaki seviyesine gerileyecektir. Rafine şeker belasıyla hiçbir şekilde başa çıkmamız mümkün değildir. ■

** İç Hastalıkları Uzmanı
ESPOIR Bilimsel Zayıflama ve Beslenme*

**Fotoğraf sanatçısı İzzet Keribar,
çocukluğundan başlayarak tüm yaşamını
gazeteci Rahime Sezgin'e anlattı...**

Keribar'ın
kamarası,
75 yılın
panoramasını
sunuyor,
"Öteki yoksa,
aslında biz
de yokuz!"
gerçeğini akıcı
bir dille bir kez
daha kanıtıyor.

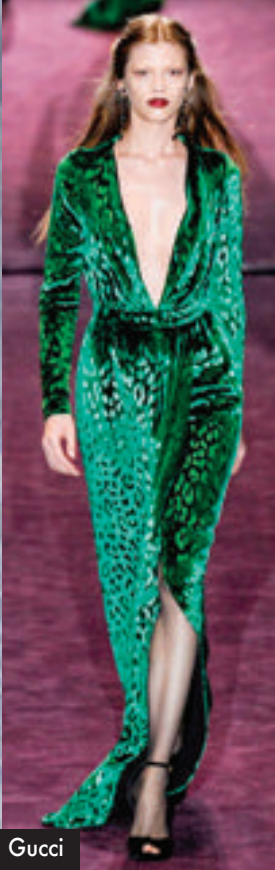
MODA

Viket PENSO

Nina Ricci

www.trendtastic-ny.com

Sonbahar-kış SEZONU KULLANMA KILAVUZU

Gucci

L'Wren
Scott

Burberry

Kadife

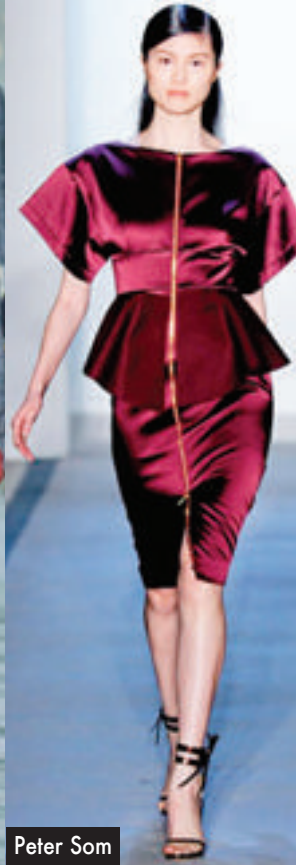
Sonbaharın romantik havasına birebir uyan kadifeler, Gucci'den Ralph Lauren'e, Lanvin'den Burberry'e büyük moda evlerinin tasarımlarıyla geri dönüyor. Bir zamanlar sadece lüks ve zenginlikle anılan kadifeye, 2012 Sonbahar sezonunda herkes erişebilir. Kadifeyi düz veya desenli olarak, siyah, kırmızı, orman yeşili ve patlıcan moru gibi birçok farklı renkte görebiliyoruz.

Bordo

Eğer bu sezon gardrobunuza tek parça ekleyeceksiniz, mutlaka bordo olmalı derim. Siyahın tahtına göz diken bordo; bordo ve mor arası tüm enfes tonlardaki renk skalası ile karşınızda. Aksesuardan, kıyafetlere hatta makyaj malzemelerine kadar bu kış her yerde bordo var.

Tory Burch

Peter Som

Alexander Wang

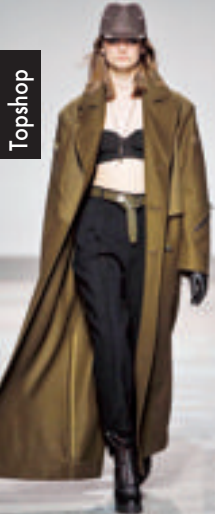
Beyaz

Bütün yaz beyaz giymeye doyananlar 2012/13 Sonbahar - Kış Sezonunu çok sevecekler. Beyaz, sezonun olmazsa olmazı. Beyazı detaylarda kullanmak yerine baştan aşağıya tek renge bürünmek daha uygun.

Militer Perspektif

Militer modası deyince hemen aklınıza kargo desenli, bol, maskülen kıyafetler veya asker yeşili kabanlar gelmesin. Haki, lacivert ve siyahın birlikteliği kalın kumaşlar ve dore detaylarla bütünleşiyor. Bu trendin örneklerini daha feminen çizgiler taşıyan elbiseler, ceketler de bulmanız mümkün. Kalın kemerler, militer cizmeler ve şapkalar bu trendin tamamlayıcı aksesuarlardan.

Topshop

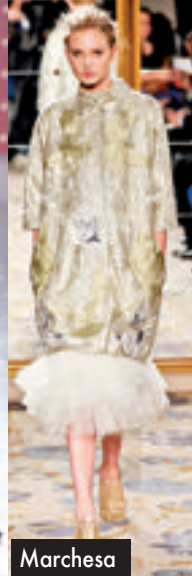
MCQ
Alexander
McQueen

Yeni Barok

Gardroplarda uzun zamandır hükmünü süren minimalizm bu sezon ihtişamlı kumaşlar ve altın süslemelere teslim oluyor. Sezonun barok efektli parçalarında Versailles Sarayı'nın izlerine rastlamak mümkün. Altın işlemler ve siyah kumaşları kışa saklayıp, natürel tonlar ve çiçek motifleriyle barok tarzını dolaplarınıza hemen taşımanız mümkün.

Jason Wu

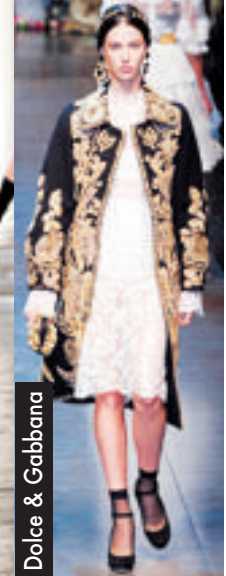
Marchesa

Dolce & Gabbana

Ralph Lauren

Dolce & Gabbana

Prada

Ralph Lauren

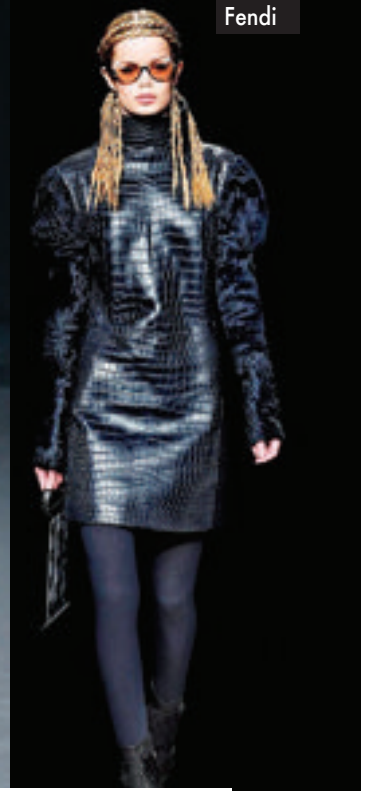
Giorgio Armani

Pantolon Takımlar

1990' li yıllarla birlikte rafa kalkan takım elbiseler bu sezon birbirinden farklı desen ve kesim alternatifleriyle geri döndü. Podyumlarda verilen mesaj net. Elbise OUT, Pantolon Takım In!

Calvin Klein

Fendi

Deri

Bu sene kış aylarında baştan aşağıya ikinci bir deriye bürüneceğiz. Derinin kumaş gibi kullanıldığı oldukça çarpıcı parçaların zerafetinde isyankar rock tarzın izleri yok. Deriye, rugan ve lateks gibi daha parlak materyaller de eşlik ediyor.

Gotik

Alaca Karanlık ve True Blood vampir serilerinin popülerliğinin bu trendin bu kadar kısa sürede on plana çıkmasının arkasındaki sebep diyebiliriz. Karanlık masallardan ilham alan, güçlü parçalara hazırlıklı olun. Başarılı bir kontrast için kadife gibi ağır kumaşları transparanlarla ve dantellerle birlikte kullanın. Kış makyajı da gotik trendinden üstüne düşen payı alıyor. Siyaha yakın bordo dudaklar, soluk bir ten ve koyu makyajlı, 'sert' gözler şart. Tırnaklarda da gotik eğilimin devamı olarak koyu renkler öne çıkıyor. Sezonun favori ojeleri Chanel'in siyah/ kahverengi rengi Vertigo ile mor/ bordo Provocation.

Alberta Ferretti

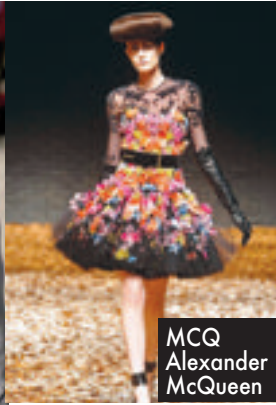
Emilio Pucci

Givenchy

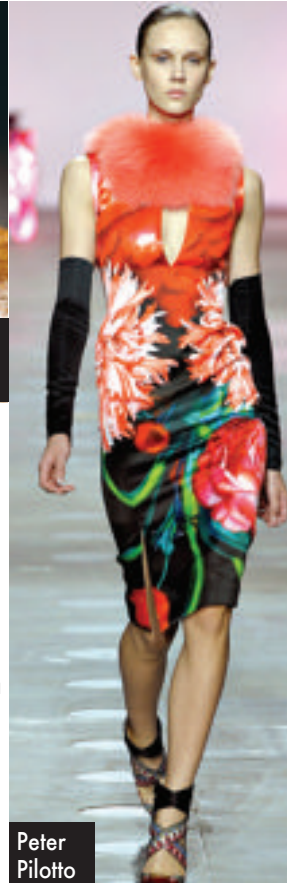
Rag

MCQ Alexander McQueen

Kış Bahçeleri

Yaz sezonunda romantik çiçekleri çok sevmiştik. Sonbahar çiçekleri ise sezonun gotik havasından etkilenecek daha karanlık ve hüzünlü. Çiçekleri anneanne sandıklarından podyuma taşıyan tasarımcılar bohem çiçekleri, nostaljik vurgularla ön plana çıkardılar.

Peter Pilotto

Bobbi Brown'un yeni yüzü Katie Holmes

Tom Cruise'un 33 yaşında eski eşi Katie Holmes, Bobbi Brown kozmetiğin ilk ünlü reklam yüzü seçildi. Katie Holmes markanın 'İlkbahar 2013' koleksiyonu ile birlikte karşımıza çıkacak. Güzel oyuncuyu daha önce Miu Miu, J.Crew ve Ann Taylor reklam kampanyalarında görmüştük.

Elbaz tasarımı makaron kutuları

Christian Louboutin, Tsumori Chisato, John Galliano, Marni, Christian Lacroix, Sonia Rykiel ve Chantal Thomass gibi isimlerle daha önce işbirliği yapan Fransız Ladurée, bu kez de Lanvin kreatif direktörü Alber Elbaz ile işbirliği yapmaya karar verdi. Ünlü tasarımcının, kadın eskizleriyle süslediği makaron kutularında 8 farklı lezzet yer alıyor. Alber Elbaz tasarımı makaron kutuları 25 Eylül'den itibaren satışa sunuluyor.

Stefano Pilati için yeni başlangıçlar

Yves Saint Laurent'nin kreatif direktörlük görevinden bir süre önce ayrılan Stefano Pilati, İtalyan Ermenegildo Zegna ile anlaştı. 1 Ocak'ta yeni görevine başlayacak olan tasarımcı, Ermenegildo Zegna, Agnona (kadın koleksiyonu) ve Zegna Couture koleksiyonundan sorumlu olacak.

Defilede 'Google Glass' rüzgarı

Diane Von Furstenberg'in, New York'ta düzenlenen 'İlkbahar/Yaz 2013' defilesine Google Gözlükler (Google Glass) damgasını vurdu. Arttırılmış gerçeklik teknolojisi uygulanmış bu gözlükler, akıllı telefonların bazı özelliklerine sahipler. Kullanıcılar gözlük üzerinden fotoğraf çekebiliyor, video kaydedebiliyor, mesaj alabiliyor ve takvimlerini kontrol edebiliyorlar. Modellerin taktığı her gözlüğün kenarları, taşıdıkları kıyafetlerdeki renk skalasına uygun olarak renklendirilmiş. Google Glass ile çekilen defile görüntüleri ise daha sonra Youtube'da paylaşıldı.

Kamelyalı Kadın - Müzikal

"Yürek arzuladığına ulaşabilmek için ne yollar deniyor ve kendine ne bahaneler buluyor."

Yazıldığı 1848'den bu yana; roman, film ve oyun olarak milyonlarca kişiyi etkilemiş, duygulandırmış, düşündürmüş olan 'Kamelyalı Kadın'ın yazarı Alexandre Dumas-Fils'in sözleri bunlar.

Bugüne kadar dünyanın dört bir yanında perde açtı Kamelyalı Kadın, farklı lisanslarda, farklı oyuncularla, farklı yorumlarla oynandı. Bu kez; dünyada ilk kez "müzikal" olarak Tiyatro Kedi'nin sahnesine geliyor.

19. yüzyılın ikinci yarısının Paris'inde geçen oyunda, Yazar Alexandre Dumas- Fils; 156 yıldır ölümsüzlüğü yakalamış olan Kamelyalı Kadın ile gizem dolu Marguerite Gaultier'in ve onun kısacık yaşamındaki tek aşkı Armand Duval'in benzersiz aşklarının öyküsünü anlatırken; döneminin ahlak değerlerini çağının çok ilerisinde bir perspektifte tartışıyor.

Bu müzikalde; Hande Subaşı, Bora Gencer, Suna Keskin, Tarık Papuççuoğlu, Selçuk Alagöz, Sertaç Ekici, Tamar Zeynep Aşkar, Melda Narin Güler, Rabia Kaya Ve Şahin Dedemen seslerini ve oyunculuklarını sahneye taşıyor. 15 özgün şarkının yer aldığı müzikal'deki parçaları Tiyatro Kedi Orkestrası çalıyor. Hakan Altın'ın sahneye koyduğu Kamelyalı Kadın'da yer alan özgün besteler Cenk Taşkan'a ait.

05 Ekim Cuma/ Caddebostan Kültür Merkezi

"Ah Smyrna'm, Güzel İzmir'im"

1922 yılında feci bir yangınla yanıp harabeye dönen, farklı toplumların, dinlerin ve kültürlerin yüzyıllardır bir arada yaşadığı, efsanevi dünya kenti İzmir değildir yalnızca; koskoca bir geçmiş, gelecek, hayaller ve umutlar da küle dönmüştü. Bazı sahnelerinde Rumca konuşulan oyunda, iki toplumun geleneğini yansıtan Türkçe-Yunanca şarkılar, danslar yer almakta ve oyuncular tarafından çalınan enstrümanlar eşliğinde canlı müzik yapılmakta.

Nesrin Kazankaya'nın yazıp yönettiği; "Ah Smyrna'm, Güzel İzmir'im" Ekim ayında başlıyor. İKSV ile Tiyatro Pera'nın ortak yapımı olan oyunda Aysan Sümercan, Muhammet Uzuner, Nesrin Kazankaya, Defne Halman, Başak Meşe, Emre Çakman, Linda Çandır, İlker Yiğen, Doğan Akdoğan, Selin Sevdar, Asır Akkaya görev alıyor.

13-21 Ekim/Tiyatro Pera
Eren Ulüergüven Sahnesi

Anthony Braxton

Diamond Curtain Wall Quartet

Kendini hiçbir zaman klasik bir caz sanatçısı olarak görmediğinin altını çizerek, eserlerini ve yaptığı işi "yaratıcı müzik" olarak tanımlayan Anthony Braxton, 1945 yılında Chicago'da doğdu. Klasik müzik ve caz'a olan ilgisi sonucu Chicago Müzik Okulu'nda okudu. Creative Construction Company adında bir caz üçlüsü kurdu. Sonrasında Paris ve New York'da yaşadığı süre boyunca çeşitli gruplara öncülük etti ve pek çok albüm çıkardı. 2012 itibarıyla Wesleyan Üniversitesi'nde müzik profesörü olarak müzik tarihi, doğaçlama ve kompozisyon eğitimi vermektedir.

Anthony Braxton (Alto Saksafon) diğer üfleli çalgılar: James Fei (sopranino, soprano ve alto saksafon), Taylor Ho Bynum (Kornet ve diğer nefesli çalgılar), Erica Dicker (Keman)

17 Ekim Çarşamba/ Sakıp Sabancı Müzesi - The Seed

İstanbul'da genç Iglesias fırtınası

Enrique Iglesias

Albümleriyle dünya çapında 70.000.000'dan fazla satış grafiği yakalayan ve sahip olduğu onlarca Grammy ile milyonlarca müzikseverin kalbini fetheden Enrique Iglesias, göz alıcı sahne şovları ile İstanbullu sevenleriyle buluşacak. Sahip olduğu 390 ödül ile ödül rekortmeni olarak tanımlanan sanatçı, "Hero", "Tired of Being Sorry", "Taking Back

My Love", "Heartbeat", "Bailamos" gibi sayısız hitini İstanbullu müzikseverlere söyleyecek. Bugüne kadar, dokuz stüdyo albümü ve iki Greatest Hits Complation albümü bulunan Iglesias, yeni albüm çalışması öncesinde vereceği konser ile uzun süre adından söz ettirecek.

24 Ekim Çarşamba/
KüçükÇiftlik Park

Zen-Funk grubu: Nik Bärtsch's Ronin

2001'de kurulan zen-funk grubu Ronin, geleneksel Groove müziğin önemli temsilcilerinden sayılıyor. Grup; funk, modern, klasik müzik ve Japon geleneksel müziği gibi apayrı müzikal dünyalardan unsurları post-modern bir tarzda birleştiriyor. Zürihli besteci ve piyanist Nik Bärtsch liderliğindeki grupta davulda Kaspar Rast, başta Björn Meyer, perküsyonda Andi Pupato yer alıyor.

04 Ekim Perşembe/ Babylon

Garanti Caz Yeşili: Hypnotic Brass Ensemble

Chicago'lu Hypnotic Brass Ensemble, efsanevi Sun Ra Arkestra'da bir dönem trompet çalan Phil Cohran'ın hepsini küçük yaşlardan itibaren kendisinin eğittiği yedi oğlundan oluşan bir topluluk.

Mos Def ve Erykah Badu gibi önemli sanatçılarla çalışırken İngiliz bağımsız kült plak şirketi Honest Jon's'un en önemli keşiflerinden biri olan grup, değişken melodilerin hakim olduğu müziklerinde caz, funk, soul ve hip hop tarzlarını bir araya getiriyor. Son olarak grup bu yıl içerisinde Kelan Philip Cohran & The Hypnotic Brass Ensemble adlı kaydı yayınladı.

31 Ekim Çarşamba/ Babylon

SCORPIONS

Bir Rock Efsanesi **Scorpions - The Final Sting**

Rock dünyasının efsanevi isimlerinden Scorpions, sevenlerinin yoğun talebi üzerine 'Comeblack' ile Türkiye'ye geri dönüyor. 46 yıllık müzik serüvenlerinin sonunda 2010 yılında dağılma kararı alan grup, hala sürmekte olan üç yıllık Farewell dünya turnesine başladı ve aynı yıl çıkan 'Sting in the Tail' albümlerinin başarısı ardından müzikseverlerle yeniden buluşmaya devam ediyor. 2010 Veda

Turnesi boyunca sevenlerinin büyük desteğiyle karşılaşan grup üyeleri, bu yeni proje kapsamında bir kere daha stüdyoya girmekten mutluluk duyduklarını belirttiler. 'Comeblack' albümü, hem yıllardır gönülden destek gördükleri Scorpions hayranlarına hem de The Beatles ve The Rolling Stones gibi gruba müzik kariyerlerinde ilham veren efsanevi isimlere bir teşekkür niteliğinde... Milyonlarca

rockseverin kalbinde taht kurmuş 'Rock You Like A Hurricane', 'Wind Of Change' ve 'Still Loving You' gibi ölümsüz parçalar, grubun kurucusu ve vokalisti Klaus Meine, grubun gitaristi Rudolf Schenker ve Jabs & co. yaratıcılığı ışığında günümüz teknolojisinin olanaklarıyla bu albüm için yeniden kaydedildi.

19 Ekim Cuma/Küçükçiftlik Park

Orient Expressions

Elektronik Müziğin güçlü Türk temsilcisi

Elektronik müziği doğu tınılarıyla buluşturdukları ilk albümleri 'Divan'dan beri kendilerine has müzikal yapılarını korumayı başaran Orient Expressions, bayram tatilinde de sahne alacak.

Sadece Türkiye'de değil, önemli uluslararası festivallerin sahnelerinde de yer alan Orient Expressions'ın müziğini, zaman ve sınır tanımayan bir füzyon olarak tanımlayabiliriz. Grup, her biri kendi tarzında

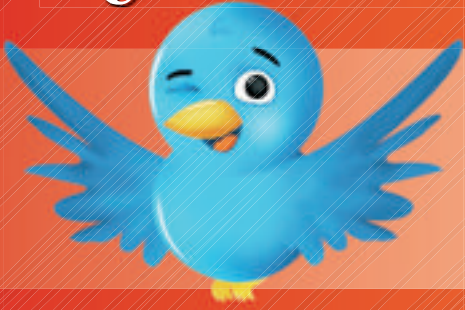
saygın isimler olan grup elemanlarının sıkı performanslarıyla sahnede de albümlerindeki atmosferi yakalamayı başarıyor. Türk Halk Müziği'nin uluslararası üne sahip ismi Sabahat Akkiraz ile beraber hayata geçirdikleri ikinci albümleri 'Külliyat' 2006 Mayıs'ta, son albümleri 'Kırık Kalpler Albümü' ise 2008 yılında yayınlanan grup, konser ve dizi müziği çalışmalarlarıyla yolun devam ediyor. Grup 25 Ekim'deki konserinde perküsyonda İsmail Darıcı ve sürpriz konuklarla sahne alacak.

25 Ekim Perşembe/ Ghetto

www.salom.com.tr

Artık her gün
yenileniyor!

twitter'da SALOM'u takip edin,
gelişmelerden haberder olun

twitter.com/SALOMgazetesi

facebook'da SALOM'u beğenin, haberler ve
köşe yazıları size daha yakın olsun

facebook.com/facesalom

Düşlediğiniz Prenses olmaya ne dersiniz ?

Anadolu Yakası'nın uluslararası ilk beş yıldızlı oteli

Istanbul Marriott Hotel Asia, size konforlu balo salonlarının yanı sıra bahçe ve teras havuz başlarında deneyimli ekibinin benzersiz hizmetleriyle rüyalarınızdaki düğünü gerçekleştirme fırsatını sunuyor.

Aşk şehri Roma'da romantik bir hafta sonu konaklaması size hediye...

Detaylı bilgi ve rezervasyon için 0216 570 0028'i arayabilirsiniz.

IT'S THE MARRIOTT WAY®

Marriott
ISTANBUL ASIA

Joy
YÜKÜM İZNEKAM WEDDINGS

Marriott
REWARDS.

Istanbul Marriott Hotel Asia
Kayışdağı Caddesi No:1/1 Ataşehir, 34750 İstanbul / Türkiye
Tel: 0216 570 00 00 Fax: 0216 469 99 99
www.marriottistanbulasia.com

LARUS PALAS

göktürk

Özlenen palas kültürü 21. yüzyılda tekrar hayat buluyor. Usta bir imza, yüksek teknoloji ile gelenekseli geleceğe taşıyor.

VIZYON İSTANBUL
İnşaat Sanayi Tic. A.Ş.

TANITIM OFİSİ:

İstanbul Cad. No: 11 K: 2, 34075 Göktürk / İstanbul / Türkiye T: +90 212 322 76 08

www.laruspalas.com